

„Sporirea responsabilității Guvernului prin monitorizarea reformei în sectorul justiției”

Raport trimestrial Nr 2 de monitorizare a implementării Strategiei de Reformă în Sectorul Justiției

Perioada de monitorizare 1 aprilie - 30 iunie, 2013

Chișinău – 2013

Autori:

Alexandru Postica, Asociația Promo-LEX

Olesea Stamate, Asociația pentru Guvernare Eficientă și Responsabilă (AGER)

Pavel Postica, Asociația Promo-LEX

Coordonatoare de ediție: Olga Manole, Asociația Promo-LEX

Corectoare text în limba Română: Rodica Mahu

Traducere text în limba Engleză: Lucia Aprodu

Procesare computerizată: „Depol Promo” SRL

Toate drepturile protejate. Conținutul Raportului poate fi utilizat și reprodus în scopuri non-profit și fără acordul prealabil al Asociației Promo-LEX cu condiția indicării sursei de informație.

Asociația PROMO-LEX

str. Dumitru Rîșcanu, 11/41, Chișinău, Moldova

Tel./fax: 00 373 22 450024

E-mail: info@promolex.md

www.promolex.md

Asociația pentru Guvernare Eficientă și Responsabilă (AGER)

str. T. Balta, 7/1, MD-2012, Chișinău, Moldova

Tel: (+373) 69988822

E-mail: olesea.stamate@ager.md

www.ager.md

Uniunea Europeană

Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova

Str Kogălniceanu, 12

MD 2001 Chișinău, Moldova

Tel: (+373 22) 50 52 10

Fax: (+373 22) 27 26 22

Raportul a fost elaborat în cadrul proiectului “Monitorizarea reformei sectorului justiției pentru sporirea responsabilității Guvernului”, implementat de către Asociația Promo-LEX și Asociația pentru Guvernare Eficientă și Responsabilă, realizat cu sprijinul financiar al Uniunii Europene.

Conținutul raportului reflectă opinia și poziția autorilor și în nici un caz nu reflectă opinia oficială a Uniunii Europene.

CUPRINS

Abrevieri	4
Introducere	5
Sumar Executiv	7
Capitolul I. Evaluarea implementării activităților din cadrul Pilonului I	9
Capitolul II. Evaluarea implementării activităților din cadrul Pilonului II	23
Capitolul III. Evaluarea implementării activităților din cadrul Pilonului III	29
Capitolul IV. Evaluarea implementării activităților din cadrul Pilonului IV	40
Capitolul V. Evaluarea implementării activităților din cadrul Pilonului V	44
Capitolul VI. Evaluarea implementării activităților din cadrul Pilonului VI	48
Capitolul VII. Evaluarea implementării activităților din Pilonul VII	55
Capitolul VIII. Monitorizarea ședințelor de judecată și evaluarea nivelului de satisfacție a justițiabililor față de actul de justiție	58
Concluzii și Recomandări	89

ABREVIERI

CAPC	Centrul de analiză și prevenire a corupției
CEPEJ	Comisia Europeană pentru Eficiența Justiției
CNA	Centrul Național Anticorupție
CNAJGS	Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat
CNEJ	Centrul Național de Expertize Judiciare
CPC	Codul de Procedură Civilă
CpDOM	Centrul pentru Drepturile Omului din Moldova
CPP	Codul de Procedură Penală
CRJM	Centrul de Resurse Juridice din Moldova
CSJ	Curtea Supremă de Justiție
CSM	Consiliul Superior al Magistraturii
CSP	Consiliul Superior al Procurorilor
CtEDO	Curtea Europeană a Drepturilor Omului
DIP	Departamentul Instituțiilor Penitenciare
DGL	Direcția Generală Legislație
GL	Grup de lucru
INJ	Institutul Național al Justiției
MAI	Ministerul Afacerilor Interne
MDRC	Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor
MF	Ministerul Finanțelor
MJ	Ministerul Justiției
MMPSF	Ministrul Muncii, Protecției Sociale și Familiei
OCP	Oficiul Central de Probațiune
PIGD	Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor
PG	Procuratura Generală
ROLISP	Programul USAID de Consolidare a Instituțiilor Statului de Drept
SIS	Serviciul de Informații și Securitate
SRSJ	Strategia de Reformă în Sectorul Justiției
UNEJ	Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești

INTRODUCERE

Raportul de față a fost elaborat în cadrul proiectului „Sporirea responsabilității Guvernului prin monitorizarea Reformei în Sectorul Justiției”, implementat de Asociația Promo-LEX și Asociația pentru Guvernare Eficientă și Responsabilă (AGER), realizat cu sprijinul financiar al Uniunii Europene.

Monitorizarea se axează pe observarea a 2 componente de bază: evaluarea realizării activităților cuprinse în Planul de Acțiuni pentru implementarea Strategiei de Reformă a Sectorului Justiției și monitorizarea ședințelor de judecată.

În misiunea de monitorizare sunt implicați 36 de monitori naționali, activitatea cărora este coordonată de un Coordonator de Rețea și 3 experți naționali ce formează Echipa de Analiză. Rețeaua de monitori va urmări desfășurarea ședințelor de judecată la judecătoriile de sector și raionale, Curțile de Apel și Curtea Supremă de Justiție, precum și instanțele specializate. În total, vor fi monitorizate 1872 de ședințe de judecată. De asemenea, monitorii vor întocmi trimestrial câte un raport în care vor fi trecute progresele în implementarea activităților indicate în Planul de acțiuni, verificate în teritoriu.

Metodologie. *Ghidul metodologic pentru monitorizarea implementării Strategiei de Reformă a Sectorului Justiției* prevede mecanismul de monitorizare a realizării activităților prevăzute în Planul de acțiuni, inclusiv prin chestionarea subiecților/instituțiilor relevanți/relevante, pentru a stabili care este rezultatul acestor acțiuni (studii efectuate, proiecte de lege elaborate, metodologii aprobate, etc.). Astfel, au fost formulate constatări în legătură cu răspunsurile la întrebările din raportul trimestrial. Monitorii au intervievat în fiecare centru raional avocați, reprezentanți ai birourilor de executare, notari, mediatori, reprezentanți ai oficiile teritoriale a Casei Naționale de Asistența Juridică Garantată de Stat pentru a stabili în ce măsură subiecții respectivi sunt cunoscuți și în legătură cu ce activitate anume; dacă au fost sau nu implicați la realizarea acesteia; și care este părerea lor vizavi de activitatea respectivă. Totodată, pentru a evalua eficient realizarea fiecărei activități, au fost realizate interviuri cu reprezentanții tuturor instituțiilor responsabile pentru implementarea acestora, dar și cu instituțiile beneficiare.

În cadrul Raportului au fost analizate 2 categorii de acțiuni/activități, după cum urmează:

- Acțiuni cu termen de realizare: trimestrul II, 2013.
- Acțiuni restante (anul 2012 și primul trimestru al anului 2013).

Totodată, pentru a putea fi urmărite mai ușor, acțiunile au fost grupate pe următoarele 7 categorii:

Grupul I. Studii de evaluare a necesităților și practicilor actuale. Propunerea recomandărilor pentru reforme;

Grupul II. Elaborarea recomandărilor metodologice și programelor de formare profesională;

Grupul III. Îmbunătățirea cadrului juridic și elaborarea proiectelor de legi, regulamente;

Grupul IV. Activități de formare profesională pentru diferiți subiecți din sectorul justiției;

Grupul V. Elaborarea și utilizarea mecanismelor de sensibilizare și de informare;

Grupul VI. Achiziționarea și instalarea echipamentului. Modernizarea programelor;

Grupul VII. Crearea și eficientizarea activității organelor din sectorul justiției (comisii, colegii, etc.).

Asociația Promo-LEX și Asociația pentru Guvernare Eficientă și Responsabilă (AGER) aduc sincere mulțumiri tuturor actorilor care au dedicat timp și atenție monitorilor și au răspuns la întrebările formulate de aceștia, astfel, contribuind la elaborarea raportului dat.

SUMAR EXECUTIV

Rezultatele celui de-al doilea Raport de monitorizare a implementării reformei în sectorul justiției ne permit să facem câteva constatări esențiale.

În ceea ce privește monitorizarea ședințelor de judecată, observatorii au constatat în mare parte o dinamică pozitivă. Putem presupune că însăși prezența observatorilor la ședințele de judecată influențează spre bine comportamentul justițiabililor și al personalului instanțelor de judecată.

Pentru a obține o imagine mai exactă cu privire la aprecierile participanților la proces, răspunsurile acestora au fost prezentate separat conform celor trei categorii de respondenți: avocați, procurori și alte persoane care participă la procesele judiciare în calitate de reclamanți, pârâți, inculpați, martori etc. S-a observat că ultima categorie de intervievați a avut o rată de satisfacție mai mică decât celelalte două. În mod special, dacă ne referim la accesul la informațiile juridice, facilitățile instanței de judecată și indicatorii spre și în incinta instanțelor de judecată, constatăm că satisfacția justițiabililor a fost mai mică decât cea a avocaților și procurorilor.

În ceea ce privește calitatea actului judecătoresc, urmărim aceeași dinamică. Totodată, spre deosebire de raportul pentru trimestrul precedent, în trimestrul II a crescut considerabil numărul ședințelor desfășurate în sălile de ședințe, astfel că 220 din cele 300 de ședințe monitorizate au avut loc în sălile de judecată, comparativ cu 77 din 300 în trimestrul precedent. În același timp, a crescut cu circa 20%, în comparație cu trimestrul I, numărul ședințelor care au fost înregistrate audio de către instanța de judecată.

Cât privește calitatea asistenței juridice acordate de către avocați, numărul ședințelor în care monitorii au apreciat că avocații nu au acționat independent și eficient s-a micșorat comparativ cu primul trimestru.

Pe de altă parte, nu se poate vorbi despre un progres semnificativ în realizarea acțiunilor tratate conform Planului de Acțiuni pentru implementarea SRSJ. Astfel, din totalul de 101 acțiuni care rămâneau restante pentru perioada anului 2012 și trimestrul I, 2013, doar 44 au fost realizate, sau 43 %. Cu referire la acțiunile cu termen scadent din trimestrul II, 2013, situația este mai gravă. Din 31 de acțiuni, au fost realizate doar șase, sau 19%. Este adevărat că Guvernul s-a confruntat cu o criză politică majoră, care a întârziat anumite procese, inclusiv cel de semnare a acordului privind acordarea de către UE a Suportului Bugetar pentru sectorul justiției.

Totuși, trebuie să ținem cont de faptul că un mare număr din acțiunile restante nu necesită în mod deosebit mijloace financiare. Adesea, un impediment în realizarea acțiunii este capacitatea redusă a instituției responsabile de a elabora studii, rapoarte analitice etc. Totodată, o bună parte dintre partenerii de dezvoltare s-au arătat deschiși de a ajuta la realizarea anumitor acțiuni, și o bună parte din acestea au fost efectuate cu asistență externă. Însă, nici piața locală de consultanță nu este suficient de diversificată și aptă ca să poată realiza un număr mare de asemenea activități, motiv pentru care concursurile au fost anunțate repetat, și în unele cazuri, fără un rezultat.

În vara anului curent, și-a început oficial activitatea proiectul UE „Suport în coordonarea reformei în domeniul justiției în Republica Moldova”. Una dintre primele activități ale proiectului va fi realizarea unei analize a capacităților instituțiilor responsabile în implementarea acțiunilor SRSJ. Astfel, sperăm că problema enunțată mai sus, referitoare la necesitatea fortificării capacităților instituțiilor responsabile, va fi abordată corespunzător.

De asemenea, acest proiect va susține MJ prin consolidarea mecanismelor de coordonare a implementării reformei. Acest lucru este foarte binevenit, dat fiind faptul că formula actuală nu este suficient de eficientă. În afara faptului că, pe parcursul trimestrului II, mai multe din ședințele grupurilor de lucru au fost amânate din lipsa cvorumului, doar patru din cele șapte grupuri au reușit să adopte Planul lor de activitate pentru anul 2013.

Cât privește transparența activității Secretariatului și a Grupurilor de Lucru, suntem nevoiți să constatăm aceleași neajunsuri ca în raportul precedent, și anume: nepublicarea sau publicarea întârziată a agendelor și proceselor-verbale ale ședințelor Grupurilor de Lucru, nepublicarea produselor realizate în cadrul implementării Strategiei (decât pe unele pagini web ale organizațiilor care au realizat nemijlocit activitatea).

Totodată, doar câțiva actori responsabili de realizarea acțiunilor indicate în plan afișează produsele realizate, precum și alte informații utile legate de reforma în justiție.

În general, în termeni de planificare a realizării acțiunilor, se recomandă revizuirea acțiunilor realizate și a celor restante, nu doar din perioada imediat precedentă, ci începând de la startul implementării SRSJ, în vederea identificării acțiunilor care nu mai sunt relevante, dar și a celor în implementarea cărora sunt întâmpinate dificultăți semnificative. Iar ținând cont de faptul că numărul restanțelor este în continuă creștere, ar fi binevenită o prioritizare a acțiunilor care urmează a fi îndeplinite în primul rând, și respectiv, a celorlalte.

Responsabilul principal pentru realizarea celui mai mare număr de acțiuni din Planul de Acțiuni este MJ. Astfel, este foarte probabil că tot MJ se va face vinovat pentru majoritatea restanțelor. Am încercat să analizăm reușita realizării acțiunilor la zi, prin prisma instituției responsabile. Respectiv, pentru anul 2012 și primele două trimestre ale anului 2013, am primit următorul rezultat. CNAJGS, CSM și PG au reușit să realizeze mai puțin de jumătate din acțiunile planificate pentru anul 2012 și primele două trimestre ale anului 2013, cu o reușită de 40%, 42% și respectiv 50% de acțiuni implementate. MJ, CNA și INJ au o rată de realizare ceva mai bună, de peste 60% din total.

În conformitate cu observările noastre, din 196 de acțiuni care urmau a fi realizate în cadrul SRSJ, 116 au fost finalizate, ceea ce reprezintă cca 59% din total. Deși această cifră nu este una foarte mică, ținând cont de complexitatea reformei și numărul instituțiilor implicate, ar fi totuși recomandabil ca această cifră să constituie cel puțin $\frac{3}{4}$, pentru a nu încetini mersul reformei și a nu crea impedimente la disbursarea fondurilor pentru suportul bugetar.

Capitolul I

EVALUAREA IMPLEMENTĂRII ACTIVITĂȚILOR DIN CADRUL PILONULUI I

Capacitate instituțională. Pe parcursul celui de-al doilea trimestru al anului 2013, Grupul de Lucru pentru monitorizarea implementării acțiunilor pentru Pilonul I al Strategiei s-a întrunit în cadrul a două ședințe, la 15.04 și 26.07, o a treia ședință planificată pentru 14.06 nu a avut loc din lipsa cvorumului. În principal, s-au discutat activitățile în curs de realizare. Planul de activități pentru anul 2013 nu a mai fost aprobat. Agendele și procesele-verbale ale ședințelor se publică în continuare cu întârziere. Trebuie să remarcăm însă faptul că persoanele responsabile depun un efort sporit pentru asigurarea prezenței membrilor cu drept de vot la ședințe, pentru a evita amânarea acestora, prin confirmarea prezenței cu o zi înainte de ședința planificată.

1. ACȚIUNI CU TERMEN DE REALIZARE: TRIMESTRUL II, 2013

Grupul I. Studii de evaluare a necesităților și practicilor actuale. Propunerea recomandărilor pentru reforme.

Domeniul specific de intervenție: 1.1.12. Consolidarea capacităților instituționale ale instanțelor judecătorești, inclusiv examinarea oportunității edificării unui sediu comun pentru toate instanțele judecătorești din municipiul Chișinău, precum și a construcției/renovării sediilor instanțelor judecătorești din întreaga țară

Acțiunea 1.1.12. punctul 3. *Stabilirea criteriilor de alocare a fondurilor pentru întreținerea și reparația clădirilor instanțelor judecătorești*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, MF, MDRC
- Indicator de performanță: Criterii de alocare a fondurilor pentru întreținerea și reparația clădirilor instanțelor judecătorești, elaborate și aprobate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Raportul de evaluare a instanțelor judecătorești realizat în 2012 cu suportul programului RO-LISP conține un volum mare de date importante, inclusiv grupează instanțele în patru categorii, conform stării infrastructurii acestora. Totodată însă, indicarea acestor categorii, precum și estimarea necesarului de investiții pentru fiecare instanță nu sunt tocmai „criteriile de alocare a fondurilor pentru întreținerea și reparația clădirilor instanțelor judecătorești”.

Grupul II. Elaborarea recomandărilor metodologice și programelor de formare profesională.

Domeniul specific de intervenție: 1.3.1. Reformarea și eficientizarea activității INJ

Acțiunea 1.3.1. punctul 8. *Stabilirea unor criterii obiective de determinare a necesarului de mijloace financiare pentru instruirea inițială și continuă (INJ)*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013

- Responsabil pentru implementare: INJ
- Indicator de performanță: 1. Criterii stabilite; 2. Bugetul INJ, revizuit în conformitate cu necesitățile sale reale
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Acțiunea aceasta nu este realizată. Conform informațiilor obținute la INJ, s-a anunțat un concurs în vederea angajării unui specialist pentru finalizarea acestei activități.¹

Domeniul specific de intervenție: 1.3.2. Revizuirea programelor INJ pentru a le face conforme cu necesitățile reale de instruire a judecătorilor, procurorilor și a altor actori din sectorul justiției și pentru a evita dublarea programei universitare

Acțiunea 1.3.2. punctul 1. *Crearea sistemului care să permită determinarea completă și la timp a necesităților de instruire a reprezentanților sectorului justiției (Metodologia de determinare a necesităților de instruire, elaborată și aprobată)*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: INJ
- Indicator de performanță: Metodologia de determinare a necesităților de instruire, elaborată și aprobată
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Cu privire la realizarea acestei acțiuni constatăm că majoritatea actorilor implicați, atât INJ, cât și beneficiarii programelor de instruire, nu înțeleg pe deplin semnificația conceptului „sistem de determinare a necesităților de instruire”. Abordarea actuală pentru identificarea necesarului de instruire este una „de sus în jos”, ceea ce înseamnă că INJ propune o serie de tematici pentru instruire, dintre care beneficiarii urmează să selecteze subiectele relevante. Bunele practici internaționale în acest sens sugerează însă că acest proces trebuie să fie unul „de jos în sus”. Astfel, fiecare instituție sau grup/categorie de beneficiari urmează să formuleze un plan de instruire bazat pe prezentarea de către membrii acestora a necesităților individuale de instruire. Acest plan este ulterior prezentat instituției care prestează servicii de instruire (în acest caz INJ), care trebuie să fie suficient de flexibilă ca să poată asigura acoperirea subiectelor solicitate, or, în caz contrar, pentru anumite segmente poate fi angajat un alt prestator de servicii de instruire.

În această ordine de idei, atât INJ, cât și reprezentanții instituțiilor beneficiare percep acest exercițiu drept unul deja existent, raportând acțiunea ca realizată.

Grupul III. Îmbunătățirea cadrului juridic și elaborarea proiectelor de legi și regulamente.

Domeniul specific de intervenție: 1.1.4. Crearea unui mecanism adecvat, consecvent și durabil de finanțare a sistemului judecătoresc prin majorarea finanțării acestuia și unificarea procesului de planificare bugetară a sistemului judecătoresc

Acțiunea 1.1.4. punctul 2. *Elaborarea proiectului de modificare a Legii nr. 514-XIII din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească, precum și a altor proiecte de acte normative relevante*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013

¹ <http://inj.md/> (08.08.2013)

- Responsabil pentru implementare: MJ, CSM, CSJ, instanțele judecătorești
- Indicator de performanță: 1. Proiectul de lege, elaborat și remis spre examinare Guvernului; 2. Proiectele de modificare a cadrului normativ, elaborate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

În anul 2012, au fost operate o serie de modificări la Legea nr. 514-XIII din 6.07.21995, însă acestea nu au vizat finanțarea sistemului judecătoresc și unificarea procesului de planificare bugetară a acestuia.

Aceste modificări trebuia să survină în urma elaborării studiului cu privire la practica din ultimii ani a finanțării sistemului judecătoresc, comparativ cu practica internațională în domeniu (acțiunea 1.1.4. punctul 1). În raportul privind realizarea Planului de Acțiuni în anul 2012, acțiunea 1.1.4. punctul 1 a fost raportată drept realizată, prin intermediul studiului privind evaluarea instanțelor judecătorești din Republica Moldova, efectuat cu suportul programului ROLISP. Acest studiu însă, deși cuprinde o evaluare detaliată a fiecărei instanțe judecătorești din țară și analizează concomitent și practica finanțării sistemului, nu constituie o cercetare suficient de focalizată anume pe aceste aspecte, pentru a constitui o argumentare puternică în scopul ajustării cadrului legislativ. Un asemenea studiu ar trebui să propună formula optimă de finanțare a sistemului judecătoresc (ținând cont și de practica internațională), precum și să ofere câteva opțiuni de politici în acest sens, analizate detaliat, cu estimarea impactului și costurilor în fiecare caz.

Domeniul specific de intervenție: 1.2.5. Sporirea eficienței dreptului procesual prin revizuirea sistemului căilor de atac, repartizarea competențelor între instanțele judecătorești pe axa orizontală și prin simplificarea și uniformizarea sistemului căilor de atac

Acțiunea 1.2.5. punctul 3. Elaborarea cadrului normativ pentru revizuirea componenței CSJ

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, CSM, CSJ
- Indicator de performanță: Proiectele de acte normative, elaborate și remise spre examinare Guvernului
- **Calificativ: acțiune realizată**

Acțiunea a fost realizată prin adoptarea Legii 153 din 05.07.2012.

Domeniul specific de intervenție: 1.3.1. Reformarea și eficientizarea activității INJ

Acțiunea 1.3.1. punctul 3. Elaborarea proiectelor de modificare a cadrului normativ intern al Institutului Național al Justiției în conformitate cu modificările din legislație

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: INJ
- Indicator de performanță: Cadrul normativ intern, modificat
- **Calificativ: acțiune realizată**

Modificări ale cadrului normativ intern al INJ au fost operate în conformitate cu Legea 153 din 05.07.2012.

Domeniul specific de intervenție: 1.3.3. Asigurarea specializării judecătorilor pe cauze specifice și examinarea oportunității creării sistemului de instanțe administrative

Acțiunea 1.3.3 punctul 2. *Elaborarea și aprobarea actelor normative privind specializarea judecătorilor pe cauze specifice*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: CSM
- Indicator de performanță: Actele normative ale CSM, elaborate și aprobate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Realizarea acestei acțiuni depinde de finalizarea acțiunii 1.3.3. punctul 1, *Efectuarea unui studiu și formularea de recomandări privind necesitatea specializării judecătorilor în cauze specifice*. Aceasta din urmă trebuia realizată către sfârșitul anului 2012, dar în momentul elaborării prezentului raport, aceasta nu este finalizată. Deși constatăm o întârziere în realizarea acestor acțiuni, aspectul pozitiv este totuși că actorii responsabili nu se grăbesc cu adoptarea cadrului normativ înainte de a avea un studiu bine documentat.

Grupul IV. Activități de formare profesională pentru diferiți subiecți din sectorul justiției.

Domeniul specific de intervenție: 1.2.6. Revizuirea funcționării instituției judecătorului de instrucție în vederea includerii acestuia în corpul judecătoresc comun în calitate de judecător specializat în materia respectivă

Acțiunea 1.2.6. punctul 3. *Organizarea cursurilor de formare continuă pentru judecătorii de instrucție evaluați*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: CSM, INJ
- Indicator de performanță: 1. Planul de studiu, elaborat; 2. Numărul cursurilor desfășurate; 3. Numărul de judecători instruiți
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Conform interviului desfășurat cu reprezentanții INJ, la momentul de față se recepționează actele pentru instruirea judecătorilor de instrucție care vor să examineze și cauze de drept comun. Termenul preconizat pentru instruire fiind septembrie – decembrie 2013.

Totodată ținem să menționăm că deși instruirea va avea loc, aceasta nu poate fi interpretată îngust în sensul denumirii acțiunii, și anume „*organizarea cursurilor de formare continuă pentru judecătorii de instrucție evaluați*”. În raportul precedent am menționat faptul că autoritățile responsabile au decis să nu desfășoare separat procedura de evaluare a judecătorilor de instrucție, aceștia fiind evaluați, la necesitate sau la termen, odată cu ceilalți judecători.

Grupul VI. Achiziționarea și instalarea echipamentului. Modernizarea programelor.

Domeniul specific de intervenție: 1.1.12. Consolidarea capacităților instituționale ale instanțelor judecătorești, inclusiv examinarea oportunității edificării unui sediu comun pentru toate instanțele judecătorești din municipiul Chișinău, precum și a construcției/renovării sediilor instanțelor judecătorești din întreaga țară

Acțiunea 1.1.12. punctul 2. *Actualizarea bazei de date a clădirilor instanțelor judecătorești,*

care să includă informații despre suprafața acestora, anul de dare în exploatare, evaluarea obiectivă a stării actuale și alocațiile primite de la buget pentru reparații capitale în ultimii 5 ani

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, MF
- Indicator de performanță: Baza de date, actualizată
- **Calificativ: acțiune realizată**

Informația a fost asigurată prin intermediul raportului de evaluare a instanțelor judecătorești realizat cu suportul programului ROLISP în 2012.

2. ACȚIUNI RESTANTE (anul 2012 și primul trimestru al anului 2013)

Grupul I. Studii de evaluare a necesităților și practicilor actuale. Propunerea recomandărilor pentru reforme.

Domeniul specific de intervenție: 1.1.1. Optimizarea hărții de dislocare a instanțelor judecătorești în scopul consolidării capacităților instituționale ale instanțelor, optimizarea numărului de judecători și asigurarea utilizării cât mai eficiente a resurselor disponibile

Acțiunea 1.1.1. punctul 1. *Efectuarea studiului de oportunitate privind optimizarea hărții dislocării instanțelor judecătorești în scopul consolidării capacităților instituționale ale instanțelor, optimizarea numărului de judecători și asigurarea utilizării cât mai eficiente a resurselor disponibile*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ, CSM
- Indicator de performanță: Studiul elaborat și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Această acțiune nu a fost finalizată la data întocmirii prezentului raport. În raportul precedent, am prezentat informația despre faptul că această acțiune era în curs de realizare și studiul urma să fie prezentat în luna mai 2013 de către CRJM.

Domeniul specific de intervenție: 1.1.2. Asigurarea accesului la justiție sub aspectul costurilor

Acțiunea 1.1.2. punctul 1. *Efectuarea unui studiu al legislației în vigoare care reglementează cuantumul și modul de calculare a cheltuielilor de judecată, precum și al practicilor de aplicare a acestora*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ, CSM
- Indicator de performanță: Studiul elaborat și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Studiul nu a fost elaborat la data prezentării acestui raport. În raportul privind implementarea Strategiei pentru anul 2012, drept soluție pentru remedierea situației este propusă antrenarea CSJ, concomitent cu crearea unui grup de lucru cu participarea Departamentului de Administrare Judecătorească, CSM și CSJ. Din păcate, analiza procesului de realizare a acțiunilor din secțiunea „elaborarea studiilor, analizelor” denotă faptul că majoritatea covârșitoare a acestora este efectuată cu asistența experților. Astfel, ar fi fost mai eficient dacă, pentru realizarea acestei

acțiuni, grupul de lucru ar fi fost asistat de un expert, fapt care, în afară de realizarea acțiunii în sine, ar contribui și la creșterea capacității de elaborare a documentelor analitice ale instituțiilor.

În acest context însă, ținem să menționăm că CSJ a elaborat Recomandarea 39 din 24 aprilie 2013 *Cu privire la procedura încasării cheltuielilor judiciare, la soluționarea acțiunii civile, în procesul penal*²;

Recomandarea 23 din 01 noiembrie 2012 *Cu privire la unele aspecte ale încasării cheltuielilor de asistență juridică în baza studierii și sistematizării practicii judiciare*.³

Domeniul specific de intervenție: 1.1.9. Consolidarea capacităților de autoadministrare a sistemului judecătoresc prin revizuirea rolului, componenței și competențelor Consiliului Superior al Magistraturii și ale instituțiilor din subordinea acestuia

Acțiunea 1.1.9. punctul 2. *Efectuarea unui studiu privind activitatea CSM, axat pe cadrul normativ și activitatea practică a acestuia*

- Termen de realizare: trimestrul I, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, CSM
- Indicator de performanță: Studiul efectuat și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune realizată**

Studiul a fost realizat de către CRJM și prezentat public la finele lunii aprilie 2013. Acesta prezintă o serie de constatări importante referitoare la activitatea CSM, în special aspecte de transparență, precum și formulează recomandări utile pentru îmbunătățirea activității acestei instituții importante. Studiul este accesibil și on-line (http://crjm.org/app/webroot/uploaded/Raport_Transparenta_si_eficienta_CCSM_2010_2012.pdf)

Domeniul specific de intervenție: 1.1.12. Consolidarea capacităților instituționale ale instanțelor judecătorești, inclusiv examinarea oportunității edificării unui sediu comun pentru toate instanțele judecătorești din municipiul Chișinău, precum și a construcției/renovării sediilor instanțelor judecătorești din întreaga țară

Acțiunea 1.1.12 punctul 1 *Efectuarea unui studiu de fezabilitate, luându-se în considerare studiile efectuate anterior în acest domeniu*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ
- Indicator de performanță: Studiul elaborat și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Raportul privind implementarea SRSJ pentru anul 2012 menționează că pentru elaborarea acestui studiu este necesar de a dispune de studiul privind finanțarea instanțelor judecătorești și de cel referitor la optimizarea hărții instanțelor judecătorești, care încă nu a fost elaborată. În același timp, se vorbește despre necesitatea contractării serviciilor unor experți pentru elaborarea acestuia, ținând cont de complexitatea studiului. Ar fi oportun să se propună un termen ajustat pentru realizarea acțiunii în cazul în care este evident că aceasta întârzie.

² http://jurisprudenta.csj.md/db_rec_csj.php (11.08.2013)

³ http://jurisprudenta.csj.md/search_rec_csj.php?id=40 (11.08.2013)

Domeniul specific de intervenție: 1.2.4. Crearea unui mecanism care ar garanta uniformizarea practicii judiciare și respectarea principiului securității raporturilor juridice

Acțiunea 1.2.4. punctul 3. *Efectuarea studiului privind oportunitatea creării unui portal informațional unic al tuturor instanțelor judecătorești în vederea optimizării paginilor web ale acestora*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ, CSM, Centrul de Guvernare Electronică
- Indicator de performanță: Studiul elaborat și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Acțiunea în cauză este nerealizată în momentul elaborării prezentului raport. Totodată, Raportul anual 2012 privind implementarea SRSJ acordă calificativul „acțiune nerealizată”, fără a oferi niște motive/explicații sau a face propuneri în vederea remedierii situației. Reprezentanții MJ au afirmat în cadrul unei ședințe a grupului de monitorizare că un asemenea portal unic există, nu neapărat cu toate aspectele de interoperabilitate, dar se lucrează la o variantă mai avansată.

În cazul în care se constată că anumite acțiuni prevăzute în Planul de Acțiuni nu mai sunt actuale/necesare, se propune, eventual anual, ajustarea Planului de Acțiuni pentru evitarea raportării, dar și a monitorizării continue a unor acțiuni căzute în desuetudine. Or, dacă nu este cazul acestei acțiuni, ar fi bine ca raportul anual să ofere mai multe explicații privind nereușita implementării acestei acțiuni.

Domeniul specific de intervenție: 1.3.3. Asigurarea specializării judecătorilor pe cauze specifice și examinarea oportunității creării sistemului de instanțe administrative

Acțiunea 1.3.3. punctul 1. *Efectuarea unui studiu și formularea de recomandări privind necesitatea specializării judecătorilor pe cauze specifice*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: CSM, MJ
- Indicator de performanță: Studiul efectuat, recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

În momentul elaborării prezentului raport, acest studiu nu este finalizat și/sau prezentat public. Se preconizează prezentarea acestuia în luna septembrie, de către CRJM, ale cărui servicii au fost contractate în acest sens în baza asistenței financiare acordate de Ambasada SUA la Chișinău. Totodată, amintim că acțiunea este calificată drept „realizată parțial” în raportul anual 2012, deși fără a oferi informație despre contractarea serviciilor unor experți în vederea realizării studiului (probabil, încă nu erau, în acel moment). Deci, ridică suspiciuni de superficialitate formulările de ordin general, cum ar fi „studierea practicii europene (...)” care rezultă în calificativul „realizată parțial”.

Rezultatele chestionării au demonstrat că majoritatea judecătorilor sunt informați referitor la elaborarea studiului acesta (33 din 39), iar 19 din 39 au comunicat că au fost într-un fel sau altul implicați în elaborarea studiului în cauză. Majoritatea judecătorilor chestionați susțin ideea specializării în cauze specifice, dar cu precădere în instanțele de apel și CSJ, respectiv în instanțele mai mari ca număr de judecători, considerând că o asemenea practică nu ar putea fi aplicată eficient la nivelul instanțelor mici, raionale, spre exemplu.

Acțiunea 1.3.3. punctul 5. *Efectuarea studiului privind oportunitatea creării sistemului de instanțe administrative*

- Termen de realizare: trimestrul III, 2012
- Responsabil pentru implementare: CSM, MJ
- Indicator de performanță: Studiul efectuat, recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Deși sunt tratate în Planul de Acțiuni drept două acțiuni separate, acțiunea 1.3.3. punct 1 și 1.3.3. punct 5 ar putea constitui o singură acțiune cu un singur produs: un studiu care să estimeze necesitatea specializării judecătorilor, inclusiv să includă aspectul creării instanțelor administrative. În cazul în care acest lucru nu este prevăzut în caietul de sarcini înaintat CRJM, responsabil de realizarea primei acțiuni, atunci aceasta trebuie tratată separat. În timpul elaborării prezentului raport, un asemenea studiu nu a fost prezentat.

Grupul II. Elaborarea recomandărilor metodologice și programelor de formare profesională.

Domeniul specific de intervenție: 1.2.3. Revizuirea regulilor procedurale în vederea optimizării, sporirii transparenței și eficienței procesului de înfăptuire a justiției

Acțiunea 1.2.3. punctul 5. *Elaborarea planului de instruire a judecătorilor privind gestionarea dosarelor și regulile de amânare a examinării cauzelor*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: CSM, INJ
- Indicator de performanță: Planul de instruire, elaborat
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Identificarea etapei la care se află realizarea acestei acțiuni cauzează dificultăți. Raportul anual 2012 privind implementarea SRSJ califică această acțiune drept realizată, deși la secțiunea „măsurile întreprinse” vorbește despre studierea practicii europene și despre faptul că acest plan de instruire va putea fi elaborat numai după realizarea analizei datelor cu privire la numărul cauzelor amânate pentru fiecare instanță de judecată și pentru fiecare judecător. Mai mult decât atât, la secțiunea „dificultăți”, se menționează „lipsa legislației relevante”, fără a specifica ce legislație anume. Pe de altă parte, majoritatea judecătorilor chestionați știu despre elaborarea unui asemenea plan (32 din 39), iar 23 din 37 au participat la elaborarea acestuia.

Pe pagina web a INJ nu am putut găsi informație despre elaborarea unui asemenea plan de instruire.

Domeniul specific de intervenție: 1.2.6. Revizuirea funcționării instituției judecătorului de instrucție în vederea includerii acestuia în corpul judecătoresc comun în calitate de judecător specializat în materia respectivă.

Acțiunea 1.2.6. punctul 1. *Elaborarea unui nou concept de instruire continuă a judecătorilor, procurorilor și a altor reprezentanți ai sectorului justiției*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2012
- Responsabil pentru implementare: INJ, CSM, CSP, PG, Uniunea Avocaților, UNEJ, Consiliul

de Mediere, MJ

- Indicator de performanță: 1. Conceptul, elaborat; 2. Numărul personalului necesar pentru realizarea noului concept, determinat
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

În vederea realizării acestei acțiuni, a fost obținut suportul programului ROLISP, care a contractat serviciile CRJM pentru elaborarea conceptului (urmează a fi prezentat până în luna august 2013). Cu scopul realizării acestei acțiuni, a fost creat un grup de lucru, compus din reprezentanții instituțiilor responsabile menționate mai sus. Rezultatele chestionării în teritoriu au confirmat faptul că reprezentanții instanțelor de judecată și ai procuraturii știu despre elaborarea acestui concept și au fost implicați în acest proces. Astfel, din 40 de judecători chestionați, 36 au comunicat că sunt la curent cu elaborarea acestui concept, și același număr este valabil și pentru procurori, iar 29 din 40 de judecători (număr identic și pentru procurori) au răspuns că au fost într-un fel sau altul implicați în elaborarea noului concept.

Cu referire la acțiunea în cauză menționăm că, pe 18.07.2013, Institutul Național al Justiției a organizat o masă rotundă cu genericul *Proiectul Concepției de formare continuă a profesioniștilor din sectorul justiției*. Agenda zilei a prevăzut prezentarea Proiectului Concepției de formare continuă a profesioniștilor din sectorul justiției, analiza riscurilor și oportunităților aplicării acesteia și alte intervenții din partea participanților. Au fost expuse păreri care vin să susțină implementarea Concepției, dar și unele care au trezit interes de discuție.⁴ Proiectul Concepției se impune ca necesitate în contextul reformelor justiției din Republica Moldova, fiind determinată de Strategia de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011-2016 (Legea nr. 231 din 25.11.2011), care prevede creșterea profesionalismului și a responsabilității persoanelor implicate în efectuarea justiției, inclusiv prin *revizuirea sistemului și a metodelor formării continue a reprezentanților sectorului justiției și extinderea rolului INJ*. Proiectul Concepției de formare continuă a profesioniștilor din sectorul justiției este publicat pe pagina web a INJ.

Grupul III. Îmbunătățirea cadrului juridic și elaborarea proiectelor de legi și regulamente.

Domeniul specific de intervenție: 1.1.2. Asigurarea accesului la justiție sub aspectul costurilor

Acțiunea 1.1.2. punctul 2. *Elaborarea proiectului de modificare a Legii taxei de stat nr. 1216-XII din 3 decembrie 1992, a CPC nr. 225-XV din 30 mai 2003 și a altor acte legislative*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ, CSM, MF
- Indicator de performanță: Proiectul de lege, elaborat și remis spre examinare Guvernului
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

În timpul elaborării prezentului raport, acțiunea rămâne a fi nerealizată. Realizarea acestei acțiuni este în strictă dependență de îndeplinirea Acțiunii 1.1.2. punctul 1, astfel, atât timp cât nu este efectuat studiul, nu este binevenită modificarea legislației. Totodată, Raportul privind realizarea Strategiei în 2012 explică din ce motive nu a fost implementată această acțiune, însă nu propune nici soluții de remediere, nici un alt termen în care acțiunea urmează să fie îndeplinită.

⁴ http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:iKp_0wgcPtkJ:www.inj.md/node/722+&cd=1&hl=ro&ct=clnk&gl=md (11.08.2013)

Domeniul specific de intervenție: 1.2.1 Sporirea transparenței mecanismelor și instituțiilor de autoadministrare judecătorească

Acțiunea 1.2.1. punctul 2. *Revizuirea regulamentelor CSM privind transparența activității Consiliului și a instituțiilor subordonate*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: CSM
- Indicator de performanță: Proiectele de modificare a regulamentelor, elaborate și aprobate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

În timpul elaborării prezentului raport, nu am putut găsi dovada elaborării acestor regulamente. Raportul privind implementarea SRSJ pentru anul 2012 creează confuzie la raportarea acestei acțiuni. Calificativul acordat este „acțiune realizată parțial”; la compartimentul „activități întreprinse” se spune într-un mod foarte general despre un proces demarat de elaborare, precum și despre studierea practicii altor țări; în timp ce la capitolul „dificultăți” se spune că nu există Legea relevantă (care lege?). Probabil, se are în vedere amendarea Legii cu privire la CSM. Aceasta însă a fost modificată la data de 5 iulie 2012, fiind introdus articolul 8(1) „Transparența activității CSM”.

Sugerăm ca notele din raport privind de realizarea sau dificultățile întâmpinate pe parcurs să fie mai explicite și coerente, de asemenea, să fie propuse noi termene de implementare a acțiunii.

În aceeași ordine de idei, CRJM a efectuat monitorizarea activității CSM și, printre constatările de bază, se menționează că ședințele CSM sunt publice, iar ordinea de zi a ședințelor și majoritatea hotărârilor sunt publicate pe pagina sa web. Cu toate acestea, transparența încă nu a devenit o regulă pentru toate domeniile de activitate ale CSM, ale colegiilor și Inspecției Judiciare. Modalitatea de organizare a ședințelor CSM, în cadrul cărora discutarea chestiunilor din ordinea de zi au loc, în mare parte, în cadrul „deliberărilor” (o practică preluată din instanțele de judecată, însă total irelevantă pentru CSM). Deliberarea ar trebui exclusă și stabilite, ca regulă, ședințe publice, cu excepția unor categorii de chestiuni care trebuie examinate în ședință închisă.

Totodată, CRJM specifică în Raportul de monitorizare privind Transparența și Eficiența CSM că modalitatea de alegere a membrilor-judecători nu este suficient de bine reglementată, ceea ce scade potențialul alegerii celor mai buni candidați. Modalitatea de desemnare a membrilor-profesori de drept titulari de către Parlament nu este reglementată. De la crearea CSM, nu a fost organizat nici un concurs cu privire la membrii desemnați de Parlament, ceea ce creează percepția că numirea s-ar face pe criterii politice sau pe alte criterii mai puțin clare.

Domeniul specific de intervenție: 1.2.3. Revizuirea regulilor procedurale în vederea optimizării, sporirii transparenței și eficienței procesului de înfăptuire a justiției

Acțiunea 1.2.3. punctul 2. *Elaborarea proiectului de modificare a Codului Contravențional nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008*

- Termen de realizare: trimestrul III, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ
- Indicator de performanță: Proiectul de lege, elaborat și remis spre examinare Guvernului
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Pe parcursul anului 2013, au fost efectuate câteva modificări ale Codului Contravențional, însă pe sectoare înguste, foarte specifice. Modificările pe care le-am menționat în raportul anterior (a se vedea mai jos) nu au fost operate.

Pe pagina web a Ministerului Justiției, a fost publicat Proiectul de lege privind modificarea și completarea Codului Contravențional nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008, care conține aproximativ 250 de intervenții de modificare, completare sau excludere a unor norme contravenționale, însoțit de o notă informativă și sinteza obiecțiilor și propunerilor. În nota informativă la acest proiect se menționează: „Proiectul respectiv a fost coordonat, deja, cu organele interesate. Totuși, având în vedere că unele modificări au fost efectuate de curând, este necesară avizarea repetată a acestuia.”

Acțiunea 1.2.3. punctul 4. *Elaborarea standardelor privind durata actelor procesuale în cursul examinării cauzei și elaborarea metodologiei de control al aplicării acestora*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: CSM, CSJ
- Indicator de performanță: 1. Standardele și metodologia, elaborate; 2. Hotărârea plenului CSJ referitoare la durata actelor procesuale în cursul examinării cauzei, adoptată; 3. Numărul de controale efectuate de Inspekția Judiciară; 4. Numărul de rapoarte întocmite
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Acțiunea aceasta nu este realizată în momentul elaborării prezentului raport. Sperăm că instituțiile responsabile vor da dovadă de mai multă profunzime în prezentarea acestei (dar și a altor) acțiuni în raportul semestrial de activitate din 2013. Raportul anual 2012 privind implementarea SRSJ califică acțiunea drept „realizată parțial”, la „măsurile întreprinse” menționează „studierea practicii europene”, iar la capitolul „dificultăți” vorbește despre „lipsa legislației relevante”, fără a menționa despre ce legislație este vorba.

În contextul acestei acțiuni, menționăm că, în baza Hotărârii CSM nr. 437/15 din 28 mai 2013⁵ cu privire la tergiversarea examinării cauzelor de către instanțele judecătorești, s-a constatat: conform datelor statistice prezentate de către fiecare instanță în parte, un număr mare de cauze aflate în procedură mai mult de 12, 24 și 36 de luni este înregistrat în instanțele mun. Chișinău, Botanica, Buiucani și Centru, dar și în alte instanțe, ca: Bălți, Briceni, Cahul, Ialoveni, Orhei, Strășeni, Ungheni.

O situație alarmantă se înregistrează în Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău, unde numărul dosarelor aflate în procedură mai mult de 12, 24 și 36 de luni depășește cifra de 800 de dosare.

O situație similară la capitolul tergiversarea examinării cauzelor se constată și în activitatea altor instanțe de judecată. CSM a decis să împuternicească Inspekția Judiciară să efectueze un control al cauzelor tergiversării pricinilor mai mult de 24 și 36 de luni de către instanțele judecătorești și să întocmească o Notă informativă, atenționând judecătorii instanțelor judecătorești privind respectarea și aplicarea corectă a legislației la examinarea dosarelor judiciare, excluzând tergiversarea nejustificată și asigurând soluționarea acestora în strictă conformitate cu legea.

Direcția Agent Guvernamental a MJ a finalizat *GHIDUL PRACTIC de aplicare a jurisprudenței CtEDO în materia neexecutării și/sau duratei excesive a procedurilor*, menit să vină în ajutorul

5 <http://csm.md/files/Hotaririle/2013/17/437-17.pdf>

instanțelor judecătorești și al altor actori implicați în implementarea prevederilor [Legii nr. 87 din 21.04.2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești](#).

Ghidul conține **Sugestii practice** după care s-ar putea examina marea majoritate a cauzelor de categoria celor adresate în temeiul Articolului 6 și Articolului 1 din Protocolul nr. 1 la *Convenția Europeană a Drepturilor și Libertăților Fundamentale ale Omului* cu privire la pretinsa neexecutare/executare tardivă și/sau cu privire la durata procedurilor judiciare. De asemenea în Ghid au fost sistematizate extrase ale **Principiilor-cheie** din hotărâri sau decizii ale CtEDO în domeniul. În final, se propune o **Anexă** cu titlu orientativ prin care s-au analizat cuantumul satisfacției echitabile și hotărârile corespondente ale CtEDO în cauzele *versus* Moldova.⁶

La 15 iulie 2013, IJC a făcut public Raportul analitic: *Evaluarea eficienței remediului introdus prin Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011, privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești*⁷.

Domeniul specific de intervenție: 1.3.1. Reformarea și eficientizarea activității INJ

Acțiunea 1.3.1. punctul 2. *Elaborarea proiectului de modificare a unor acte legislative, inclusiv a Legii nr. 152-XVI din 8 iunie 2006 privind INJ, a Legii nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului și a Legii nr. 294-XVI din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ, INJ
- Indicator de performanță: Proiectul de lege, elaborat și remis spre examinare Guvernului
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Conform Raportului anual 2012 privind implementarea SRSJ, proiectul de lege urma să fie trimis Guvernului în martie 2013. La data întocmirii prezentului raport, acest proiect de lege nu a fost încă supus discuțiilor publice.

Acțiunea 1.3.8. punctul 2. *Elaborarea proiectului de modificare a unor acte legislative, inclusiv a Legii nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului și a Legii nr. 950-XIII din 19 iulie 1996 cu privire la Colegiul Disciplinar și la răspunderea disciplinară a judecătorilor*

- Termen de realizare: trimestrul I, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, CSM
- Indicator de performanță: Proiectul de lege, elaborat și remis spre examinare Guvernului
- **Calificativ: acțiune realizată**

Proiectul legii cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor a fost elaborat de către grupul de lucru creat prin ordinul ministrului Justiției, și propus spre discuții publice pe pagina Consiliului Național pentru Participare:

⁶ <http://www.justice.gov.md/libview.php?l=ro&idc=6&id=987> (11.09.13)

⁷ <http://justcivil.wordpress.com/2013/07/16/raport-legea-nr-87/> (11.09.13)

<http://www.particip.gov.md/proiectview.php?l=ro>HYPERLINK «<http://www.particip.gov.md/proiectview.php?l=ro&idd=593>»&HYPERLINK «<http://www.particip.gov.md/proiectview.php?l=ro&idd=593>»idd=593.

În timpul elaborării prezentului raport, nu am putut obține informații despre aprobarea proiectului de lege în Guvern și remiterea acestuia în Parlament. Cu siguranță, acesta nu a fost publicat încă în Monitorul Oficial.

Deși actorii responsabili și-au îndeplinit sarcina și au elaborat proiectul de lege, și înțelegem stabilitatea indicatorilor de performanță care urmăresc doar remiterea proiectului către Guvern, nu și adoptarea acestuia de către Parlament, considerăm că este important să urmărim întreg parcursul unui act legislativ și să ne asigurăm că acțiunea planificată și-a atins scopul propus, cel puțin prin adoptarea legii.

Grupul VI. Achiziționarea și instalarea echipamentului. Modernizarea programelor.

Domeniul specific de intervenție: 1.2.2. Implementarea unui sistem de e-justiție pentru utilizarea eficientă și funcțională a sistemului informațional judecătoresc, în vederea excluderii factorului uman din procesul administrativ de gestionare a dosarelor

Acțiunea 1.2.2. punctul 4. *Îmbunătățirea Programului integrat de gestionare a dosarelor pentru:*

- a) asigurarea distribuirii aleatorii a dosarelor;
- b) asigurarea constituirii completelor de judecată și a desemnării președinților acestora;
- c) crearea altor programe de asigurare a transparenței și eficienței procesului de înfăptuire a justiției;
- d) crearea mecanismului tehnic de verificare a procesului de gestionare electronică a dosarelor;
- e) inserarea modulului care va asigura protecția datelor cu caracter personal

- Termen de realizare: trimestrul I, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, CSM, Centrul de Telecomunicații Speciale
- Indicator de performanță: 1. Sistemul de distribuție aleatorie a dosarelor, perfecționat și implementat; 2. Sistemul de constituire a completelor de judecată și de desemnare a președinților acestora, creat și implementat; 3. Mecanismul tehnic de verificare, creat; 4. Modulul de protecție a datelor cu caracter personal, inclus; 5. Alte programe, create și implementate, după caz.
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

În conformitate cu Raportul privind implementarea Strategiei pentru anul 2012, această acțiune este realizată cu susținerea programului ROLISP. Din datele obținute atât din rapoartele prezentate de MJ, cât și din cele oferite de observatori, această acțiune este în curs de realizare. Necesitatea acesteia este indiscutabilă, dat fiind faptul că majoritatea președinților de instanțe din țară consideră că, actualmente, PIGD funcționează deficient, distribuind un număr mai mare de dosare unor judecători, în detrimentul altora, și spațiul de memorie fiind destul de restrâns, astfel că, la un moment dat, nu mai puteau fi introduse date noi în sistem.

Grupul VII. Crearea și eficientizarea activității organelor din sectorul justiției (comisii, colegii etc.).

Domeniul specific de intervenție: 1.2.6. Revizuirea funcționării instituției judecătorului de instrucție în vederea includerii acestuia în corpul judecătoresc comun în calitate de judecător specializat în materia respectivă

Acțiunea 1.2.6. punctul 2. *Evaluarea performanțelor judecătorilor de instrucție*

- Termen de realizare: trimestrul III, 2012
- Responsabil pentru implementare: CSM
- Indicator de performanță: Evaluarea performanțelor, realizată
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Conform informației prezentate de CSM la una din ședințele grupului de monitorizare, evaluarea judecătorilor de instrucție va fi efectuată concomitent cu cea a judecătorilor de drept comun, lucru ce nu e lipsit de sens. Însă, dat fiind faptul că această activitate este planificată în Planul de Acțiuni, ar fi util ca să fie oferită o explicație cel puțin în raportul privind realizarea SRSJ, și nu formulări generale de tipul „proces demarat; elaborarea criteriilor de evaluare”, „lipsa mijloacelor de finanțare”.

Domeniul specific de intervenție: 1.3.4. Unificarea sistemului de accedere la profesia de judecător

Acțiunea 1.3.4. punctul 2. *Crearea comisiei unice de examinare a absolvenților INJ și a persoanelor cu vechime în muncă*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2012
- Responsabil pentru implementare: INJ, CSM, MJ, PG
- Indicator de performanță: Comisia unică, creată
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Realizarea acestei acțiuni depinde în mare măsură de modificarea cadrului legislativ, în particular cu privire la INJ. Deocamdată această acțiune rămâne nerealizată.

Capitolul II

EVALUAREA IMPLEMENTĂRII ACTIVITĂȚILOR DIN CADRUL PILONULUI II

Capacitate instituțională. În trimestrul II al anului 2013, GL II s-a întrunit în cadrul a trei ședințe, la data de 3 aprilie 2013, 15 mai 2013 și 12 iunie 2013. Pe pagina web privind Reforma Justiției, la 1 iulie 2013 era publicat doar procesul-verbal al ședinței din 3 aprilie 2013, fiind înregistrată publicarea tardivă a proceselor-verbale ale ședințelor corespunzătoare din luna mai și iunie 2013. Conform agendelor de lucru, s-a discutat despre chestiuni organizatorice, planificarea acțiunilor propuse spre realizare în anul 2013, precum și modul de realizare a acțiunilor declarate restante. Cu regret, până la 30 iunie 2013, GL nu a reușit să aprobe în varianta definitivă planul de activitate pentru anul 2013, chiar dacă acest subiect a fost discutat de nenumărate ori în cadrul ședințelor.

1. ACȚIUNI CU TERMEN DE REALIZARE: TRIMESTRUL II AL ANULUI 2013

Grupul I. Studii de evaluare a necesităților și practicilor actuale. Propunerea recomandărilor pentru reforme.

Domeniul specific de intervenție: 2.5.1. Liberalizarea politicilor penale prin utilizarea sancțiunilor și măsurilor preventive necustodiale pentru anumite categorii de persoane și anumite infracțiuni

Acțiunea 2.5.1. punctul 1. *Evaluarea aplicabilității măsurilor preventive neprivative de libertate*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, PG
- Indicator de performanță: Studiul efectuat și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat la 30 iunie 2013. Conform Planului Anual de acțiuni ale MJ pentru anul 2013, această acțiune urma a fi realizată până la 1 iulie 2013 de către OCP. Nu există mențiuni despre elaborarea studiului respectiv la rubrica transparență decizională pe pagina web a OCP. O situație analogică se atestă și pe pagina web a MJ, principalul actor responsabil de implementarea acțiunii. Subiectul privind realizarea acțiunii respective a fost inclus pe ordinea de zi a ședinței din 12 iunie 2013, dar amânat pentru o altă ședință la solicitarea instituției responsabile.

Domeniul specific de intervenție: 2.5.1. Liberalizarea politicilor penale prin utilizarea sancțiunilor și măsurilor preventive necustodiale pentru anumite categorii de persoane și anumite infracțiuni

Acțiunea 2.5.1. punctul 2. *Evaluarea eficienței aplicării și executării pedepselor penale privative și neprivative de libertate*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ

- Indicator de performanță: Studiul efectuat și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat la 30 iunie 2013. Conform Planului Anual de acțiuni ale MJ pentru anul 2013, această acțiune urma să fie realizată până la 1 iulie 2013 de către OCP și DIP. Pe pagina web a OCP, a fost plasat un anunț cu privire la selectarea experților responsabili de elaborarea studiului respectiv. Data depunerii cererilor a fost stabilită pentru cel târziu 15 iulie 2013, ceea ce confirmă nerealizarea acțiunii respective. Subiectul privind realizarea acțiunii respective a fost inclus pe ordinea de zi a ședinței din 12 iunie 2013, dar amânat pentru o altă ședință la solicitarea instituției responsabile.

Domeniul specific de intervenție: 2.2.10. Reexaminarea regulilor de răspundere a procurorilor, inclusiv de răspundere disciplinară, și eliminarea imunității generale a acestora

Acțiunea 2.2.10. punctul 1. *Efectuarea studiului privind regulile de răspundere a procurorilor, inclusiv de răspundere disciplinară, și eliminarea imunității generale a acestora*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: PG, CSP, MJ
- Indicator de performanță: Studiul efectuat și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune realizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat la 30 iunie 2013. La 16 mai 2013, exclusiv pe adresa membrilor GL a fost remis un studiu privind regulile de răspundere a procurorilor, inclusiv de răspundere disciplinară, și eliminarea imunității generale a acestora (studiu comparativ). Studiul a fost elaborat de către Nadejda Vieru, procuror în Secția juridică, implementarea reformelor instituționale și legislative a PG. Cu toate acestea, subiectul privind elaborarea studiului respectiv a fost inclus pe agenda grupului de lucru abia la 12 iunie 2013. În cadrul ședinței, s-a menționat că un astfel de studiu este elaborat de către o asociație obștească. Acesta urmând a fi trimis membrilor grupului de lucru pentru a fi examinat. Totuși cel de-al doilea studiu nu a mai fost trimis pe adresa membrilor grupului de lucru.

Grupul III. Îmbunătățirea cadrului juridic și elaborarea proiectelor de legi, regulamente.

Domeniul specific de intervenție: 2.2.2. Stabilirea unor criterii și a unei proceduri clare, transparente, obiective și bazate pe merit pentru selectarea, numirea, transferul și promovarea procurorilor

Acțiunea 2.2.2. punctul 2. *Elaborarea proiectului de modificare a Legii nr. 294-XVI din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, CSP, PG
- Indicator de performanță:
 1. Proiectul de lege, elaborat și remis spre examinare Guvernului;
 2. criteriile de selectare, numire, transfer și promovare a procurorilor, elaborate și aprobate;
 3. criteriile de evaluare periodică a performanțelor, elaborate;

4. structurile investite cu funcții de selectare, numire, transfer, promovare și evaluare periodică a performanțelor procurorilor;
5. numărul de procurori supuși evaluării conform noilor criterii;
6. raportul de analiză a implementării criteriilor de evaluare, elaborat

- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat la 30 iunie 2013. Pe parcursul perioadei de monitorizare, subiectul respectiv a fost discutat pe larg, conducătorul PG fiind numit în funcție la 18 aprilie 2013, demis la 3 mai 2013 și ulterior restabilit în funcție prin decizia Curții Constituționale la 6 mai 2013. Societatea civilă a fost deranjată de evoluția situației privind tentativele de subordonare politică a PG. În afara perioadei de raportare, PG și MJ au semnat un ordin privind crearea unui grup de lucru responsabil de implementarea unor acțiuni din planul de acțiuni privind SRSJ, inclusiv acțiunea respectivă.

Domeniul specific de intervenție: 2.3.3. Sporirea capacităților și reconsiderarea locului și a rolului centrelor de expertiză judiciară și al experților judiciari

Acțiunea 2.3.3. punctul 2. *Elaborarea proiectului noii legi privind expertiza judiciară, care să reglementeze condițiile de obținere a calității de expert judiciar; condițiile de recunoaștere a calificării de expert judiciar în Republica Moldova pentru persoanele care au obținut-o într-un alt stat; criteriile de admitere și de examinare a candidaților la funcția de expert judiciar și elaborarea proiectului de modificare a unor acte normative*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, MAI, Ministerul Sănătății, CNA, SIS
- Indicator de performanță: Proiectele de legi, elaborate și remise spre examinare Guvernului
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat la 30 iunie 2013. Cu toate acestea, pe pagina web a MJ nu a fost publicat vreun anunț cu privire la procedura de dezbatere publică a acestui proiect de lege. Mai mult, conform Planului Anual de acțiuni ale MJ pentru anul 2013, această acțiune urma a fi realizată până la 31 octombrie de CNEJ și DGL. În cadrul ședinței GL din 12 iunie 2013, reprezentantul MJ a menționat că proiectul este elaborat și urmează să treacă expertiza anticorupție. Totuși proiectul nu a fost trimis nici membrilor grupului de lucru. Astfel, acțiunea se consideră nerealizată.

Grupul VII. Optimizarea cadrelor.

Domeniul specific de intervenție: 2.1.1. Optimizarea cadrului instituțional, organizațional și funcțional al MAI

Acțiunea 2.1.1. punctul 2. *Implementarea modificărilor cadrului instituțional, organizațional și funcțional al MAI și al instituțiilor subordonate*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: MAI
- Indicator de performanță: modificările implementate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat la 30 iunie 2013. Ținând cont de faptul că acțiunea respectivă este strâns legată de realizarea acțiunii 2.1.1. punct 1, care, în momentul de față, se află în curs de realizare, este greu de considerat că și această acțiune este realizată. Urmează de menționat că acțiunea respectivă este foarte largă și ambițioasă care, în mod normal, urma a fi divizată în mai multe acțiuni punctuale, fapt care ar fi permis o implementare mai simplă a acestor acțiuni, dar și o monitorizare de mai bună calitate privind implementarea acestora. Cert este faptul că, la mijlocul lunii iunie 2013, MAI abia a propus spre dezbateri publice proiectul legii cu privire la reorganizarea trupelor de carabinieri, proiect care nici nu a fost examinat de către Guvern, cu atât mai mult implementat. În consecință, nu putem considera ca fiind realizată acțiunea respectivă. Mai mult, subiectul privind implementarea acțiunii respective a fost inclus în cadrul ședinței grupului de lucru din 12 iunie 2013, dar a fost imposibil să fie examinat din cauza lipsei reprezentantului MAI.

2. ACȚIUNI RESTANTE (anul 2012 și primul trimestru al anului 2013)

Grupul I. Studii de evaluare a necesităților și practicilor actuale. Propunerea recomandărilor pentru reforme.

Domeniul specific de intervenție: 2.1.5 Perfecționarea legislației procesual penale în vederea înlăturării contradicțiilor existente între aceasta și standardele din domeniul protecției drepturilor omului și al libertăților fundamentale

Acțiunea 2.1.5. punctul 2. *Efectuarea unui studiu asupra legislației, inclusiv a legislației procesual penale, pentru determinarea conformității acesteia cu standardele existente în domeniul protecției drepturilor omului și al libertăților fundamentale.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ, PG, MAI, CNA, SIS, Serviciul Vamal
- Indicator de performanță: Studiul efectuat și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat la 31 decembrie 2012. Potrivit declarațiilor reprezentanților MJ în cadrul ședinței grupului de lucru din 15 mai 2013, studiul respectiv va fi finalizat în toamna anului curent. Acțiunea rămâne a fi nerealizată.

Domeniul specific de intervenție: 2.2.5 Asigurarea specializării procurorilor pe cauze specifice și examinarea oportunității funcționării procuraturilor specializate

Acțiunea 2.2.5. punctul 1. *Efectuarea studiului privind necesitatea specializării procurorilor pe cauze specifice și oportunitatea funcționării procuraturilor specializate*

- Termen de realizare: trimestrul I, 2013
- Responsabil pentru implementare: PG
- Indicator de performanță: Studiul efectuat și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat la 31 martie 2013. Conform informațiilor oferite de către reprezentanții PG în cadrul ședințelor grupului de lucru din 3 aprilie 2013 și 15

mai 2013, studiul a fost realizat, acțiunea fiind considerată de către membrii grupului de lucru ca realizată. Pe de altă parte, pe parcursul perioadei de monitorizare, membrilor grupului de lucru nu le-a fost trimis de către secretariat acest studiu. Studiul nu este publicat pe pagina web a PG și nici pe cea a MJ. Prin urmare, fără dovada existenței studiului respectiv, este imposibil să califici acțiunea ca realizată.

Domeniul specific de intervenție: 2.2.6 Examinarea necesităților de personal ale organelor procuraturii și elaborarea propunerilor de optimizare a numărului de procurori și al personalului auxiliar

Acțiunea 2.2.6. punctul 1. *Efectuarea studiului cu privire la necesitățile de personal ale organelor procuraturii și de optimizare a numărului de procurori și de personal auxiliar*

- Termen de realizare: trimestrul I, 2013
- Responsabil pentru implementare: PG
- Indicator de performanță: Studiul efectuat și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat la 31 martie 2013. Conform informațiilor oferite de PG în cadrul ședințelor grupului de lucru, de realizarea unui studiu comprehensiv axat pe optimizarea judecătorilor și procurorilor, dar și pe specializarea acestora este responsabil CRJM. Conform informațiilor prezentate în cadrul grupurilor de lucru, studiul urma să fie finalizat până la finele lunii iunie. În perioada de monitorizare, studiul nu a fost publicat pe pagina web a asociației respective.

Domeniul specific de intervenție: 2.2.7 Reexaminarea mecanismului de finanțare a organelor procuraturii

Acțiunea 2.2.7. punctul 1. *Efectuarea studiului privind practica finanțării organelor procuraturii în ultimii ani și practicile internaționale în domeniu*

- Termen de realizare: trimestrul I, 2013
- Responsabil pentru implementare: PG
- Indicator de performanță: Studiul efectuat și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune realizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat la 31 martie 2013. Conform informațiilor oferite de PG în cadrul ședințelor grupului de lucru studiul respectiv a fost finalizat. La 16 mai 2013, pe adresa membrilor grupului de lucru a fost remis studiul respectiv.

Domeniul specific de intervenție: 2.4.2. Revizuirea și uniformizarea modalității de colectare și analiză a datelor statistice ce țin de justiția penală și asigurarea inter-operaționalizării bazelor de date

Acțiunea 2.4.2. punctul 1. *Efectuarea unui studiu privind colectarea și analiza datelor statistice ce țin de justiția penală și problemele existente în acest domeniu*

- Termen de realizare: trimestrul I, 2013
- Responsabil pentru implementare: PG, MAI, CNA, Serviciul Vamal, SIS, Biroul Național de Statistică, MJ, CSJ
- Indicator de performanță: Studiul efectuat și recomandările formulate

- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat la 31 martie 2013. Conform informațiilor oferite de PG în cadrul ședințelor grupului de lucru, la studiu se lucrează, fiind necesară crearea unui grup de lucru interdepartamental. Până în momentul de față, un astfel grup de lucru nu a fost creat. Un studiu definitivat nu a fost remis membrilor grupului de lucru responsabili de implementarea acțiunilor pe pilonul II.

Grupul II. Îmbunătățirea cadrului juridic și elaborarea proiectelor de legi și regulamente.

Domeniul specific de intervenție: 2.1.1. Optimizarea cadrului instituțional, organizațional și funcțional al MAI

Acțiunea 2.1.1. punctul 1. *Perfecționarea cadrului legal privind activitatea poliției și a carabinierilor prin elaborarea Legii cu privire la activitatea poliției și statutul polițistului, a Legii cu privire la Serviciul Carabinieri și a altor acte legislative relevante, și aducerea actelor normative în vigoare în corespundere cu acestea*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: MAI
- Indicator de performanță: Proiectele de legi, elaborate și remise spre examinare Guvernului; actele normative, elaborate sau modificate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a fost stabilit pentru 31 decembrie 2012, și acțiunea, în linii mari, a fost realizată, inclusiv potrivit raportului grupului de lucru. La această etapă, putem menționa inactivitatea MAI pe subiectul elaborării proiectului de Lege privind Serviciul de carabinieri, precum și ajustarea actelor normative la noile prevederi ale legislației. Totuși, ținând cont de complexitatea acțiunii, este imposibil să fie calificată ca fiind realizată definitiv, deoarece ajustarea cadrului legal este necesară în continuare.

Domeniul specific de intervenție: 2.2.8. Demilitarizarea instituției procuraturii, inclusiv prin examinarea oportunității de a acorda procurorilor statutul de magistrat

Acțiunea 2.2.8. punctul 2. *Elaborarea proiectului de modificare a Legii nr. 294-XVI din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură, a CPP nr. 122-XV din 14 martie 2003 etc. în vederea demilitarizării instituției procuraturii*

- Termen de realizare: trimestrul I, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, PG
- Indicator de performanță: Proiectul de lege, elaborat și remis spre examinare Guvernului
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a fost 31 martie 2013. În perioada de monitorizare acțiunea respectivă nu a fost realizată. În afara perioadei de monitorizare, PG și MJ a creat un grup de lucru care urmează să realizeze inclusiv această acțiune.

Capitolul III

EVALUAREA IMPLEMENTĂRII ACTIVITĂȚILOR DIN CADRUL PILONULUI III

Capacitate instituțională. Pe parcursul trimestrului II (aprilie, mai, iunie 2013), au avut loc trei ședințe ale GL III dintre care la data de 08 aprilie 2013, la 20 mai 2013 și la 24 iunie 2013. Ședințele din 8 aprilie 2013 și 20 mai 2013 au fost deliberative, în timp ce ședința din 24 iunie 2013 a fost amânată pentru data de 1 iulie 2013 din cauza lipsei de cvorum.

Au fost stabilite deficiențe în ceea ce privește activitatea secretariatului grupurilor de lucru, astfel că afișarea unor agende pentru ședințele stabilite a fost făcută cu întârziere. În ceea ce privește publicarea proceselor-verbale, acestea în genere nu au fost plasate la rubrica respectivă a site-ului. În momentul de față, este publicat doar procesul-verbal din 8 aprilie 2013.

1. ACȚIUNI CU TERMEN DE REALIZARE: TRIMESTRUL II, 2013

Grupul I. Studii de evaluare a necesităților și practicilor actuale, propunerea de recomandări pentru reforme.

Domeniului specific de intervenție: 3.1.1 Consolidarea capacității de organizare și administrare a sistemului asistenței juridice garantate de stat

Acțiunea 3.1.1. punctul 2. *Efectuarea unui studiu privind necesitățile de personal în oficiile teritoriale ale CNAJGS și ajustarea schemei de încadrare a personalului în funcție de rezultatele analizei, în contextul lărgirii competenței Consiliului*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, MF, CNAJGS.
- Indicator de performanță: Analiza efectuată și recomandările formulate; schema de încadrare a personalului, ajustată
- Respondenți: șase avocați ce prestează asistență juridică garantată de stat în cadrul celor cinci oficii teritoriale ale CNAJGS
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Atât în planul de acțiuni, cât și în planul de activitate a GL III s-a propus ca realizarea acestei acțiuni să se finalizeze în luna iunie 2013. Realizarea analizei urma să fie făcută până în luna mai, iar ajustarea propriu-zisă, până în luna iunie 2013. Analiza urma să fie făcută de către o echipă de experți. După cum se vede, CNAJGS a anunțat concursul în termenele stabilite, iar activitatea respectivă urma să fie finanțată de Fundația Soros-Moldova. Cu toate acestea, până la finele trimestrului II, studiul nu a fost realizat din cauza lipsei ofertelor din partea anumitor experți.

Potrivit administrației CNAJGS, s-a făcut o analiză a necesităților sale interne. Fiind chestionați dacă sunt la curent cu necesitatea elaborării acestei analize, din șase avocați care prestează asistență juridică garantată de stat în cadrul oficiilor teritoriale ale CNAJGS, trei au menționat că sunt la curent cu situația în cauză, totodată trei din șase au declarat că au participat cu propuneri concrete la formularea concluziilor.

Domeniului specific de intervenție: 3.1.2. Îmbunătățirea calității și a accesibilității serviciilor de asistență juridică garantată de stat (cauze penale și nepenale)

Acțiunea 3.1.2. punctul 7. *Efectuarea unui studiu privind noile metode de acordare a asistenței juridice calificate garantate de stat și, în funcție de rezultatele studiului, implementarea unui proiect-pilot*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: CNAJGS, MJ
- Indicator de performanță: 1. Studiul efectuat și recomandările formulate; 2. după caz, proiectul-pilot implementat
- Respondenți: șase avocați ce prestează asistență juridică garantată de stat în cadrul celor cinci oficii teritoriale ale CNAJGS
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Această chestiune nu a fost pusă în discuție pe parcursul ședințelor GL III, prin urmare, nu a fost posibilă identificarea etapei executării acesteia. Conform informației accesibile pe site-ul CNAJGS și raportului pentru primul semestru al anului 2013, putem constata că în vederea realizării acestei acțiuni a fost lansat un anunț cu privire la selectare a patru experți încă la 14 martie 2013. Cu toate acestea, până la momentul de față, studiul nu a fost realizat din cauza lipsei ofertelor din partea anumitor experți.

Rezultatele sondajului efectuat cu câte un avocat ce prestează asistență juridică garantată de stat din fiecare oficiu teritorial relevă că patru din cei șase avocați chestionați au declarat că ar fi știut despre un oarecare studiu în acest sens, totodată trei din cei șase au declarat că au participat cu anumite sugestii cu privire la concluziile pe marginea noilor metode de acordare a asistenței juridice calificate garantate de stat.

Domeniului specific de intervenție: 3.1.3. Promovarea culturii juridice și a accesului la informația cu caracter juridic; reducerea nihilismului juridic

Acțiunea 3.1.3. punctul 2. *Efectuarea unui studiu privind mecanismul de acordare a asistenței juridice primare de către asociațiile obștești*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: CNAJGS
- Indicator de performanță: Studiul efectuat și recomandările formulate
- Respondenți: șase avocați ce prestează asistență juridică garantată de stat în cadrul celor cinci oficii teritoriale al CNAJGS.
- Calificativ: acțiune nerealizată

Ca și chestiunea precedentă acțiunea 3.1.3. punctul 2 nu a fost pusă în discuție pe parcursul ședințelor GL III, prin urmare, nu a fost posibilă identificarea etapei de examinare la care se află aceasta. Conform informației accesibile pe site-ul CNAJGS și raportului pentru primul semestru al anului 2013, putem constata că un anunț cu privire la selectarea a patru experți a fost lansat de către CNAJGS încă la 14 martie 2013, în vederea realizării acestei acțiuni. Totuși, până în acest moment, studiul nu a fost realizat din cauza lipsei ofertelor din partea anumitor experți.

Rezultatele sondajului efectuat cu câte un avocat ce prestează asistență juridică garantată de stat din fiecare oficiu teritorial relevă, ca și în acțiunea precedentă, că patru din cei șase avocați

chestionați au declarat că ar fi știut despre un oarecare studiu în acest sens, totodată trei din cei șase au declarat că au participat cu anumite sugestii cu privire la concluziile pe marginea mecanismului de acordare a asistenței juridice de către Asociațiile Obștești din domeniu.

Domeniului specific de intervenție: 3.2.1 Încurajarea dezvoltării capacităților reprezentanților profesiilor conexe sistemului justiției la nivel de uniuni profesionale, cu un accent special pe capacitățile de management

Acțiunea 3.2.1. punctul 1. *Efectuarea unui studiu privind funcționarea fiecăreia dintre profesiile conexe sistemului justiției*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, organele de autoadministrare ale profesiilor conexe sistemului justiției
- Indicator de performanță: 1. Studiile efectuate și recomandările formulate; 2. Numărul de discuții publice desfășurate
- Respondenți: administrațiile organelor de autoadministrare ale profesiilor conexe sistemului justiției
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Conform planului de acțiuni, atât elaborarea studiilor, cât și discuțiile publice urmau să fie desfășurate până la finele trimestrului II al anului 2013. În cadrul ședințelor GL III, în al doilea trimestru nu a fost discutată etapa la care se află executarea acțiunii respective. Conform planului de activitate al GL III pentru anul 2013, elaborarea studiilor urma să fie efectuată până în luna iunie, iar discuțiile publice urmau a fi purtate în lunile iunie – iulie 2013.

Totodată, în baza planului de acțiuni al GL III, responsabil a fost desemnat cabinetul ministrului justiției. Pentru luna iunie nu a fost comunicată nici o prezentare a vreunui studiu din cele menționate. Doar la 5 iulie 2013, pe site-ul MJ a fost anunțată organizarea a cinci runde de discuții pe marginea studiilor efectuate de către MJ.

Prin urmare, acțiunea nu a fost executată în termen, urmând a fi finalizată în al treilea trimestru. În același context, în urma chestionării majorității administrațiilor organelor de autoadministrare a profesiilor conexe sistemului justiției, acestea nu au fost implicate în realizarea acestor studii, nefiindu-le clară nici metodologia de efectuare a studiilor.

Grupul II. Elaborarea recomandărilor metodologice și programelor de formare profesională.

Domeniul specific de intervenție 3.1.2. Îmbunătățirea calității și accesibilității serviciilor de asistență juridică garantată de stat (cauze penale și nepenale)

Acțiunea 3.1.2. punctul 2. *Elaborarea mecanismului de monitorizare a calității asistenței juridice garantate de stat*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: CNAJGS, Uniunea Avocaților din RM
- Indicator de performanță: Metodologia, elaborată și aprobată

- Respondenți: șase avocați ce prestează asistență juridică garantată de stat din cadrul celor cinci oficii teritoriale ale CNAJGS
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Acțiunea în cauză urma să fie discutată în cadrul ședinței GL III din 24 iunie, însă, din lipsă de cvorum, a fost amânată pentru data de 1 iulie 2013. În cadrul ședinței, a fost raportată ca fiind parțial realizată.

Raportorii au menționat că la 21.12.2012 a fost adoptată Hotărârea CNAJGS cu nr. 20 privind formarea grupului de lucru. Conform acestei hotărâri, până la 10.04.2013, Grupul urma să prezinte rezultatele activității CNAJGS. Cu toate acestea, au avut loc două ședințe: la 28.03.2013 și la 16.05.2013. Un rezultat final al activității nu a fost adoptat, fiind trasate propuneri cu privire la procesul de monitorizare. O dificultate a reprezentat lipsa identificării experților. Pe moment se propune repetarea anunțului de selectare a experților.

Rezultatele sondajului efectuat cu câte un avocat ce prestează asistență juridică garantată de stat din fiecare oficiu teritorial, atestă că trei din cei șase avocați știu despre necesitatea realizării acestei metodologii, totodată trei din cei șase sunt interesați să participe cu anumite sugestii referitoare la această metodologie.

În contextul acțiunii respective, urmează de menționat că, la 25-26 aprilie 2013, în mun. Chișinău, a fost organizat seminarul internațional cu genericul „Sporirea accesului la justiție: Calitatea asistenței juridice garantate de stat și recente Principii și Liniile directoare ale ONU privind accesul la asistența juridică garantată de stat”. Acest eveniment a fost organizat în comun de către Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, MJ și CNAJGS din Republica Moldova. În cadrul evenimentului, a fost prezentat și un raport cu privire la calitatea serviciilor de asistență juridică garantată de stat: Evaluarea necesităților CNAJGS.

Acest raport este o evaluare internă a CNAJGS în care autorii au încercat să identifice impedimentele în calea activității eficiente a acestuia și care oferă anumite recomandări cu privire la consolidarea capacităților sale, inclusiv calitatea serviciilor. Drept rezultat al seminarului internațional s-a urmărit informarea sporită privind principiile internaționale care guvernează asistența juridică garantată de stat în sistemele de justiție penală, precum și colaborarea și schimbul de experiență, învățare reciprocă și susținere în sporirea calității asistenței juridice garantate de stat, în baza Principiilor și Liniilor directoare ale ONU privind Accesul la Asistență Juridică Garantată de Stat în Sistemele de Justiție Penală. Una din primele recomandări a vizat existența unei necesități de a spori calitatea asistenței juridice garantate de stat și, în general, a serviciilor de asistență juridică în Republica Moldova.

Domeniul specific de intervenție: 3.2.5. Asigurarea instruirii inițiale și continue a reprezentanților profesiilor conexe sistemului justiției, inclusiv a instruirii continue în comun, cu extinderea rolului INJ

Acțiunea 3.2.5. punctul 1. *Elaborarea curriculei pentru instruirea inițială și a planului de învățământ pentru instruirea continuă a reprezentanților profesiilor conexe sistemului justiției*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: INJ, organele de autoadministrare ale profesiilor conexe sistemului justiției
- Indicator de performanță: Curricula și planul de învățământ, elaborate
- **Calificativ: acțiune nerealizată.**

Potrivit responsabililor de la INJ, la 26 decembrie 2012, a fost organizată prima ședință de lucru cu reprezentanții profesiilor conexe. Deși la ședința respectivă s-a convenit ca fiecare din instituțiile respective să prezinte planurile de învățământ, nici una nu a oferit aceste planuri pentru a fi discutate și aprobate.

Potrivit planului de activitate al GL III, s-a stabilit că modul de realizare al acțiunii va fi stabilit de către INJ odată cu adoptarea modificărilor la Legea cu privire la INJ. Potrivit competențelor prevăzute de art. 4 al Legii Nr. 152 din 08.06.2006 privind INJ, se prevede că această are competențe în elaborarea proiectelor strategiei privind formarea inițială și continuă a judecătorilor și procurorilor și a altor persoane care contribuie la înfăptuirea justiției, cu aprobarea lor ulterioară de către CSM - pentru judecători și de către PG - pentru procurori.

Chestiunea cu privire la realizarea acestei acțiuni a fost planificată pentru discuții în cadrul GL III în ședința din 24.06.2013, însă a fost transferată pentru 1 iulie 2013.

În cadrul ședinței din 1 iulie 2013, acțiunea a primit statutul de parțial realizată, drept argument fiind invocat că CNAJGS a prezentat un model de curriculum și un plan de învățământ pentru avocații care prestează asistență juridică garantată de stat.

Cu toate acestea, atât pentru profesia de avocat, cât și pentru alte categorii de profesii conexe sistemului de justiție nu a fost prezentat nici un plan de învățământ sau curriculum.

Grupul VII. Crearea și eficientizarea activității organelor din sectorul justiției (comisii, colegii etc.).

Domeniul specific de intervenție: 3.1.2. Îmbunătățirea calității și a accesibilității serviciilor de asistență juridică garantată de stat (cauze penale și nepenale)

Acțiunea 3.1.2. punctul 4. *Crearea birourilor de avocați publici în localitățile de reședință ale oficiilor teritoriale ale CNAJGS*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, CNAJGS, Uniunea Avocaților
- Indicator de performanță: Numărul de birouri, create și dotate, numărul majorat de avocați publici
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

În cadrul ședinței din 1 iulie 2013, a fost pusă la vot și votată ca fiind realizată acțiunea în cauză de către GL III. Ca argument a fost prezentată Hotărârea CNAJGS nr. 1 din 15.01.2013, prin care a fost completată lista avocaților cu câte un avocat în cadrul fiecărui oficiu: mun. Chișinău, mun. Bălți, or. Comrat, or. Căușeni și mun. Cahul.

La 11 iunie 2013, CNAJGS a adoptat Hotărârea cu nr. 20, prin care a fost actualizată lista avocaților publici în număr de 12 persoane: dintre care opt avocați publici în mun. Chișinău și câte unul în mun. Bălți, or. Cahul, or. Comrat, or. Căușeni.

La punctul 21 al Regulamentului de activitate al avocaților publici nr. 18 din 06.10.2008, se menționează că *birourile de avocați publici sunt create în localitățile de reședință ale oficiilor teritoriale. Consiliul Național poate decide crearea birourilor de avocați publici și în alte localități. Consiliul Național decide numărul și componența acestor birouri.*

Din informația publică afișată nu se poate identifica dacă a existat vreo hotărâre cu privire la numărul și componența acestor birouri. Prin urmare, nu putem menționa că indicatorul de rezultat – 1. *Numărul de birouri create și dotate* a fost executat. La fel nu este clar dacă birourile avocaților publici au fost dotate și cum anume.

Chiar dacă din Hotărârea din 15.01.2013 și cea din 11.06.2013 reiese că au fost selectați avocați publici în fiecare din oficiile teritoriale ale CNAJGS, nu este clar în care birouri, care este componența numerică aprobată de Consiliu și dotările respective. Aceasta ar corespunde și prevederilor punctului 4 al Regulamentului, care stipulează că, *acordând asistență juridică garantată de stat, avocații publici desfășoară o activitate de interes public, implementând obligația statului de a asigura accesul la servicii juridice eficiente fiecărei persoane, indiferent de statutul financiar al acesteia. În acest scop, statul asigură avocaților publici condiții de lucru pentru acordarea calitativă a asistenței juridice garantate de stat, în conformitate cu Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat și alte acte normative.*

Astfel, chiar dacă unii avocați publici își desfășoară activitatea în cadrul birourilor proprii, acțiunea prevăzută de punctul 3.1.2. punctul 4 prevede anume fortificarea sistemului avocaților publici prin crearea de condiții în corespundere cu cerințele stabilite de Statutul avocaților, care să asigure clienților nu doar confort, ci și confidențialitate. În cazul dat, nu este clar cum sunt dotate birourile respective ale avocaților publici.

Mai mult ca atât, acțiunea nu poate fi considerată realizată chiar și în virtutea ordinului Ministerului Justiției nr. 503 din 19.11.2012, prin care s-a aprobat „Metodologia de monitorizare a implementării Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011-2016”. Conform anexei nr. 2 la acest ordin, este prezentată matricea cu privire la modul de probare a realizării acțiunilor. În calitate de exemplu al realizării acțiunii specifice – *crearea birourilor de avocați publici în localitățile de reședință ale oficiilor teritoriale ale CNAJGS* se stabilesc următoarele acte doveditoare – Act / hotărâre cu privire la crearea birourilor de avocați publici; Extras din actul care să prevadă alocarea mijloacelor financiare prevăzute în buget pentru birourile de avocați publici; Raport cu privire la crearea birourilor de avocați publici. Or, în cadrul ședinței din 1 iulie 2013, asemenea acte nu au fost prezentate. Prin urmare, chiar dacă GL III a considerat acțiunea realizată, la indicatorii de performanță nr. 1 nu au fost aduse dovezi care să ateste aceasta.

2. ACȚIUNI RESTANTE (anul 2012 și primul trimestru al anului 2013)

Grupul I. Studii de evaluare a necesităților și practicilor actuale, propunerea de recomandări pentru reforme.

Domeniul specific de intervenție: 3.2.9. Stabilirea unui regim unitar fiscal, de asigurări sociale și medicale pentru reprezentanții profesiilor conexe sistemului justiției

Acțiunea 3.2.9. punctul 1. *Efectuarea unui studiu privind regimul fiscal, de asigurări sociale și medicale existent al reprezentanților profesiilor conexe sistemului justiției*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ, MF, MMPSF, Ministerul Sănătății, organele de auto-administrare ale profesiilor conexe sistemului justiției
- Indicator de performanță: Studiul efectuat și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Pe parcursul trimestrului II, acțiunea în cauză a fost discutată în cadrul ședinței GL III din 8 aprilie 2013. S-a comunicat că urma să fie creat un grup de lucru care să elaboreze acest studiu. Până la finele trimestrului II, acest studiu nu a fost realizat. Totodată, conform planului de activitate al GL III, aprobat în ședința din 4 februarie 2013, acțiunea respectivă a fost planificată spre executare pe parcursul anului 2013, fără a fi stabilite anumite termene.

Domeniul specific de intervenție: 3.3.2. Consolidarea instituțională și funcțională a noului sistem de executori judecătorești privați

Acțiunea 3.3.2. punctul 1. *Efectuarea unui studiu privind activitatea Comisiei de licențiere și a Colegiului Disciplinar în vederea identificării modalităților de consolidare instituțională și funcțională a acestor instituții*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ, UNEJ
- Indicator de performanță: Studiul efectuat și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Pe parcursul trimestrului II, această acțiune a fost nerealizată. În afară de aceasta, UNEJ a depus în repetate rânduri demersuri pe adresa MJ, prin care a înștiințat despre existența situației în care executorii stagiați și-au finalizat stagiul profesional și, pe parcursul unei perioade îndelungate, nu pot promova concursul de admitere în profesie în condițiile Legii privind executorii judecătorești. Această inadvertență se datorează faptului că MJ, contrar atribuțiilor de aprobare a actelor normative necesare funcționării sistemului de executare silită, nu a aprobat Regulamentul de reglementare a Comisiei de licențiere a profesiei de executor judecătorec.

Conform informației prezentate în cadrul ședinței GL III din 20 mai 2013, se demonstrează faptul că UNEJ nu a putut realiza sarcinile impuse de acțiunea 3.3.2. punctul 1 a Planului de acțiuni, din cauza lipsei Regulamentului de activitate a Comisiei de Licențiere.

Domeniul specific de realizare: 3.3.1. Evaluarea impactului cadrului normativ actual privind executarea hotărârilor judecătorești și a mecanismului de implementare a acestor hotărâri, inclusiv a hotărârilor CtEDO

Acțiunea 3.3.1. punctul 1. *Monitorizarea impactului reglementărilor actuale în domeniul executării hotărârilor judecătorești, inclusiv a hotărârilor CtEDO*

- Termen de realizare: trimestrul III, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ, UNEJ
- Indicator de performanță: Monitorizarea desfășurată; raportul de monitorizare, întocmit și difuzat
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Pe parcursul trimestrului II, acțiunea nu a fost executată și nu au fost făcute cercetări în acest sens. În ședința GL III din 20 mai 2013, a fost dezbătută chestiunea cu privire la modul în care se desfășoară executarea acestei acțiuni. Potrivit responsabililor din cadrul MJ, acțiunea respectivă riscă să nu fie executată în genere din cauza inoportunității acesteia.

Domeniul specific de intervenție: 3.3.3. Îmbunătățirea sistemului de management al informației și de comunicare prin asigurarea accesului la bazele de date

Acțiunea 3.3.3. punctul 1. *Efectuarea unui studiu în vederea stabilirii deficiențelor în sistemul de management al informației și de comunicare, care au impact asupra executării hotărârilor judecătorești*

- Termen de realizare: trimestrul III, 2012
- Responsabil pentru implementare: UNEJ, MJ
- Indicator de performanță: Studiul efectuat și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Pe parcursul trimestrului II, nu au fost executate acțiuni în vederea realizării studiului respectiv. Acțiunea rămâne în continuare nerealizată. În cadrul ședințelor GL III, aceasta nu a fost dezbătută. Conform planului de activitate a GL III, nu au fost stabilite termene de executare.

Domeniul specific de intervenție: 3.3.5. Îmbunătățirea mecanismului de recunoaștere și executare a hotărârilor emise de instanțele judecătorești străine

Acțiunea 3.3.5. punctul 1. *Efectuarea unui studiu referitor la eficiența mecanismului existent de recunoaștere și executare a hotărârilor emise de instanțele judecătorești străine*

- Termen de realizare: trimestrul III, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ, UNEJ, CSM
- Indicator de performanță: Studiul efectuat și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Acțiunea în cauză a fost propusă spre discuție la 8 aprilie 2013, însă nu s-a luat nici o decizie de principiu pe marginea mersului îndeplinirii acesteia. Conform planului de activitate a GL III, nu au fost stabilite termenele de executare a acesteia. A fost amânată discutarea acțiunii și în ședința din 20 mai 2013. În cadrul întâlnirii GL III din data de 1 iulie 2013, responsabilul din cadrul Ministerului Justiției a anunțat că acțiunea rămâne restantă. În acest moment, acțiunea e la etapa acumulării de informație, instanțele de judecată oferind cu întârziere informația solicitată. Solicitarea de suport nu a fost admisă, iar pe moment se confruntă cu lipsa cadrelor care ar fi putut realiza sarcinile propuse.

Grupul II. Elaborarea recomandărilor metodologice și programelor de formare profesională.

Domeniul specific de intervenție: 3.1.1. Consolidarea capacității de organizare și administrare a sistemului asistenței juridice garantate de stat

Acțiunea 3.1.1. punctul 4. *Elaborarea mecanismului de recuperare a cheltuielilor pentru asistența juridică garantată de stat*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Instituția responsabilă: MJ, CNAJGS
- Indicator de performanță: Grupul de lucru, creat; proiectul de modificare a cadrului legal, elaborat și remis spre examinare Guvernului
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Acțiunea indicată a fost discutată în cadrul ședințelor din 20 mai 2013, când a fost prezentată

informația referitoare la crearea grupului de lucru care urma să elaboreze modele de mecanisme. Au fost propuse patru variante de mecanisme, dintre care s-a ales un mecanism ce urmează a fi testat. Informația plenară în vederea executării și testării mecanismului urma să fie prezentată la finele lunii iunie 2013, însă în cadrul ședinței din luna iunie această acțiune nu a fost discutată. Prin urmare, rămâne și în continuare neexecutată.

Domeniul specific de intervenție: 3.1.2. Consolidarea capacității de organizare și administrare a sistemului asistenței juridice garantate de stat

Acțiunea 3.1.2. punctul 1. *Revizuirea criteriilor de selectare a avocaților care acordă asistență juridică, calificată garantată de stat și asigurarea transparenței procesului de selectare a avocaților (Proiectul de modificare a Regulamentului cu privire la concursul de selectare a avocaților pentru acordarea asistenței juridice calificate garantate de stat)*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: CNAJGS, Uniunea Avocaților
- Indicator de performanță: Proiectul de modificare a Regulamentului cu privire la concursul de selectare a avocaților pentru acordarea asistenței juridice calificate garantate de stat, elaborat și aprobat
- **Calificativ: acțiune realizată**

În vederea executării acțiunii respective au fost efectuate 18 modificări la Regulamentul cu privire la concursul de selectare a avocaților pentru acordarea asistenței juridice calificate garantate de stat. În acest sens, CNAJGS a adoptat Hotărârea nr. 17 din 11 iunie 2013 cu privire la modificarea Regulamentului, la fel a fost adoptată și forma actului de evaluare și avizului pentru admiterea avocatului în sistemul de acordare a asistenței juridice garantate de stat. Din partea actorilor vizati nu au parvenit păreri divergente cu privire la calitatea modificărilor sau inoportunitatea modificărilor. Prin urmare, această acțiune se consideră realizată pe deplin.

Grupul III. Îmbunătățirea cadrului juridic / elaborarea proiectelor de legi/ regulamente.

Domeniul specific de intervenție: 3.2.1. Încurajarea dezvoltării capacităților reprezentanților profesiilor conexe sistemului justiției la nivel de uniuni profesionale, cu un accent special pe capacitățile de management

Acțiunea 3.2.1. punctul 4. *Elaborarea unei noi legi cu privire la notariat*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ
- Indicator de performanță: Grupul de lucru, format. Proiectul de lege, elaborat și remis Guvernului spre examinare
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Ministerul Justiției a organizat o masă rotundă la 16-17 aprilie 2013, la care au participat în jur de 40 de persoane, reprezentanți ai asociațiilor notarilor din R. Moldova și ai experților internaționali, care au dezbătut proiectul de lege. Cele mai importante aspecte ale modificărilor constau în crearea unui organ instituționalizat de autoadministrare – Camera Notarială și crearea unui institut al răspunderii disciplinare a notarului stagiar. De asemenea, urma să fie modificat

și modul de accesare în profesia de notar, prin crearea unei Comisii de licențiere de pe lângă MJ.

În cadrul ședinței GL III din 20 mai 2013, responsabilii de la MJ au declarat că celelalte proiecte de modificări nu sunt gata pentru dezbateri, urmând a fi efectuate și două studii în acest sens. Din informația prezentată ar reieși că data prezentării ar putea fi luna noiembrie 2013.

Domeniul specific de intervenție: 3.3.1. Încurajarea dezvoltării capacităților reprezentanților profesiilor conexe sistemului justiției la nivel de uniuni profesionale, cu un accent special pe capacitățile de management

Acțiunea 3.3.1. punctul 2. *Elaborarea proiectului de modificare a cadrului normativ în vederea înlăturării deficiențelor în domeniul executării hotărârilor judecătorești*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ, UNEJ
- Indicator de performanță: Proiectul de modificare a cadrului normativ, elaborat și remis Guvernului
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Această acțiune nu a fost discutată în trimestrul II de către GL III, iar MJ nu a prezentat informații cu privire la executarea ei. Conform planului de activitate a GL III, nu au fost stabilite termene de executare a acestei acțiuni.

Domeniul specific de intervenție: 3.3.1. Evaluarea impactului cadrului normativ actual privind executarea hotărârilor judecătorești și a mecanismului de implementare a acestor hotărâri, inclusiv a hotărârilor CtEDO

Acțiunea 3.3.1. punctul 3. *Elaborarea Regulamentului privind executarea hotărârilor CtEDO*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ, MF, UNEJ
- Indicator de performanță: Proiectul de regulament, elaborat și remis Guvernului
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Pe parcursul trimestrului II, acțiunea nu a fost executată și nu au fost făcute cercetări în acest sens. În ședința GL III din 20 mai 2013, a fost dezbătută chestiunea cu privire la modul în care se desfășoară executarea acestei acțiuni. Potrivit responsabililor din cadrul MJ, acțiunea respectivă riscă să nu fie executată în genere din cauza inoportunității acesteia.

Domeniul specific de intervenție: 3.3.3. Asigurarea respectării termenelor rezonabile de executare a hotărârilor judecătorești

Acțiunea 3.3.3. punctul 2. *Elaborarea proiectului de modificare a cadrului normativ în vederea înlăturării deficiențelor din sistemul de management al informației și de comunicare, inclusiv în partea ce ține de asigurarea accesului la bazele de date*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ, UNEJ, autoritățile care administrează bazele de date

- Indicator de performanță: Proiectul de modificare a cadrului normativ, elaborat și remis spre examinare Guvernului
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Acestei acțiuni urma să-i precedă acțiunea cu nr. 3.3.3. punctul 1/ Efectuarea unui studiu în vederea stabilirii deficiențelor în sistemul de management al informației și de comunicare, care au impact asupra executării hotărârilor judecătorești. Având în vedere că pe parcursul trimestrului II acțiunile în cauză nu a fost analizate sau executate, aceasta rămâne în continuare neexecutată.

Domeniul specific de acțiune: 3.3.5. Îmbunătățirea mecanismului de recunoaștere și executare a hotărârilor emise de instanțele judecătorești străine

Acțiunea 3.3.5. punctul 2. *Elaborarea proiectului de modificare a cadrului legislativ privind mecanismul de recunoaștere și executare a hotărârilor emise de instanțele judecătorești străine*

- Termen de realizare: trimestrul I, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, UNEJ, CSM
- Indicator de performanță: Proiectul de lege, elaborat și remis Guvernului spre aprobare
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Acțiunea în cauză a fost discutată în cadrul ședinței din 1 iulie 2013, la care s-a recunoscut că acțiunea nu a fost realizată. Mai mult ca atât, s-a discutat despre inoportunitatea realizării acestei acțiuni pe motiv că ar fi existat mai multe tratate care prevăd modul de executare a hotărârilor judecătorești străine și cadrul normativ general ce prevede aceste proceduri. Cu toate acestea, acțiunea în cauză urma să fie precedată de studiul prevăzut la punctul 1 al acțiunii 3.3.5 din Planul de acțiuni, care rămâne restant în continuare.

Capitolul IV

EVALUAREA IMPLEMENTĂRII ACTIVITĂȚILOR DIN CADRUL PILONULUI IV

Capacitate instituțională. Pe parcursul celui de-al doilea trimestru al anului 2013, Grupul de Lucru pentru monitorizarea implementării acțiunilor pentru Pilonul IV al Strategiei s-a întrunit în cadrul a două ședințe, la 30.04 și 26.07, o a treia ședință planificată pentru 21.06 nu a avut loc din lipsa cvorumului. În principal, s-au discutat activitățile în curs de realizare. Planul de activități pentru anul 2013 nu a mai fost aprobat. Pe pagina web dedicată reformei, nu a fost publicat nici un proces-verbal pentru ședințele din anul 2013.

1. ACȚIUNI CU TERMEN DE REALIZARE: TRIMESTRUL II, 2013

Grupul II. Elaborarea recomandărilor metodologice și programelor de formare profesională.

Domeniul specific de intervenție: 4.2.2. Instruirea periodică a actorilor din sectorul justiției în domeniul eticii profesionale

Acțiunea 4.2.2. punctul 1. *Elaborarea curriculei în domeniul eticii profesionale pentru reprezentanții sectorului justiției (INJ, Academia „Ștefan cel Mare”)*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: INJ, Academia „Ștefan cel Mare”
- Indicator de performanță: Curricula, elaborată și aprobată
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Am întâmpinat dificultăți în evaluarea gradului de implementare a acestei acțiuni. Pe pagina web a INJ este publicată curricula în domeniul eticii profesionale pentru judecători și pentru procurori, care a fost elaborată în 2011. Pentru alți actori din sectorul justiției nu am putut găsi curricule elaborate în acest sens. Presupunem că în momentul planificării activităților din cadrul Strategiei s-a avut în vedere elaborarea curriculei pentru ceilalți actori din sectorul justiției și reînnoirea curriculei existente pentru judecători și procurori.

Grupul III. Îmbunătățirea cadrului juridic și elaborarea proiectelor de legi și regulamente.

Domeniul specific de intervenție: 4.1.4. Reglementarea clară a comportamentului judecătorilor, procurorilor, ofițerilor de urmărire penală, avocaților și executorilor judecătorești în raport cu alte persoane în scopul combaterii actelor de corupție; crearea unui mecanism de asigurare a comportamentului integru

Acțiunea 4.1.4. punctul 1. *Elaborarea cadrului normativ care să reglementeze interacțiunea și comunicarea judecătorului cu părțile în proces și cu persoanele terțe (MJ, CSM, Uniunea Avocaților, UNEJ)*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013

- Responsabil pentru implementare: MJ, CSM, Uniunea Avocaților, UNEJ
- Indicator de performanță: Proiectul de act normativ, elaborat și remis spre examinare Guvernului
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Acțiunea respectivă este în curs de realizare. Un proiect de modificare a cadrului legal (în speță, Legea cu privire la statutul judecătorului și Legea cu privire la CSM) a fost elaborat la finele anului 2012 și transmis pentru avizare. Actualmente, proiectul urmează să fie supus expertizei anticorupție și apoi trimis Guvernului.

Domeniul specific de intervenție: 4.3.2. Elaborarea și aplicarea unor măsuri de încurajare a actorilor din sectorul justiției în scopul promovării unui comportament integru și dezvoltării unei culturi de intoleranță față de fenomenul corupției

Acțiunea 4.3.2. punctul 2. *Elaborarea cadrului normativ privind procedura de testare benevolă cu aparatul poligraf a reprezentanților sectorului justiției*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: CNA, PG, CSM, MAI
- Indicator de performanță: Proiectul de act normativ, elaborat și remis spre examinare Guvernului
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Grupul V. Elaborarea și utilizarea mecanismelor de sensibilizare și de informare.

Domeniul specific de intervenție: Fortificarea sistemului avertizorilor de integritate (din interiorul și exteriorul sectorului)

Acțiunea 4.3.3. punctul 2. *Crearea în cadrul instituțiilor a unor mecanisme prin care avertizorii de integritate să semnaleze ilegalitățile (CSM, CSP, PG, CNA, MAI)*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: CSM, CSP, PG, CNA, MAI
- Indicator de performanță: Mecanismele interne, create
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

În momentul elaborării prezentului raport, doar CNA a publicat pe site-ul său Regulamentul intern privind avertizorii de integritate. Totodată, funcționarul CNA chestionat de către monitor a declarat că în cadrul instituției nu există nici un fel de mecanism prin care avertizorii de integritate să semnaleze ilegalitățile. În consecință, putem concluziona că deși acest mecanism există în cadrul CNA, formalizat prin Regulament intern, acesta nu a fost mediatizat suficient, iar angajații nu cunosc despre existența acestuia.

Reprezentanții altor instituții au menționat că în cadrul acestora există un mecanism, făcând referire la serviciul pentru personal (resurse umane), care gestionează, inter alia, și acest domeniu. Chiar și în statele unde au fost adoptate mecanisme destul de sofisticate de protecție a avertizorilor, această practică a început să fie eficientă abia după câțiva ani de la lansare. Astfel, este necesară urgentarea creării unor asemenea mecanisme, promovarea ideii de avertizor de integritate în societate și asigurarea unei protecții nu doar formale acestora.

Acțiunea 4.3.3. punctul 4. Mediatizarea instituției avertizorilor de integritate

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: CNA
- Indicator de performanță: numărul de comunicate de presă difuzate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Dacă este să interpretăm stricto sensu indicatorii de performanță, așa cum sunt formulați aceștia în Planul de Acțiuni, am putea considera această acțiune drept realizată, ținând cont de faptul că CNA a publicat un comunicat de presă cu privire la adoptarea Regulamentului intern privind avertizorii de integritate.

În același timp, publicarea unui comunicat de presă este cu certitudine prea puțin pentru a asigura mediatizarea instituției avertizorilor de integritate. Astfel, nu putem oferi acestei acțiuni calificativul „realizată”.

2. ACȚIUNI RESTANTE (anul 2012 și primul trimestru al anului 2013)**Grupul I. Studii de evaluare a necesităților și practicilor actuale. Propunerea recomandărilor pentru reforme.****Acțiunea 4.1.5. punctul 1. Efectuarea unui studiu privind instrumentele de prevenire a imixtiunii în activitatea de îndeplinire a justiției și de prevenire a comportamentului coruptional**

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ, CNA
- Indicator de performanță: Studiul efectuat și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune realizată**

Studiul a fost realizat de către CAPC și prezentat public, însă deocamdată nu este disponibil nici pe pagina web a CAPC, nici pe cea a MJ.

Domeniul specific de intervenție: 4.3.2. Elaborarea și aplicarea unor măsuri de încurajare a actorilor din sectorul justiției în scopul promovării unui comportament integru și dezvoltării unei culturi de intoleranță față de fenomenul corupției

Acțiunea 4.3.2. punctul 1: Efectuarea unui studiu privind testarea benevolă cu aparatul poligraf a reprezentanților sectorului justiției

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: CNA, CSM, PG, MAI
- Indicator de performanță: Studiul efectuat și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune realizată**

Studiul a fost realizat de către CAPC și prezentat public, însă deocamdată nu este disponibil nici pe pagina web a CAPC, nici pe cea a MJ.

Domeniul specific de intervenție: 4.3.4. Publicarea și mediatizarea hotărârilor judecătorești privind condamnarea actorilor din sectorul justiției pentru acte de corupție

Acțiunea 4.3.4. punctul 1. *Efectuarea unui studiu privind oportunitatea modificării cadrului normativ care vizează publicarea și mediatizarea hotărârilor judecătorești privind condamnarea reprezentanților sectorului justiției pentru acte de corupție*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: CSM, MJ
- Indicator de performanță: 1. Studiul efectuat și recomandările formulate; 2. Proiectul de lege elaborat și remis spre examinare Guvernului
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Această acțiune rămâne nerealizată în momentul elaborării prezentului raport. Monitorizarea paginilor web ale instanțelor judecătorești demonstrează că acestea sunt deocamdată neadapate pentru publicarea hotărârilor judecătorești privind condamnarea reprezentanților justiției pentru acte de corupție și evidențierea acestor hotărâri de celelalte. Pe de altă parte, unii dintre judecătorii intervievați au declarat că ar plasa o asemenea informație pe pagina web a instanței în cazul în care ar exista asemenea hotărâri, dar deocamdată nu sunt.

Grupul III. Îmbunătățirea cadrului juridic și elaborarea proiectelor de legi, regulamente.

Domeniul specific de intervenție: 4.1.1. Creșterea substanțială a salariilor actorilor din sectorul justiției și simplificarea criteriilor de calculare a salariilor

Acțiunea 4.1.1. punctul 1. *Modificarea cadrului normativ în vederea simplificării modului de calculare a salariului și reevaluării garanțiilor sociale ale actorilor din sectorul justiției*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ, MF, MMPSF
- Indicator de performanță: Proiectul de lege, elaborat și remis Guvernului
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Această acțiune poate fi considerată drept realizată parțial, din moment ce un proiect de lege a fost înregistrat în Parlament la data de 18.12.2012 (<http://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelegislative/tabid/61/LegislativId/1514/Default.aspx>). Însă acest proiect de lege vizează doar judecătorii, nu și pe ceilalți actori în sectorul justiției. Astfel, rapoartele elaborate de grupurile de monitorizare ar trebui să fie mai explicite privind de pașii următori necesari realizării acestei acțiuni, eventual un termen de remediere.

Capitolul V

EVALUAREA IMPLEMENTĂRII ACTIVITĂȚILOR DIN CADRUL PILONULUI V

Capacitate instituțională. În primul trimestru al anului 2013, GL V s-a întrunit în cadrul a două ședințe, pe 11 aprilie 2013 și 20 iunie 2013. Conform agendelor de lucru și proceselor-verbale, s-au discutat și urmau să fie discutate subiecte ce țin de modul de realizare a acțiunilor restante din 2012 și acțiunile care urmau să fie realizate pe parcursul trimestrului curent. Pe pagina web a grupului de lucru nu este plasată informația cu privire la agenda ședinței din 20 iunie 2013 și nici procesul-verbal al ședinței respective. Nu a fost supus dezbaterilor și nici nu a fost adoptat planul de lucru pentru anul 2013, informația respectivă nu este plasată pe pagina web.

1. ACȚIUNI CU TERMEN DE REALIZARE: TRIMESTRUL II AL ANULUI 2013

Grupul II. Îmbunătățirea cadrului juridic și elaborarea proiectelor de legi, regulamente.

Domeniul specific de intervenție: 5.1.4 Instituirea/îmbunătățirea mecanismelor de recunoaștere și executare a hotărârilor arbitrale străine

Acțiunea 5.1.4. punctul 2. *Modificarea cadrului normativ în vederea reglementării mecanismelor de recunoaștere și executare a hotărârilor arbitrale străine*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, instanțele judecătorești, Camera de Comerț și Industrie, UNEJ
- Indicator de performanță: Proiectul de modificare a cadrului normativ, elaborat și remis spre examinare Guvernului
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat pe 30 iunie 2013. Membrii GL nu le-au fost prezentate proiecte de legi care ar confirma realizarea acțiunii respective. În termenul prevăzut pentru implementare, pe pagina web www.particip.gov.md MJ nu a publicat nici un anunț cu privire la consultarea publică a oricărui subiect legat de această temă. Informații despre realizarea acțiunii nu au fost plasate pe pagina web a instituției responsabile de implementarea acesteia.

2. ACȚIUNI RESTANTE (anul 2012 și primul trimestru al anului 2013)

Grupul I. Studii de evaluare a necesităților și practicilor actuale. Propunerea recomandărilor pentru reforme.

Domeniul specific de intervenție: 5.1.1. Preluarea examinării cauzelor economice de către instanțele de drept comun, inclusiv prin asigurarea specializării judecătorilor pe aceste categorii de cauze

Acțiunea 5.1.1. punctul 1. *Efectuarea studiului datelor statistice privind:*

- a) numărul de cereri depuse în cauzele economice în instanțele de pe raza sediului (domiciliului) părților;
 - b) numărul agenților economici înregistrați în unitățile administrativ-teritoriale, care pot fi implicați în cauzele economice
- Termen de realizare: trimestrul III, 2012
 - Responsabil pentru implementare: MJ, CSM, Biroul Național de Statistică
 - Indicator de performanță: Studiul efectuat și recomandările formulate
 - **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat pe 30 septembrie 2012. Conform informațiilor prezentate în cadrul ședinței grupului de lucru din 11 aprilie 2013, acțiunea respectivă nu trebuia realizată deoarece aceasta urma a fi îndeplinită pentru a facilita modificarea cadrului legal corespunzător. Raportorul a menționat că, prin Legea nr.29 din 6 martie 2012, au fost adoptate modificări suficiente care exonerează instituția responsabilă de implementarea acțiunii 1 din cadrul punctului 5.1.1 al Planului de acțiuni. De menționat că aceleași argumente au fost prezentate la finele anului 2012 la adoptarea raportului anual de activitate al grupului de lucru. La acea etapă, aceleași argumente invocate au fost considerate insuficiente, iar acțiunea nerealizată. Ținând cont de faptul că pe unul și același subiect au fost emise două decizii contradictorii în baza acelorași argumente, considerăm că modificarea cadrului legal nu exonerează instituția responsabilă de realizarea studiilor specificate expres în Planul de Acțiuni.

Domeniul specific de intervenție: 5.1.2. Elaborarea principiilor directe privind utilizarea mecanismelor alternative de soluționare a disputelor (penale, civile, comerciale) și dezvoltarea instituțiilor de mediere și arbitraj în calitate de mijloace alternative de soluționare a litigiilor

Acțiunea 5.1.2. punctul 1. *Elaborarea unor studii privind funcționarea instituției medierii în domenii specifice (litigii familiale, civile și comerciale, de muncă, de contencios administrativ, privind protecția consumatorului) și oportunitatea dezvoltării unui sistem de mediere comunitară și a instituției arbitrajului*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ, MMPSF, Ministerul Economiei, Consiliul de Mediere, CSM, Camera de Comerț și Industrie
- Indicator de performanță: Studiile efectuate și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat pe 31 decembrie 2012. Conform raportului anual elaborat la finele anului 2012, acțiunea a fost considerată ca fiind realizată parțial deoarece ar fi fost elaborat un studiu pe un domeniu specific de intervenție. Conform informațiilor din cadrul ședințelor grupului de lucru, acțiunea a fost considerată realizată deoarece ar fi fost elaborat un raport încă în anul 2011, înainte de publicarea Planului de Acțiuni. Ținând cont de faptul că pe unul și același subiect au fost emise două decizii contradictorii în baza unor argumente diferite, dar tendențioase, considerăm că existența unor studii și rapoarte de o vechime medie, dar aparent aplicabile nu exonerează instituția responsabilă de realizarea studiilor specificate expres în Planul de Acțiuni.

Domeniul specific de intervenție: 5.3.1. Modernizarea sistemului de evidență electronică a agenților economici

Acțiunea 5.3.1. punctul 1. *Efectuarea unui studiu referitor la metodele de modernizare a sistemului de evidență electronică a agenților economici*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: Centrul de Governare Electronică, MJ, Ministerul Economiei, Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor
- Indicator de performanță: Studiul efectuat și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Domeniul specific de intervenție: 5.3.2. Crearea unui registru electronic unic de evidență a agenților economici și organizațiilor necomerciale

Acțiunea 5.3.2. punctul 1. *Efectuarea unui studiu privind registrul unic al agenților economici și organizațiilor necomerciale*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: Centrul de Governare Electronică, MJ, Ministerul Economiei, Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor
- Indicator de performanță: Studiul efectuat și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunilor respective a expirat pe 31 decembrie 2012. Conform informațiilor furnizate în cadrul ședințelor grupului de lucru, acțiunile respective au fost combinate pentru o realizare mai eficientă. Pe parcursul perioadei de monitorizare, nu au fost observate activități care să ducă la realizarea acestei acțiuni. Totuși, în afara perioadei de raportare, pe pagina web a Ministerului Justiției a fost plasat un anunț prin care se propune angajarea unui expert responsabil de elaborarea studiilor respective. Anunțul a fost plasat la 5 iulie 2013, fapt care confirmă nerealizarea acțiunilor în termenul stipulat în Planul de Acțiuni.

Grupul II. Îmbunătățirea cadrului juridic și elaborarea proiectelor de legi și regulamente.

Domeniul specific de intervenție: 5.2.1. Crearea cadrului normativ necesar pentru organizarea și funcționarea eficientă a administratorilor procedurii de insolvență

Acțiunea 5.2.1. punctul 2. *Crearea cadrului instituțional pentru exercitarea profesiei de administrator autorizat*

- Termen de realizare: trimestrul III, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ, Ministerul Economiei
- Indicator de performanță: Structurile pentru desfășurarea activității de administrator autorizat, create
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat pe 30 septembrie 2012. Conform Planului de activitate al MJ pentru anul 2013, DGL și Direcția Profesiei și Servicii Juridice sunt responsabile de încheierea acestei acțiuni până pe 30 septembrie 2013.

Domeniul specific de intervenție: 5.2.1. Crearea cadrului normativ necesar pentru organizarea și funcționarea eficientă a administratorilor procedurii de insolvență

Acțiunea 5.2.1. punctul 3. *Elaborarea proiectelor de acte normative privind admiterea în profesia de administrator autorizat și supravegherea acestei activități*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ
- Indicator de performanță: Proiectele de acte normative, elaborate și aprobate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acestei acțiuni a expirat pe 31 decembrie 2012. Conform Planului de activitate al MJ pentru anul 2013, DGL și Direcția Profesiei și Servicii Juridice sunt responsabile de încheierea acestei acțiuni până la 20 decembrie 2013.

Capitolul VI

EVALUAREA IMPLEMENTĂRII ACTIVITĂȚILOR DIN CADRUL PILONULUI VI

Capacitate instituțională. În trimestrul II al anului 2013, GL VI s-a întrunit în cadrul a două ședințe, pe 28 mai 2013 și pe 25 iunie 2013. Ședințele au avut loc în condiții de cvorum. Conform agendelor de lucru și proceselor-verbale, s-a discutat despre modul de realizare a acțiunilor declarate restante și despre acțiunile care urmau să fie realizate în trimestrul II al anului 2013. Cu regret, procesele-verbale ale ședințelor GL nu au fost plasate pe pagina web a MJ. Planul de activitate al grupului de lucru a fost aprobat definitiv abia în ședința din 25 iunie 2013. Ulterior, planul a fost publicat pe pagina web a grupului de lucru.

1. ACȚIUNI CU TERMEN DE REALIZARE: TRIMESTRUL II AL ANULUI 2013

Grupul I. Studii de evaluare a necesităților și practicilor actuale. Propunerea recomandărilor pentru reforme.

Domeniul specific de intervenție: 6.5.5. Consolidarea sistemului de înaintare și examinare a plângerilor privind activitatea serviciilor de probațiune și a sistemului penitenciar

Acțiunea 6.5.5. punctul 1. *Efectuarea unui studiu privind procedurile de soluționare a plângerilor referitoare la activitatea serviciilor de probațiune și a sistemului penitenciar*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ
- Indicator de performanță: Studiul efectuat și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat la 30 iunie 2013. Pe parcursul perioadei de monitorizare, această acțiune nu a fost realizată. Cu regret, implementarea acțiunii respective nici nu a fost discutată în cadrul grupului de lucru, nefiind inclusă în agenda discuțiilor. În afara perioadei de raportare la 25 iulie 2013, pe pagina web a MJ a fost plasat un anunț cu privire la selectarea unui expert care să elaboreze studiul respectiv. Astfel, acțiunea nici nu a fost inițiată în perioada impusă de planul de acțiuni.

Grupul II. Elaborarea recomandărilor metodologice și programelor de formare profesională.

Domeniul specific de intervenție: 6.3.3. Consolidarea sistemului de probațiune juvenilă

Acțiunea 6.3.3. punctul 1. *Elaborarea recomandărilor privind managementul de caz în lucrul cu copiii supuși probațiunii*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, MMPSF

- Indicator de performanță: Recomandările metodice, elaborate și aprobate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat pe 30 iunie 2013. Conform raportului de activitate al Ministerului Justiției pentru primul semestru al anului 2013, acțiunea se consideră a fi realizată deoarece au fost organizate anumite acțiuni în vederea implementării. Cu toate acestea, conform raportului menționat, la finele semestrului abia urma să fie selectat expertul responsabil de elaborarea recomandărilor metodice. La ședința grupului de lucru din 25 iunie 2013, reprezentantul Ministerului Justiției a menționat că acțiunea nu este finalizată.

Grupul III. Îmbunătățirea cadrului juridic și elaborarea proiectelor de legi, regulamente.

Domeniul specific de intervenție: 6.3.1. Asigurarea specializării actorilor din sistemul justiției în lucrul cu copiii

Acțiunea 6.3.1. punctul 1. *Perfecționarea cadrului normativ pentru a asigura specializarea persoanelor care lucrează cu copiii aflați în contact cu sistemul justiției*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, CSM, PG, Ministerul Educației, MMPSF, MAI, CNAJGS, Consiliul de Mediere, Consiliul Național pentru Protecția Drepturilor Copilului, autoritățile administrației publice locale
- Indicator de performanță:
 1. Studiul efectuat și recomandările formulate;
 2. Proiectul de modificare a cadrului normativ, elaborat.
- **Calificativ: acțiune realizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat pe 30 iunie 2013. La 25 aprilie 2013, pe pagina web a Ministerului Justiției, instituție responsabilă de implementarea acțiunii respective, a fost plasat studiul privind „Perfecționarea cadrului normativ pentru a asigura specializarea persoanelor care lucrează cu copiii aflați în contact cu sistemul justiției”. Conform rezultatelor studiului nu sunt necesare intervenții de ordin legislativ în vederea asigurării specializării corespunzătoare. În context, partea a doua în ceea ce privește elaborarea proiectului de cadru normativ a fost neglijată. Totuși nu au fost întreprinse acțiuni în vederea obligării altor instituții co-responsabile să elaboreze acte departamentale care să genereze specializarea.

Domeniul specific de intervenție: 6.3.4. Asigurarea respectării drepturilor copiilor aflați în detenție

Acțiunea 6.3.4. punctul 1. *Analiza și modificarea cadrului normativ care reglementează sancțiunile disciplinare aplicate copiilor aflați în detenție, măsurile de stimulare a acestor copii și depunerea plângerilor de către aceștia*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, CpDOM
- Indicator de performanță: 1. Evaluarea efectuată și recomandările formulate; proiectul de modificare a cadrului normativ, elaborat și remis spre examinare Guvernului
- **Calificativ: acțiune realizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat pe 30 iunie 2013. La 8 aprilie 2013, a fost supus dezbaterilor publice un proiect de modificare a unei serii de acte legislative, inclusiv a Codului de Executare. În cadrul proiectului respectiv, au fost abordate inclusiv chestiuni ce vizează aspectele specifice legate de aplicarea sancțiunilor disciplinare aplicate minorilor aflați în detenție.

2. ACȚIUNI RESTANTE (anul 2012 și primul trimestru al anului 2013)

Grupul I. Studii de evaluare a necesităților și practicilor actuale. Propunerea recomandărilor pentru reforme.

Domeniul specific de intervenție: 6.5.1. Introducerea unui concept modern de probațiune care să contribuie la siguranța comunității prin reabilitarea efectivă în societate a delincvenților

Acțiunea 6.5.1. punctul 1. *Elaborarea concepției de dezvoltare a instituției probațiunii care să contribuie la siguranța comunității prin reabilitarea efectivă în societate a delincvenților*

- Termen de realizare: trimestrul I, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ
- Indicator de performanță: Studiul efectuat și recomandările formulate; concepția, elaborată și aprobată
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat pe 31 martie 2013. La o dată nedeterminată, pe pagina web a OCP a fost plasată concepția de dezvoltare a instituției probațiunii care să contribuie la siguranța comunității prin reabilitarea efectivă în societate a delincvenților. În primul raport semestrial pentru anul 2013, elaborat de MJ, se menționează că acțiunea respectivă este parțial realizată. Totuși, pe parcursul perioadei de monitorizare, Concepția respectivă nu a fost aprobată oficial, din care considerent aceasta din urmă rămâne a fi restantă.

Domeniul specific de intervenție: 6.5.2. Asigurarea autonomiei instituționale a serviciului de probațiune

Acțiunea 6.5.2. punctul 2. *Optimizarea sistemului organelor de probațiune*

- Termen de realizare: trimestrul I, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ
- Indicator de performanță: Serviciul de probațiune, optimizat; schema de încadrare a personalului, revizuită
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat pe 31 martie 2013. La 2 aprilie 2013, a fost publicat proiectul Hotărârii de Guvern cu privire la optimizarea sistemului organelor de probațiune. Pe parcursul perioadei de monitorizare, proiectul respectiv nu a fost examinat și aprobat de Guvern, din care considerent acțiunea rămâne a fi restantă.

Grupul II. Elaborarea recomandărilor metodologice și programelor de formare profesională.

Domeniul specific de intervenție: 6.2.3. Consolidarea abilităților și competențelor de management, de investigare, de cercetare și de analiză ale personalului CpDOM și ale instituției avocatului parlamentar

Acțiunea 6.2.3. punctul 1. *Elaborarea curriculumului pentru instruirea inițială a noilor angajați și a planului de instruire continuă a personalului CpDOM (inclusiv a reprezentanțelor acestuia), care implică dezvoltarea abilităților de identificare și raportare a încălcărilor drepturilor omului*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: CpDOM, Academia de Administrare Publică, INJ
- Indicator de performanță: Curriculumul și planul de instruire, elaborate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat pe 31 decembrie 2012. Pe parcursul perioadei de raportare, pe pagina web a INJ nu a fost publicată Hotărârea privind aprobarea curriculumului pentru instruirea personalului CpDOM. Pe de altă parte, nici în Planul de acțiuni al CpDOM pentru anul 2013 nu sunt menționate activități de instruire a personalului.

Grupul III. Îmbunătățirea cadrului juridic și elaborarea proiectelor de legi și regulamente.

Domeniul specific de intervenție: 6.2.1. Reformarea instituțională a CpDOM și a instituției avocatului parlamentar; schimbarea modalității de numire și de evaluare a performanței avocatului parlamentar

Acțiunea 6.2.1. punctul 2. *Elaborarea proiectului de lege cu privire la instituția avocatului parlamentar (avocatul poporului), în variantă nouă, și a proiectului de modificare a Regulamentului CpDOM*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ, CpDOM
- Indicator de performanță: Proiectele de acte normative, elaborate și remise spre examinare Guvernului
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat pe 31 decembrie 2012. La 15 aprilie 2013, a fost publicat proiectul legii cu privire la avocatul poporului. Proiectul a fost supus dezbaterilor publice, societatea civilă venind cu anumite recomandări la proiectul de lege. Totuși, pe parcursul perioadei de monitorizare, proiectul nu a fost nici examinat și nici aprobat. Din acest considerent, acțiunea rămâne a fi restantă.

Domeniul specific de intervenție: 6.3.2. Consolidarea instrumentelor de protecție a copiilor victime sau martori ai infracțiunilor în cadrul proceselor penale

Acțiunea 6.3.2. punctul 3. *Modificarea cadrului normativ în vederea acordării dreptului de asistență juridică garantată de stat copiilor victime ale infracțiunilor*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ, CNAJGS
- Indicator de performanță: Proiectul de lege, elaborat și remis spre examinare Guvernului
- **Calificativ: acțiune realizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat la 31 decembrie 2012. Pe parcursul perioadei de raportare, acțiunea respectivă a fost realizată definitiv, proiectul de lege fiind aprobat de către Parlament în lectură finală la 12 iulie 2013.

Domeniul specific de intervenție: 6.4.3. Consolidarea capacităților instituțiilor responsabile de privarea de libertate (poliția, sistemul penitenciar, CNA, instituțiile psihiatrice, internatele psihoneurologice și azilurile) privind prevenirea și combaterea torturii și a relelor tratamente

Acțiunea 6.4.3. punctul 2. *Crearea unor mecanisme disciplinare interne, independente, de examinare a plângerilor privind actele de tortură și alte rele tratamente*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: PG, MJ, MAI, CNA
- Indicator de performanță: Regulamentul, elaborat; numărul de plângeri examinate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat pe 31 decembrie 2012. Pe parcursul perioadei de monitorizare, instituțiile responsabile nu au întreprins măsuri eficiente în vederea realizării acțiunii respective. Pe paginile web ale instituțiilor responsabile pentru implementarea acțiunii nu sunt plasate reglementări, inclusiv interne, privind examinarea unor astfel de cazuri.

Domeniul specific de intervenție: 6.4.3. Consolidarea capacităților instituțiilor responsabile de privarea de libertate (poliția, sistemul penitenciar, CNA, instituțiile psihiatrice, internatele psihoneurologice și azilurile) privind prevenirea și combaterea torturii și a relelor tratamente

Acțiunea 6.4.3. punctul 4. *Elaborarea proiectului de modificare a cadrului normativ în vederea subordonării directe a procurorilor anti-tortură PG*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ, PG
- Indicator de performanță: Proiectul de modificare a cadrului normativ, elaborat și remis spre examinare Guvernului
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat pe 31 decembrie 2012. Pe parcursul perioadei de raportare, instituțiile responsabile nu au elaborat un proiect de lege care să vizeze subordonarea directă a procurorilor anti-tortură PG. Un astfel de proiect de lege nu a fost supus nici măcar dezbaterilor publice pe parcursul perioadei de monitorizare. Pe de altă parte, conform proiectului Programului de Dezvoltare Strategică a PG pentru anii 2012-2016, realizarea acțiunilor în vederea sporirii și consolidării capacităților în domeniul combaterii și prevenirii eficiente a faptelor de tortură și rele tratamente sunt planificate abia pentru luna decembrie 2014.

Domeniul specific de intervenție 6.4.4. Crearea unui sistem standardizat și protejat împotriva manipulărilor de evidență a cazurilor de reținere, arest și detenție

Acțiunea 6.4.4. punctul 1. *Elaborarea conceptului sistemului de evidență a cazurilor de reținere, arest și detenție; după caz, elaborarea proiectului de modificare a cadrului normativ*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: MAI, PG, CNA, Serviciul Vamal, MJ
- Indicator de performanță: GL-ul, creat; conceptul, elaborat, după caz; proiectul de modificare a cadrului normativ, elaborat și remis spre examinare Guvernului
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat pe 31 decembrie 2012. Conform proiectului Programului de Dezvoltare Strategică a PG pentru anii 2012-2016, realizarea acțiunii respective este planificată abia pentru luna ianuarie 2014.

Domeniul specific de intervenție: 6.4.5. Combaterea eficientă a faptelor de tortură și rele tratamente

Acțiunea 6.4.5. punctul 1. *Elaborarea proiectului de modificare a cadrului normativ pentru asigurarea independenței profesionale a lucrătorilor medicali din locurile de detenție, prin transferul lor în subordinea Ministerului Sănătății, pentru a conferi valoare probatorie examenului medical independent în cazurile de pretinse acte de tortură, pentru eliminarea contradicțiilor în ceea ce privește calificarea acțiunilor drept acte de tortură și pentru înăsprirea pedepselor pentru actele de tortură în corelare cu gravitatea acestora*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ, CpDOM, PG, MAI, CNA, Serviciul Vamal, Ministerul Sănătății
- Indicator de performanță: Proiectul de modificare a cadrului normativ, elaborat
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat pe 31 decembrie 2012. Pe parcursul perioadei de raportare lucrurile nu au evoluat. Proiecte de acte normative nu au fost elaborate în acest sens. Mai mult, după cum am menționat deja mai sus, conform proiectului Programului de Dezvoltare Strategică a PG pentru anii 2012-2016, realizarea acțiunilor în vederea sporirii și consolidării capacităților în domeniul combaterii și prevenirii eficiente a faptelor de tortură și rele tratamente sunt planificate abia pentru luna decembrie 2014.

Domeniul specific de intervenție: 6.4.6. Crearea unor mecanisme eficiente de reabilitare a victimelor torturii și relelor tratamente

Acțiunea 6.4.6. punctul 1. *Elaborarea cadrului normativ necesar pentru reabilitarea victimelor torturii și altor rele tratamente*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ, MMPSF
- Indicator de performanță: Proiectul de act normativ, elaborat și remis spre examinare Guvernului

- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat pe 31 decembrie 2012. Pe parcursul perioadei de monitorizare, nu au fost întreprinse măsuri în vederea realizării acțiunii respective. Mai mult ca atât, conform Planului Anual de acțiuni ale MJ pentru anul 2013, această acțiune urma a fi realizată până la 30 septembrie 2013 de către DGL. Din aceste considerente, în opinia noastră, acțiunea rămâne restantă.

Domeniul specific de intervenție: 6.5.1. Introducerea unui concept modern de probațiune care să contribuie la siguranța comunității prin reabilitarea efectivă în societate a delincvenților

Acțiunea 6.5.1. punctul 2. *Elaborarea proiectului de modificare a cadrului normativ cu privire la probațiune*

- Termen de realizare: trimestrul I, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ
- Indicator de performanță: Proiectul de lege, elaborat și remis spre examinare Guvernului
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat pe 31 martie 2013. Pe parcursul perioadei de raportare, proiectul legii respective nu a fost făcut public. Totuși, realizarea acțiunii respective reiese din îndeplinirea acțiunii 6.5.1. punct 1, descrisă în prezentul raport mai sus, care nu este realizată definitiv. Din moment ce, pe parcursul perioadei de monitorizare, Concepția respectivă nu a fost aprobată oficial, este evident că nu pot fi implementate modificările cadrului legal. Din acest considerent, această acțiune, din punctul nostru de vedere, rămâne a fi restantă.

Capitolul VII

EVALUAREA IMPLEMENTĂRII ACTIVITĂȚILOR DIN CADRUL PILONULUI VII

Capacitate instituțională. În al doilea trimestru al anului 2013, Grupul de Coordonare a implementării Strategiei s-a întrunit într-o singură ședință, la data de 8 august. În cadrul ședinței, au fost prezentate primele produse ale proiectului de asistență pentru Coordonarea Reformei în sectorul justiției.

1. ACȚIUNI CU TERMEN DE REALIZARE: TRIMESTRUL II, 2013

Grupul VI. Achiziționarea și instalarea echipamentului. Modernizarea programelor.

Domeniul specific de intervenție: 7.2.3. Sporirea accesului publicului la actele normative (baza de date)

Acțiunea 7.2.3. punctul 2. *Optimizarea bazei de date a actelor normative*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, Centrul pentru Guvernare Electronică
- Indicator de performanță: Baza de date, optimizată, cu motorul de căutare funcțional
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Din textul Planului de Acțiuni se înțelege că optimizarea se referă doar la baza de date a actelor normative, nu și la proiectele de acte normative și legislative. Până în prezent, nu au fost operate modificări nici la baza de date normative (www.justice.md), nici la motoarele de căutare a proiectelor elaborate, nemaivorbind de hotărârile instanțelor judecătorești, a căror căutare pe paginile instanțelor este destul de anevoioasă.

2. ACȚIUNI RESTANTE (anul 2012 și primul trimestru al anului 2013)

Grupul I. Studii de evaluare a necesităților și practicilor actuale. Propunerea recomandărilor pentru reforme.

Acțiunea 7.1.4. punctul 1. *Analiza funcțiilor și structurii fiecărei instituții implicate în procesul de reformă a sectorului justiției*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: instituțiile din sectorul justiției
- Indicator de performanță: Analiza efectuată și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Până la momentul elaborării prezentului raport, această acțiune este nerealizată. Aceasta este o activitate planificată în cadrul proiectului de Coordonare a Reformei în Sectorul Justiției, finanțat de UE, pentru a doua jumătate a anului 2013.

Domeniul specific de intervenție: 7.2.3. Sporirea accesului publicului la actele normative (baza de date)

Acțiunea 7.2.3. punctul 1. *Elaborarea unui studiu privind accesibilitatea publicului larg la actele normative (baza de date)*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ, Centrul pentru Guvernare Electronică
- Indicator de performanță: Studiul elaborat și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Până în momentul elaborării prezentului raport, acest studiu nu este elaborat.

Grupul II. Elaborarea recomandărilor metodologice și programelor de formare profesională.

Domeniul specific de intervenție: 7.2.2. Îmbunătățirea procesului de creație legislativă în vederea asigurării stabilității, previzibilității și clarității actelor legislative

Acțiunea 7.2.2. punctul 4. *Realizarea unui manual privind elaborarea actelor normative*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ
- Indicator de performanță: Manualul, elaborat
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Această acțiune este în strânsă legătură cu Acțiunea 7.2.2. punctul 3, și, respectiv, ar putea fi realizată imediat după aprobarea modificărilor legislative de rigoare. Totodată, aceasta este una din activitățile planificate în cadrul proiectului de Coordonare a Reformei în Sectorul Justiției, finanțat de UE.

Grupul III. Îmbunătățirea cadrului juridic și elaborarea proiectelor de legi și regulamente.

Domeniul specific de intervenție: 7.2.2. Îmbunătățirea procesului de creație legislativă în vederea asigurării stabilității, previzibilității și clarității actelor legislative

Acțiunea 7.2.2. punctul 2. *Elaborarea unui proiect de modificare a Legii nr. 780-XV din 27 decembrie 2001 privind actele legislative și a Legii nr. 317-XV din 18 iulie 2003 privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale în vederea asigurării stabilității, previzibilității și clarității cadrului legal*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ
- Indicator de performanță: Proiectul de lege, elaborat și remis Guvernului
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Proiectul de lege cu privire la actele normative, care unifică prevederile Legii cu privire la actele normative și ale Legii cu privire la actele normative ale Guvernului (...), a fost supus discuțiilor publice în decembrie 2012. Proiectul de *Lege privind actele normative* oferă un cadru legal unificat al procesului de elaborare a actelor normative, acordând în același timp suficiente garanții de eficiență, transparență și previzibilitate actelor normative, indiferent de organul emitent.

Proiectul de lege privind actele normative a fost prezentat pentru o avizare prealabilă tuturor organelor administrației publice centrale, Secretariatului Parlamentului, Cancelariei de Stat. Dat fiind faptul că în urma acestui proces a fost înaintat un număr mare de propuneri, s-a decis definitivarea proiectului în contextul acestora și remiterea pentru avizare repetată.

Până în momentul elaborării prezentului raport, nici unul dintre proiecte nu a putut fi găsit pe pagina web a Guvernului sau pe cea a Parlamentului.

Acțiunea 7.2.2. punctul 3. *Elaborarea cadrului normativ privind metodologia evaluării ex-ante*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ, Cancelaria de Stat
- Indicator de performanță: Proiectul de lege, elaborat și remis Guvernului
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Conform informației prezentate în raportul pentru 2012 privind implementarea SRSJ, aceste aspecte sunt incluse în proiectul de lege privind implementarea acțiunii de mai sus, însă etapa la care se află proiectul menționat de lege este incertă.

Capitolul VIII

MONITORIZAREA ȘEDINTELOR DE JUDECATĂ ȘI EVALUAREA NIVELULUI DE SATISFAȚIE A JUSTIȚIABILILOR FAȚĂ DE ACTUL DE JUSTIȚIE

A. APARENȚELE ADMINISTRĂRII JUSTIȚIEI – MODUL DE PERCEPȚIE A PĂRȚILOR ÎN PROCES ȘI A REPREZENTANȚILOR ACESTORA DESPRE ADMINISTRAREA JUSTIȚIEI

Sondajul își propune să măsoare percepția părților prezente la ședința de judecată și a reprezentanților acestora (nu percepția observatorului) față de actul de justiție, prin prisma următorilor indicatori (parametri):

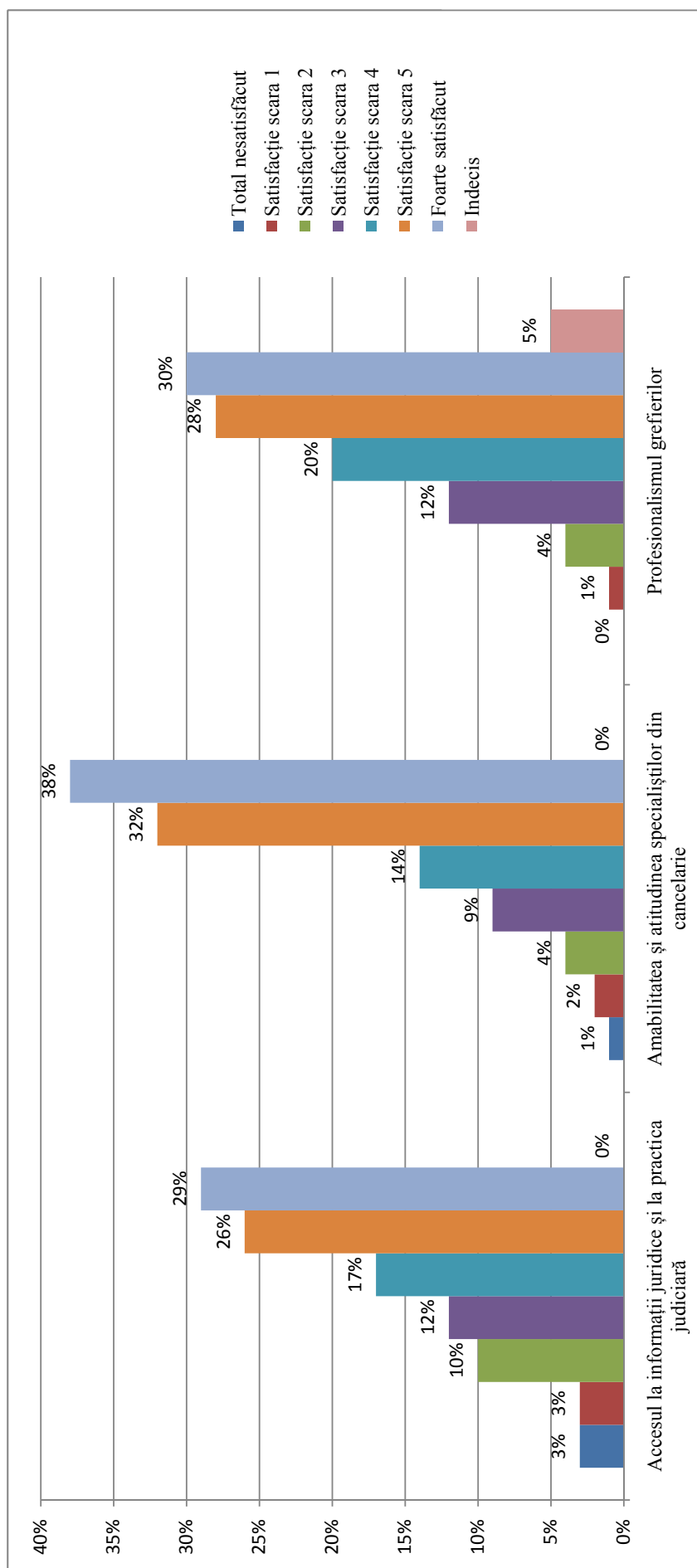
1. Accesibilitatea informației și transparența;
2. Calitatea sediilor și e-justiția;
3. Accesul la justiție;
4. Calitatea, independența și imparțialitatea judecătorilor;
5. Corectitudinea procesului judiciar;
6. Calitatea rezultatului procesului judiciar (hotărârilor);
7. Starea generală și tendințele în calitatea administrării justiției.

Astfel, cele 22 de întrebări au fost divizate după capitolele sus-menționate. Persoanele respondente au fost rugate să se pronunțe în contextul a șapte niveluri de satisfacție, dintre care primul, cel mai rău, și ultimul, cel mai bun. De asemenea, a fost inclusă și categoria de indecis în cazul în care întrebarea nu era aplicabilă sau respondentul nu a dorit să răspundă la aceasta. Pentru a reda percepția părților, răspunsurile au fost divizate în trei categorii: total satisfăcut, categorie ce include nivelul foarte satisfăcut și satisfacție scara 5, total nesatisfăcut, ce include nivelul total nesatisfăcut și satisfăcut scara 1, precum și parțial satisfăcut, ce include nivelurile 2 - 4 de satisfacție.

Ținând cont de pregătirea diferită a chestionaților și inițierea în procesele judiciare, s-a propus divizarea chestionaților în trei categorii: 1. Avocați (care includ în sine un număr neînsemnat de executori și reprezentanți ai persoanelor juridice), în număr de 179 de persoane; 2. Procurori, în număr de 56 de persoane și 3. Justițiabili (care includ în sine reclamantii, pârâții, martorii, inculpații și părțile vătămate), în număr de 224 de persoane.

I. AVOCAȚII

1. Accesibilitatea informației și transparența

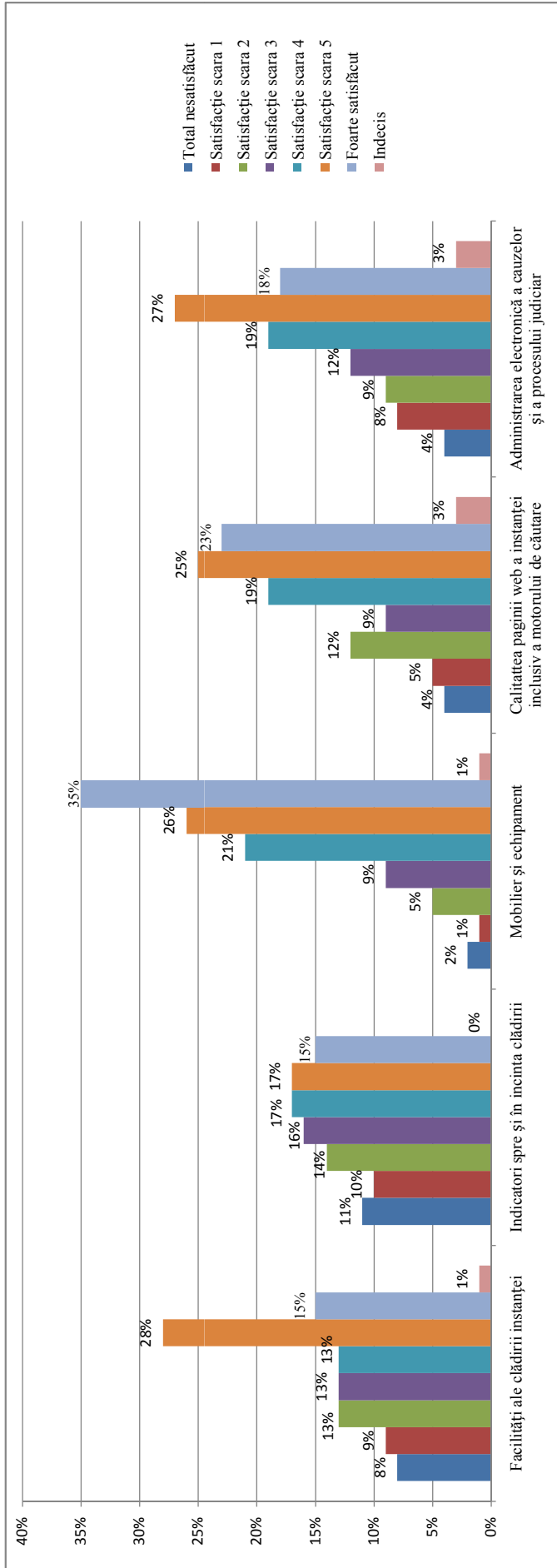

Notă: Cu privire la modalitatea de a accesa informația juridică și la practica judiciară (broșuri, pliante etc.), din numărul total de 179 de respondenți, circa 55% au declarat că sunt satisfăcuți pe deplin, în timp ce 6% au declarat că sunt total nesatisfăcuți sau aproape de acest nivel, 39% s-au declarat parțial satisfăcuți.

Totodată, apreciem că referitor la amabilitatea și atitudinea specialiștilor din cancelarie, 70% dintre cei chestionați sunt satisfăcuți pe deplin de comportamentul membrilor cancelariilor din instanțele de judecată, doar 3% sunt total nesatisfăcuți, alții 27% s-au declarat parțial satisfăcuți.

La capitolul pregătirii juridice a grefierilor, 58% din cei chestionați sunt satisfăcuți pe deplin de profesionalismul acestora, doar 1% sunt total nesatisfăcuți, alții 36% s-au declarat parțial satisfăcuți, doar 5% dintre cei chestionați fiind indeciși.

2. Facilitățile curții și e-justiția

Notă: Cu privire la aprecierea facilităților clădirii instanței (posibilitatea unei persoane cu dizabilități de a avea acces în clădire, scaune pe hol, sală pentru a lua cunoștință de dosare, sală pentru avocați/procurori, toaletă etc., din numărul total de 179 de respondenți, circa 43% au declarat că sunt satisfăcuți pe deplin, în timp ce 17% au declarat că sunt total nesatisfăcuți, alte 39% din respondenți s-au declarat parțial satisfăcuți, doar 1% dintre cei chestionați fiind indeciși.

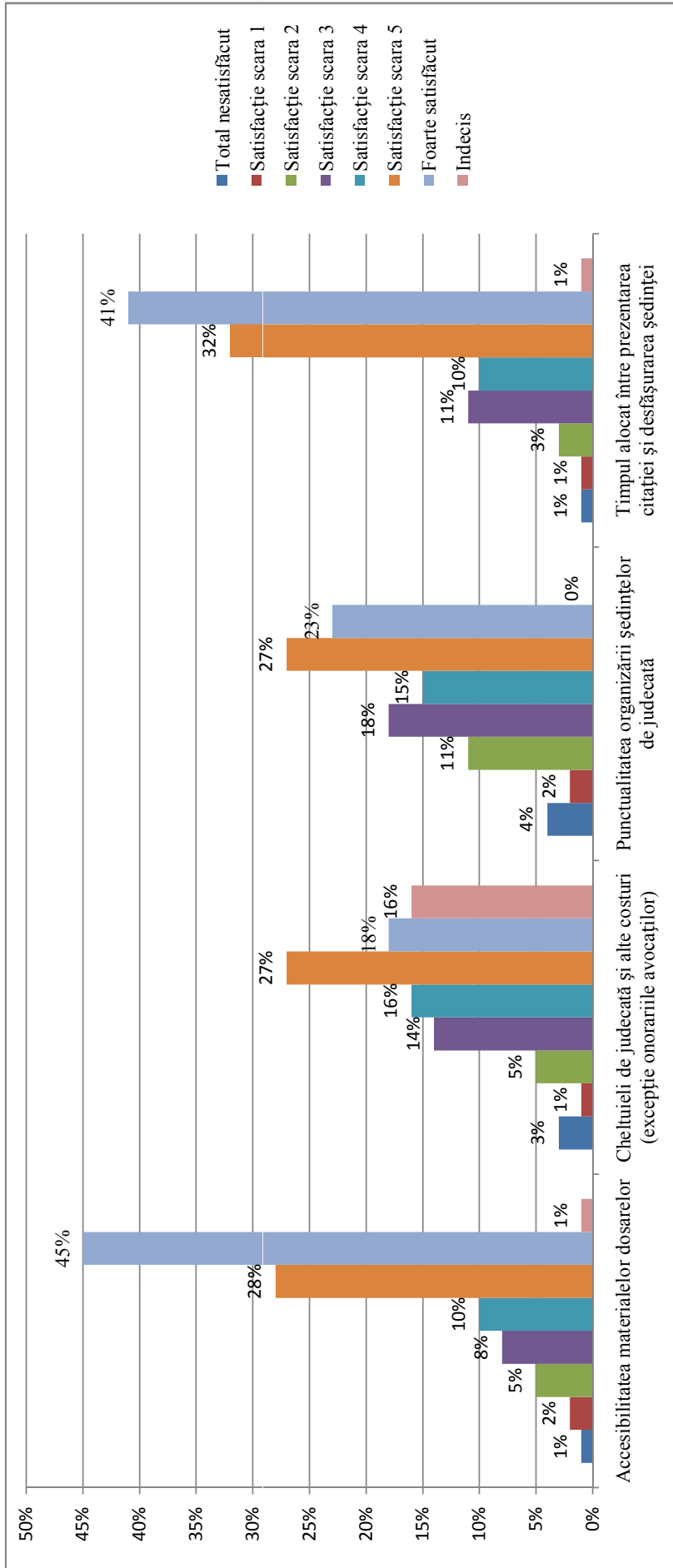
Cât privește aprecierea indicatorilor spre și în incinta clădirii instanței, circa 32% au declarat că sunt satisfăcuți pe deplin, în timp ce 21% au declarat că sunt total nesatisfăcuți, alte 47% dintre respondenți s-au declarat parțial satisfăcuți.

Aprecierea mobilierului și a echipamentului din sala de judecată este evaluată după cum urmează: circa 61% au declarat că sunt satisfăcuți pe deplin, în timp ce 3% au declarat că sunt total nesatisfăcuți, alte 35% dintre respondenți s-au declarat parțial satisfăcuți, doar 1% din cei chestionați fiind indeciși.

Respondenții se declară în proporție de 48% satisfăcuți pe deplin de calitatea paginii web a instanței de judecată, inclusiv a motorului de căutare, în timp ce 9% sunt total nesatisfăcuți, 40% se declară parțial satisfăcuți, în timp ce 3% sunt indeciși.

În privința administrării electronice a cauzelor și a procesului judiciar, inclusiv funcționarea sistemului electronic de gestionare a cauzelor, 45% din respondenți sunt satisfăcuți pe deplin, în timp ce 12% sunt total nesatisfăcuți, iar alte 3% din numărul total de participanți sunt indeciși.

3. Accesul la justiție (în acest dosar concret)

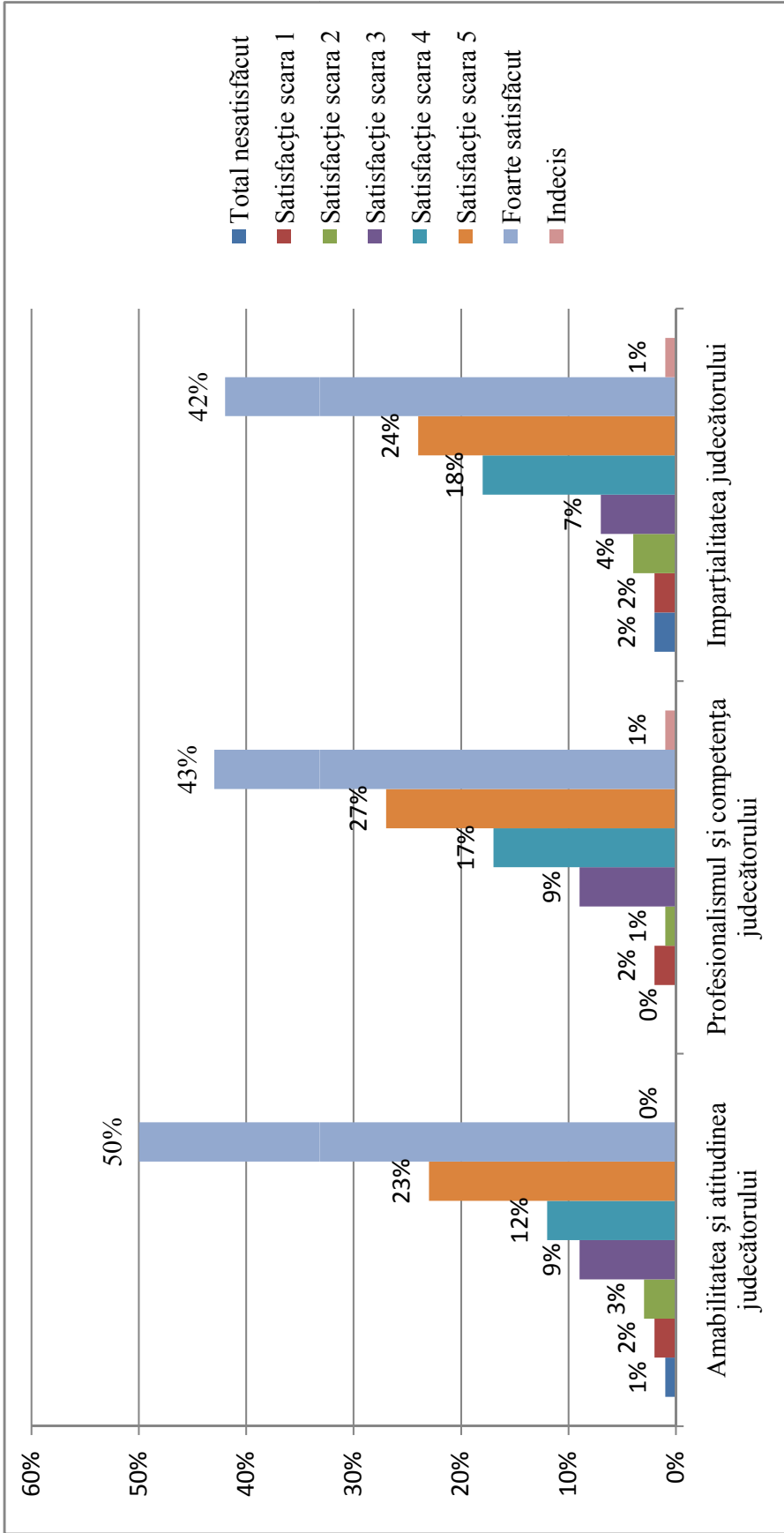
Notă: Cât privește accesul la justiție, și anume accesibilitatea de a lua cunoștință de materialele dosarului, 73% din respondenți s-au declarat satisfăcuți pe deplin de libertatea de a studia dosarul, în timp ce doar 3% au menționat că sunt total nesatisfăcuți; 23% sunt parțial satisfăcuți, în timp ce 1% sunt indeciși.

Cu privire la gradul de satisfacție a respondenților în privința cheltuielilor de judecată și a altor costuri (cu excepția onorariilor avocaților), 45% sunt satisfăcuți pe deplin, în timp ce 4% sunt total nesatisfăcuți; 35% sunt parțial satisfăcuți, în timp ce 16% sunt indeciși.

Respondenții au apreciat punctualitatea organizării ședințelor de judecată conform programului, după cum urmează: 50% s-au declarat satisfăcuți pe deplin, în timp ce 6% sunt total nesatisfăcuți; 44% sunt parțial satisfăcuți.

În ceea ce privește aprecierea timpului rezervat între prezentarea citației și desfășurarea ședinței de judecată (pentru a permite părților să se pregătească de proces), 73% din cei chestionați s-au declarat pe deplin satisfăcuți, în timp ce doar 2% au declarat că sunt total nesatisfăcuți; 24% sunt parțial satisfăcuți, în timp ce 1% sunt indeciși.

4. Calitatea, independența și imparțialitatea judecătorului(rilor) (în cauza concretă)

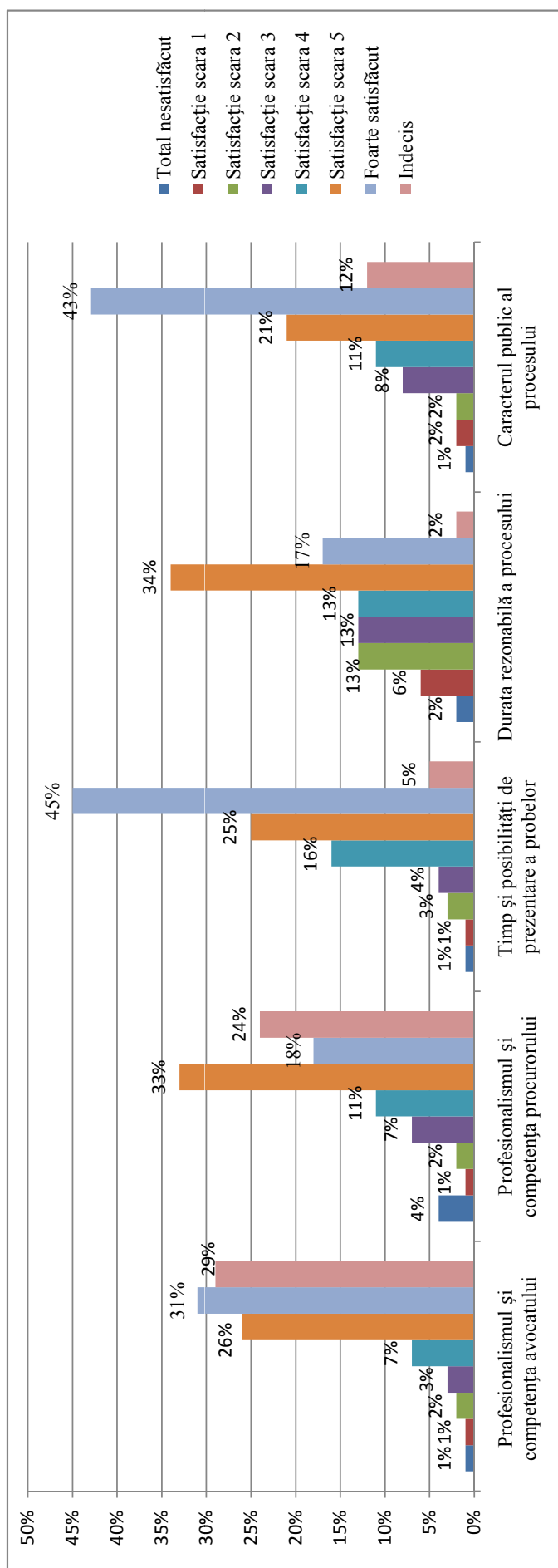

Notă: În ce privește amabilitatea și atitudinea judecătorilor, 73% din respondenți au declarat că sunt satisfăcuți pe deplin de amabilitatea și atitudinea judecătorilor, în timp ce 3% au menționat că sunt total nesatisfăcuți; 24% au menționat că sunt parțial satisfăcuți.

Cu referire la profesionalismul și competența judecătorilor, poate fi observată aceeași dinamică: 70% din cei chestionați sunt satisfăcuți pe deplin și doar 2% se declară total nesatisfăcuți, rata celor parțial satisfăcuți fiind de 27%, iar a celor indeciși de 1%.

Cu privire la imparțialitatea judecătorului, 66% din persoanele participante la sondaj au declarat că sunt satisfăcute pe deplin, în timp ce 4% sunt total nesatisfăcuți; alte 29% din participanți sunt parțial satisfăcuți, iar 1% dintre chestionați sunt indeciși.

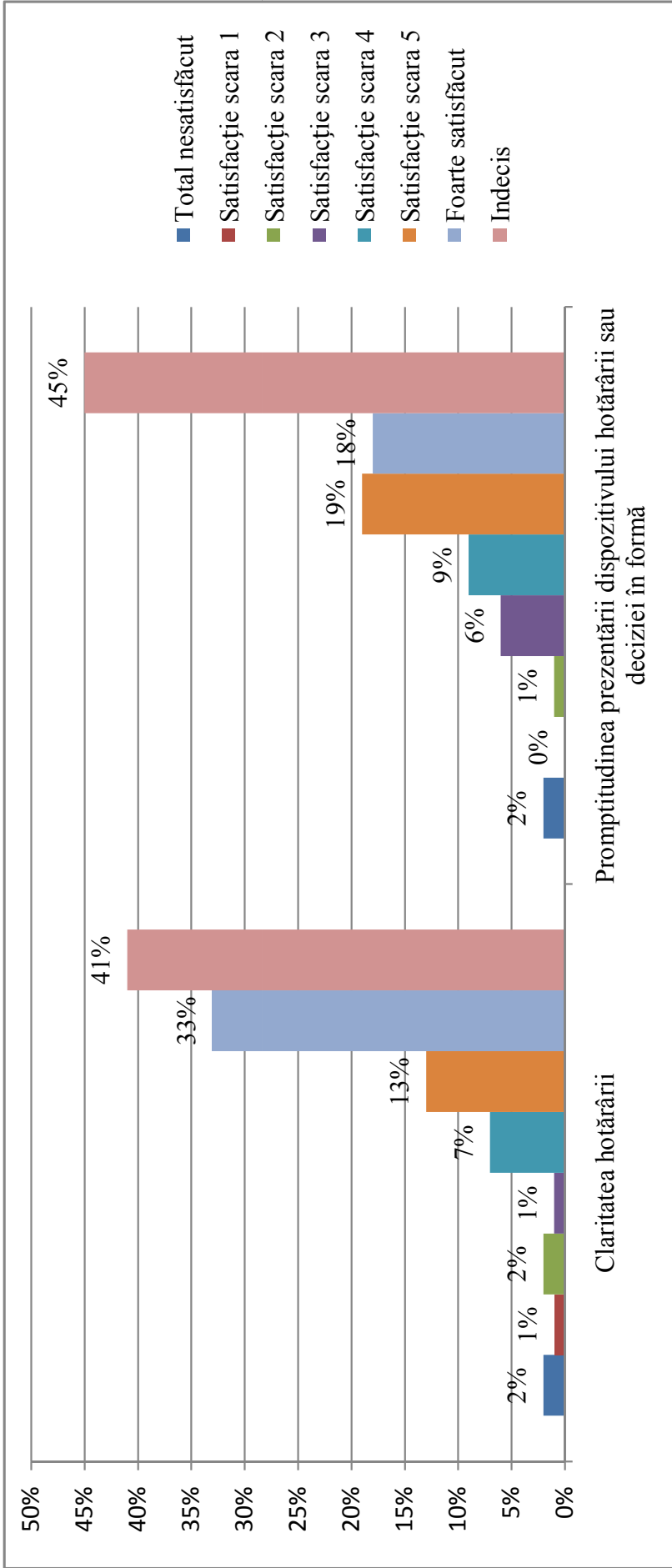
5. Corectitudinea/echitatea procesului judiciar

Notă: Cu privire la aprecierea echității procesului, respondenții s-au exprimat după cum urmează:

- în materie ce ține de profesionalismul și competența avocatului, s-a propus ca Avocații intervievați să se pronunțe în raport cu activitatea colegilor de breaslă: 57% din respondenți s-au declarat satisfăcuți pe deplin, în timp ce 2% - total nesatisfăcuți; parțial satisfăcuți sunt 12%, iar cei indeciși - 29%.
- în ceea ce privește profesionalismul și competența procurorului, 51% dintre cei chestionați sunt satisfăcuți pe deplin, în timp ce 5% sunt total nesatisfăcuți; parțial satisfăcuți sunt 20%, iar alte 24% sunt indeciși.
- cu referire la întrebarea dacă timpul și posibilitățile oferite sunt suficiente pentru fiecare parte în proces pentru prezentarea argumentelor sale și combaterea probelor aduse de partea adversă, 70% sunt satisfăcuți pe deplin, iar alte 2% sunt total nesatisfăcuți; parțial satisfăcuți sunt 23%, iar alte 5% sunt indeciși.
- Cât privește aprecierea duratei rezonabile a procesului, 51% dintre participanții la sondaj sunt satisfăcuți pe deplin, în timp ce 8% sunt total nesatisfăcuți; parțial satisfăcuți sunt 39%, iar alte 2% sunt indeciși.
- cu privire la caracterul public al procesului pentru terțe părți și mass-media, 64% dintre cei chestionați s-au declarat satisfăcuți pe deplin, în timp ce 3% sunt total nesatisfăcuți; parțial satisfăcuți sunt 21%, iar 12% sunt indeciși.

6. Rezultatul procesului (în acest dosar concret, numai în cazul în care hotărârea instanței a fost pronunțată)

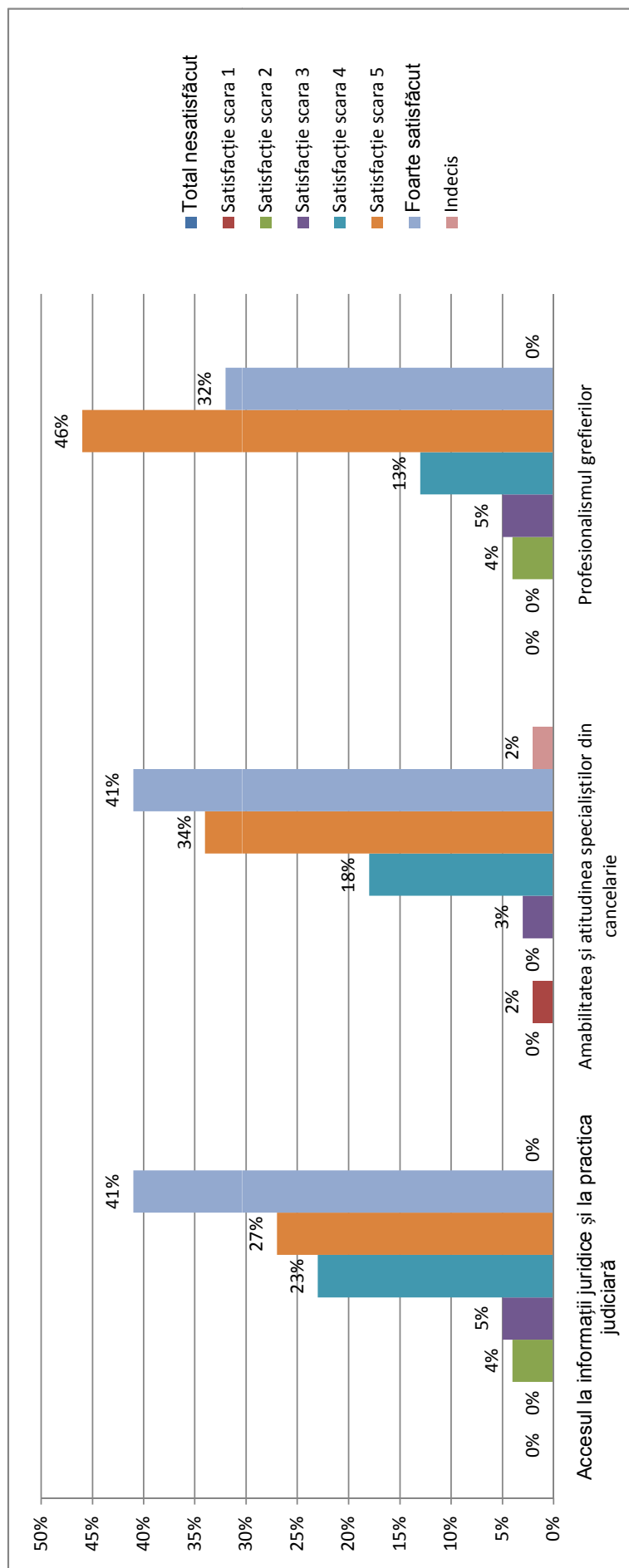

Notă: La capitolul „rezultatul procesului”, 46% dintre respondenți au menționat că sunt satisfăcuți pe deplin de claritatea hotărârii instanței (nu în mod obligatoriu și de soluție), în timp ce 3% au declarat că sunt total nesatisfăcuți; parțial satisfăcuți sunt 10%, iar alte 41% din respondenți s-au arătat indeciși de a răspunde la această întrebare (nu a fost aplicabilă în cazul dat).

Cât privește promptitudinea sau întârzierea prezentării dispozitivului hotărârii sau deciziei în formă scrisă, 37% dintre respondenți s-au declarat satisfăcuți pe deplin, în timp ce 2% sunt total nesatisfăcuți; parțial satisfăcuți sunt 16%, iar pentru 45% situația nu era aplicabilă.

II. PROCURORII

1. Accesibilitatea informației și transparența

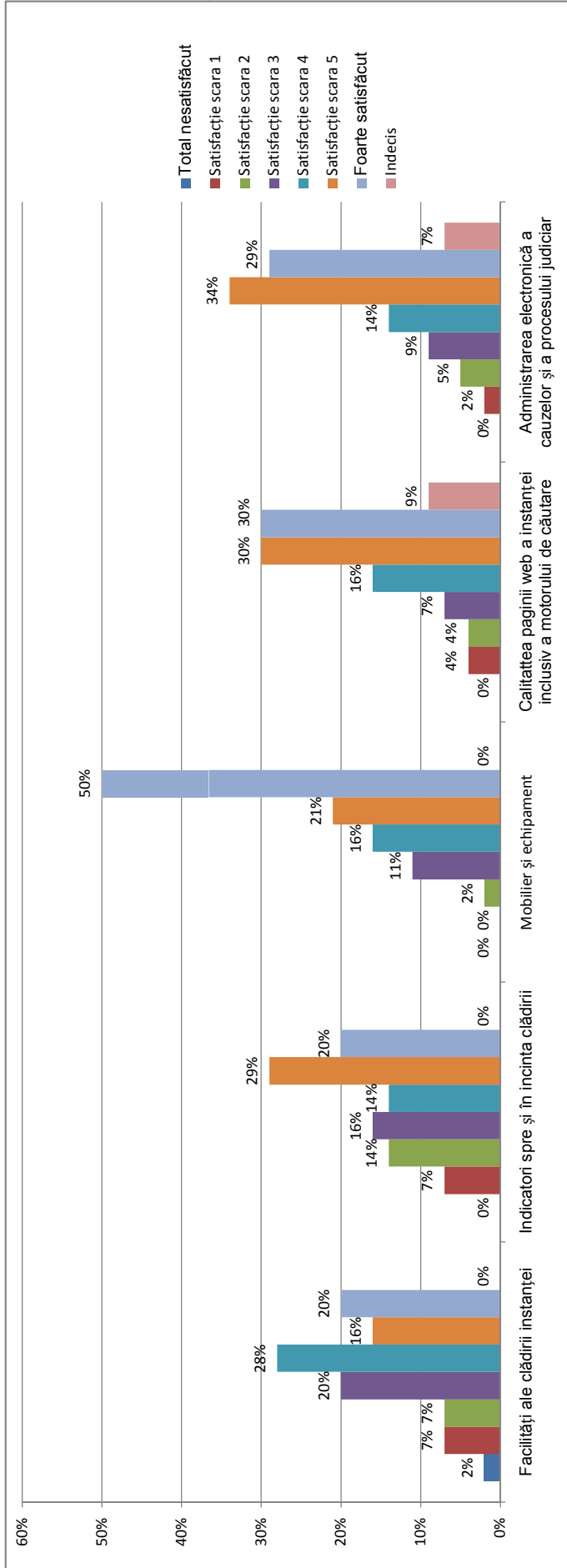

Notă: Cu privire la modalitatea de a accesa informația juridică și la practica judiciară (broșuri, pliante etc.), din numărul total al procurorilor chestionați, circa 68% au declarat că sunt satisfăcuți pe deplin, nesatisfăcuți nu sunt, 32% s-au declarat parțial satisfăcuți.

Referitor la amabilitatea și atitudinea specialiștilor din cancelarie, 75% dintre cei chestionați sunt satisfăcuți pe deplin de comportamentul membrilor cancelariilor din instanțele de judecată, doar 2% sunt total nesatisfăcuți, alte 21% s-au declarat parțial satisfăcuți, iar 2% sunt indeciși.

La capitolul pregătirii juridice a grefierilor, 78% din cei chestionați sunt satisfăcuți pe deplin de profesionalismul acestora, total nesatisfăcuți nu sunt, alte 22% s-au declarat parțial satisfăcuți.

2. Facilitățile curții și e-justiția

Notă: Cu privire la aprecierea facilităților clădirii instanței (posibilitatea unei persoane cu dizabilități de a avea acces în clădire, scaune pe hol, sală pentru a lua cunoștință de dosare, sală pentru avocați/procurori, toaletă etc., circa 36% au declarat că sunt satisfăcuți pe deplin, în timp ce 9% au declarat că sunt total nesatisfăcuți, alte 55% din respondenți s-au declarat parțial satisfăcuți.

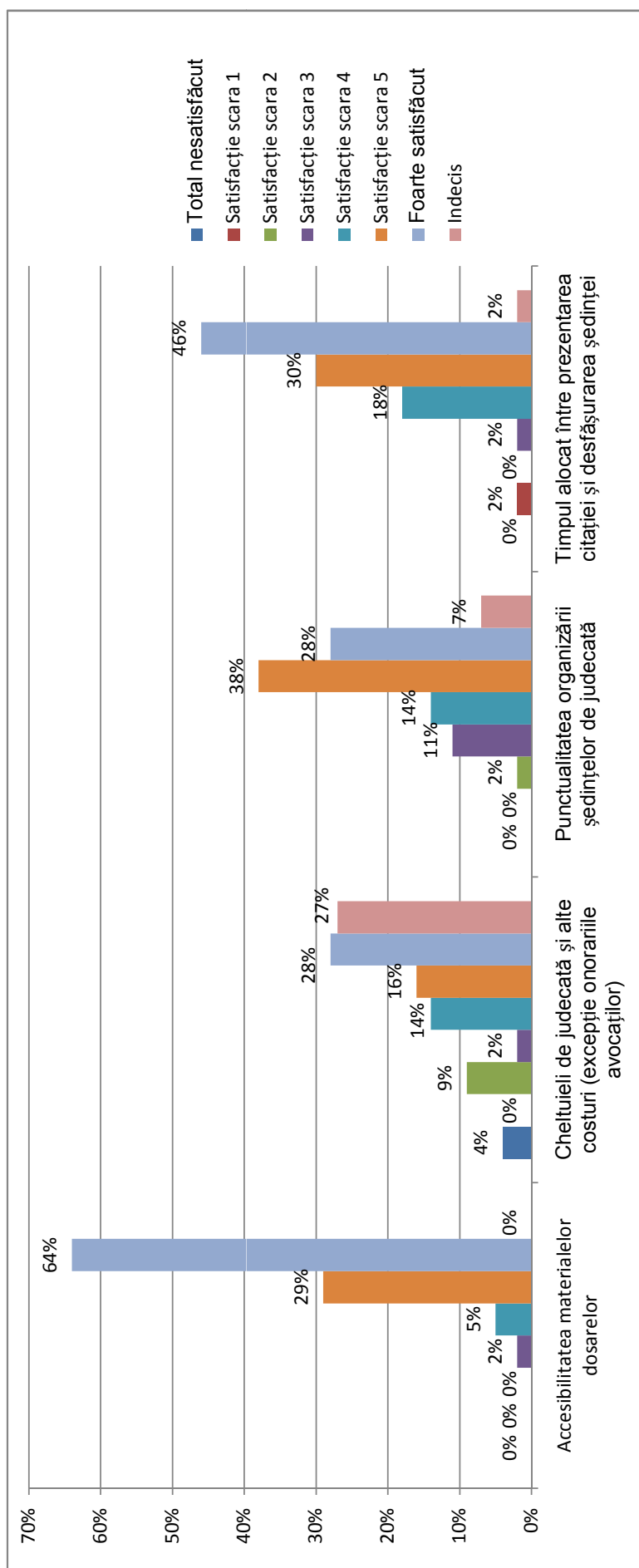
Cât privește aprecierea indicatorilor spre și în incinta clădirii instanței, circa 49% au declarat că sunt satisfăcuți pe deplin, în timp ce 7% au declarat că sunt total nesatisfăcuți, alte 44% dintre respondenți s-au declarat parțial satisfăcuți.

Aprecierea mobilierului și a echipamentului din sala de judecată este evaluată după cum urmează: circa 71% au declarat că sunt satisfăcuți pe deplin, total nesatisfăcuți nu sunt, alte 29% dintre respondenți s-au declarat parțial satisfăcuți.

Respondenții se declară în proporție de 60% satisfăcuți pe deplin de calitatea paginii web a instanței de judecată, inclusiv a motorului de căutare, în timp ce 4% sunt total nesatisfăcuți, 27% se declară parțial satisfăcuți, în timp ce 9% sunt indeciși.

În privința administrării electronice a cauzelor și a procesului judiciar, inclusiv funcționarea sistemului electronic de gestionare a cauzelor, 63% din respondenți sunt satisfăcuți pe deplin, în timp ce 2% sunt total nesatisfăcuți, 28% parțial satisfăcuți, iar alte 7% din numărul total de participanți sunt indeciși.

3. Accesul la justiție (în acest dosar concret)

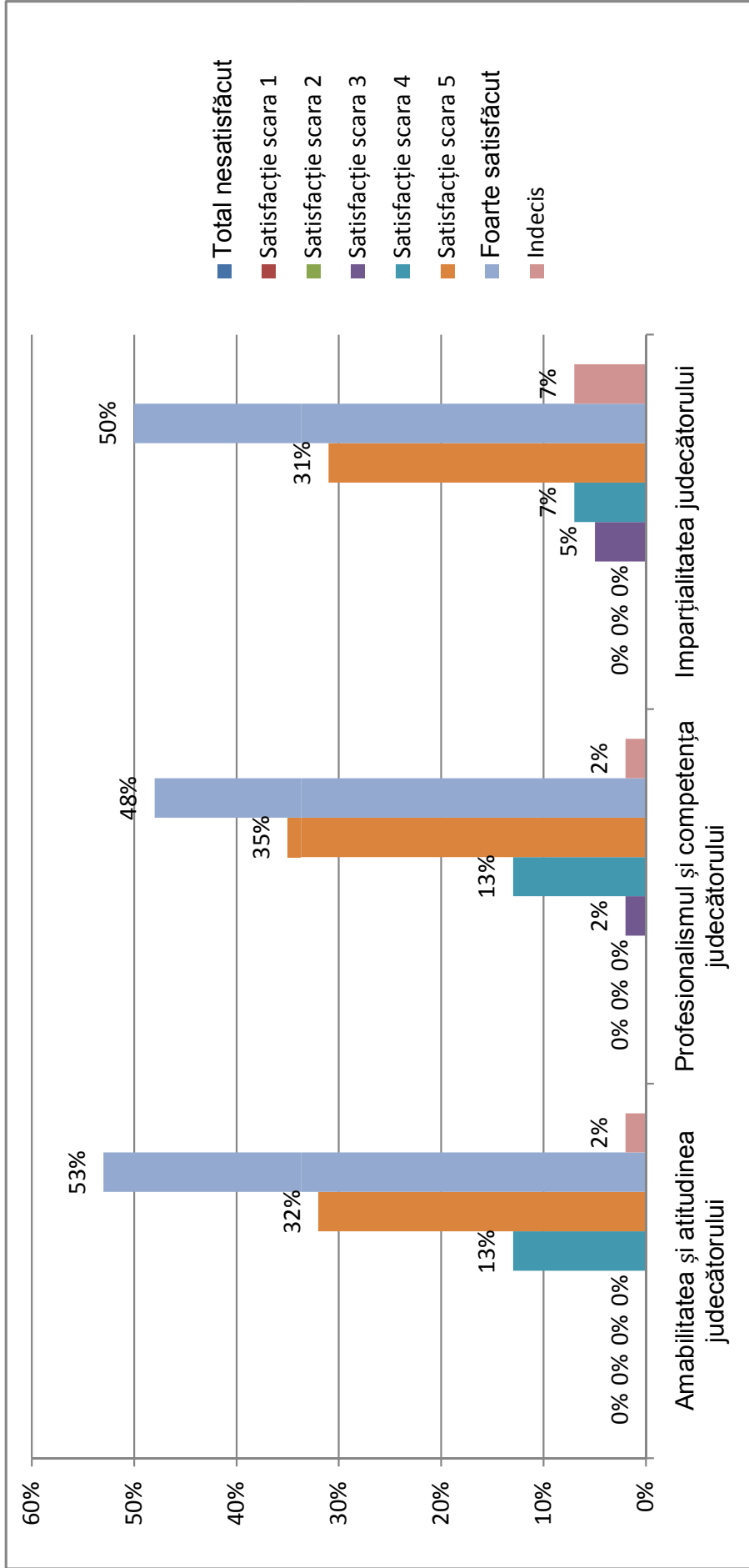
Notă: Cât privește accesul la justiție, și anume accesibilitatea de a lua cunoștință de materialele dosarului, 93% din respondenți s-au declarat satisfăcuți pe deplin de libertatea de a studia dosarul, total nesatisfăcuți nu sunt; 7% sunt parțial satisfăcuți.

Cu privire la gradul de satisfacție a respondenților în privința cheltuielilor de judecată și a altor costuri (cu excepția onorariilor avocaților), 44% sunt satisfăcuți pe deplin, în timp ce 4% sunt total nesatisfăcuți; 25% sunt parțial satisfăcuți, în timp ce 27% sunt indeciși.

Respondenții au apreciat punctualitatea organizării ședințelor de judecată conform programului, după cum urmează: 66% s-au declarat satisfăcuți pe deplin, în timp ce total nesatisfăcuți nu sunt; 27% sunt parțial satisfăcuți, indeciși sunt 7%.

În ceea ce privește aprecierea timpului rezervat între prezentarea citației și desfășurarea ședinței de judecată (pentru a permite părților să se pregătească de proces) – 76% din cei chestionați s-au declarat pe deplin satisfăcuți, în timp ce doar 2% au declarat că sunt total nesatisfăcuți; 20% sunt parțial satisfăcuți, în timp ce 2% sunt indeciși.

4. Calitatea, independența și imparțialitatea judecătorului(rilor) (în cauza concretă)

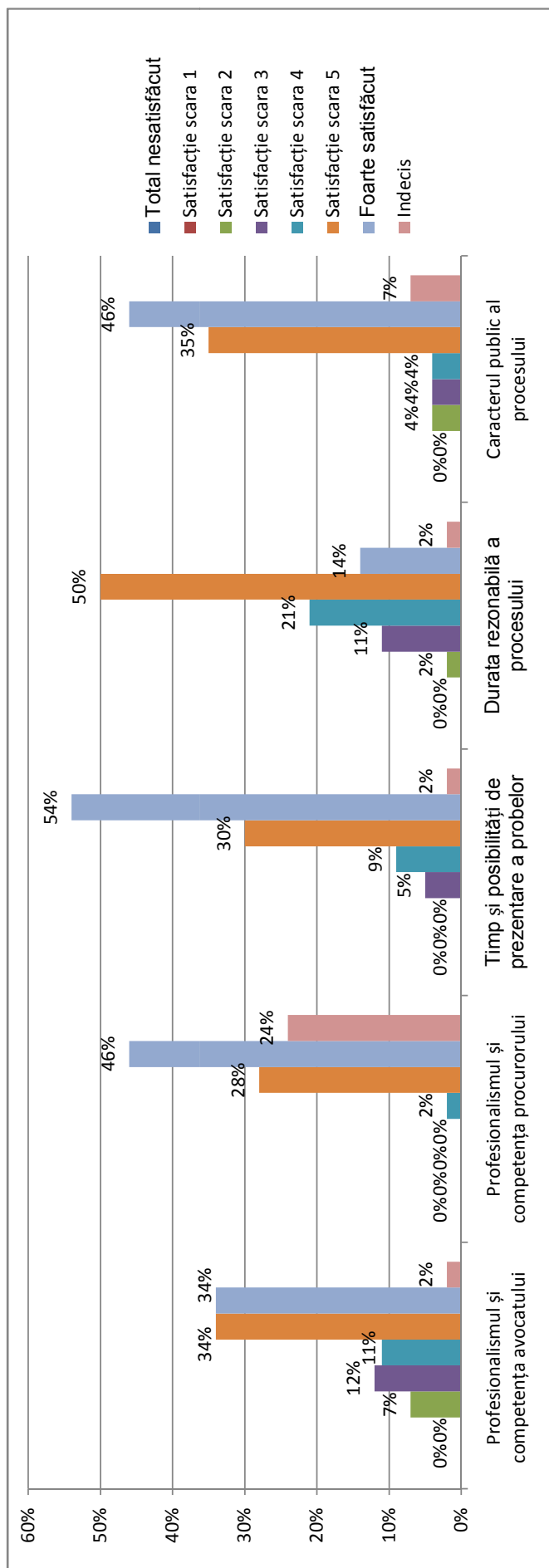

Notă: În ce privește amabilitatea și atitudinea judecătorilor, 85% din respondenți au declarat că sunt satisfăcuți pe deplin de amabilitatea și atitudinea judecătorilor, în timp ce total nesatisfăcuți nu sunt; 13% au menționat că sunt parțial satisfăcuți, iar 2% sunt indeciși.

Cu referire la profesionalismul și competența judecătorilor, poate fi observată aceeași dinamică: 83% din cei chestionați sunt satisfăcuți pe deplin, complet nesatisfăcuți nu sunt, rata celor parțial satisfăcuți fiind de 15%, iar a celor indeciși de 2%.

Cu privire la imparțialitatea judecătorului, 81% din persoanele participante la sondaj au declarat că sunt satisfăcute pe deplin, în timp ce total nesatisfăcute nu sunt; alte 12% sunt parțial satisfăcuți, iar 7% dintre chestionați sunt indeciși.

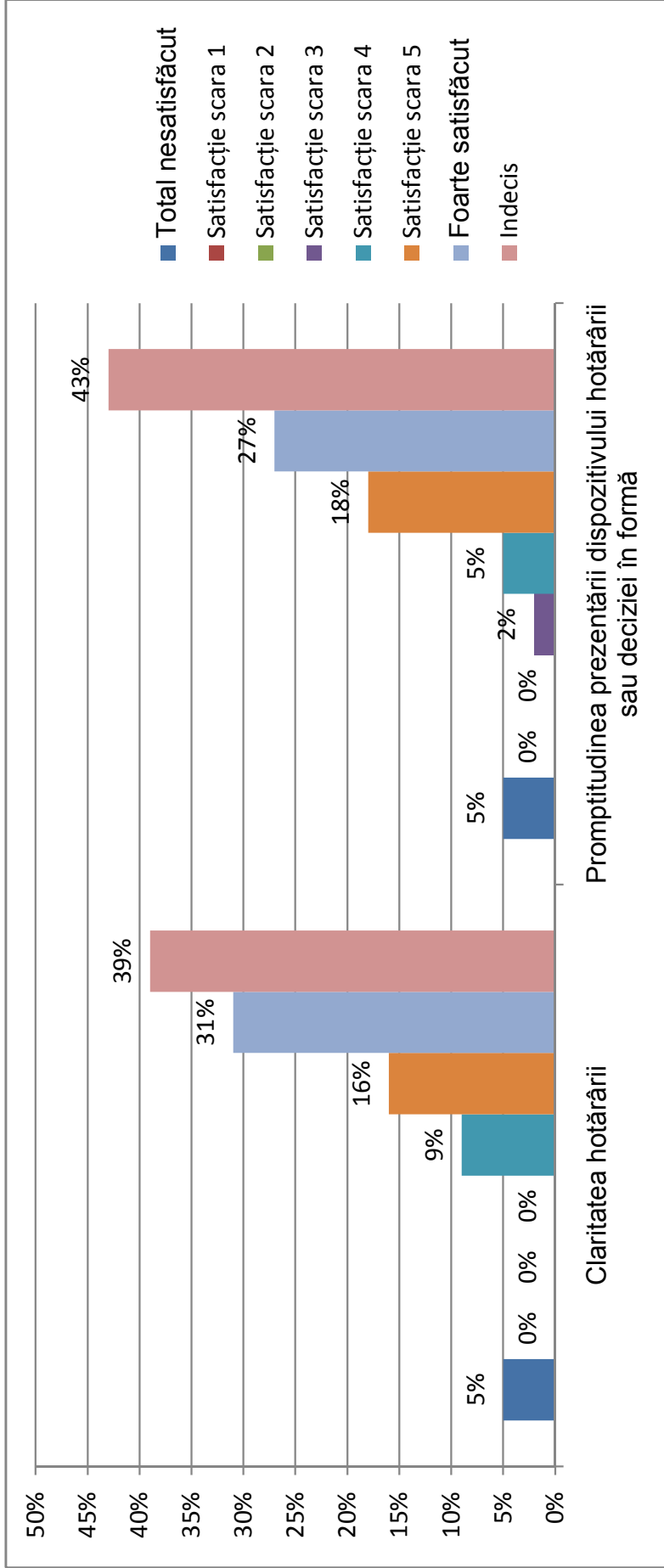
5. Corectitudinea/echitatea procesului judiciar

Notă: Cu privire la aprecierea echității procesului, respondenții s-au exprimat după cum urmează:

- în materie ce ține de profesionalismul și competența avocatului, 68% din respondenți s-au declarat satisfăcuți pe deplin, total nesatisfăcuți nu sunt; parțial satisfăcuți sunt 30%, iar cei indeciși – 2%.
- în ceea ce privește profesionalismul și competența procurorilor, s-a propus ca Procurorii intervievați să se pronunțe în raport cu activitatea colegilor de breaslă: 74% dintre cei chestionați sunt satisfăcuți pe deplin, total nesatisfăcuți nu sunt; parțial satisfăcuți sunt 2%, iar alții 24 % sunt indeciși.
- cu referire la întrebarea dacă timpul și posibilitățile oferite sunt suficiente pentru fiecare parte în proces pentru prezentarea argumentelor sale și combaterea probelor aduse de partea adversă, 84% sunt satisfăcuți pe deplin, total nesatisfăcuți nu sunt; parțial satisfăcuți sunt 14%, iar alte 2% sunt indeciși.
- despre aprecierea duratei rezonabile a procesului: 64% dintre participanții la sondaj sunt satisfăcuți pe deplin, total nesatisfăcuți nu sunt; parțial satisfăcuți sunt 34%, iar alte 2% sunt indeciși.
- cu privire la caracterul public al procesului pentru terțe părți și mass-media, 81% dintre cei chestionați s-au declarat satisfăcuți pe deplin, total nesatisfăcuți nu sunt; parțial satisfăcuți sunt 12%, iar 7% sunt indeciși.

6. Rezultatul procesului (în acest dosar concret, numai în cazul în care hotărârea instanței a fost pronunțată)

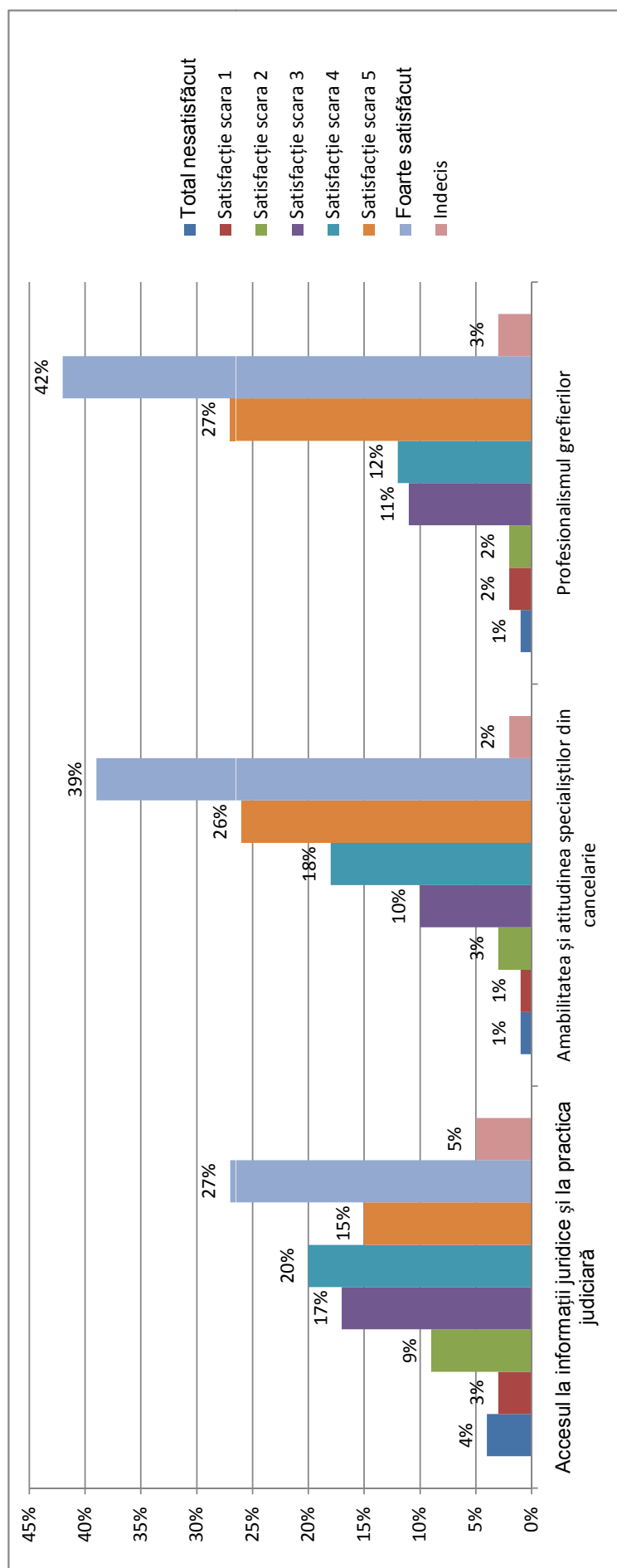

Notă: La capitolul „rezultatul procesului”, 47 % dintre respondenți au menționat că sunt satisfăcuți pe deplin de claritatea hotărârii instanței (nu în mod obligatoriu și de soluție), în timp ce 5% au declarat că sunt total nesatisfăcuți; parțial satisfăcuți sunt 9%, iar alte 39% din respondenți s-au arătat indeciși de a răspunde la această întrebare (nu a fost aplicabilă în cazul dat).

Cât privește promptitudinea sau întârzierea prezentării dispozitivului hotărârii sau deciziei în formă scrisă, 45% dintre respondenți s-au declarat satisfăcuți pe deplin, în timp ce 5% sunt total nesatisfăcuți; parțial satisfăcuți sunt 7%, iar pentru 43% situația nu era aplicabilă.

III. JUSTIȚIABILII

1. Accesibilitatea informației și transparența

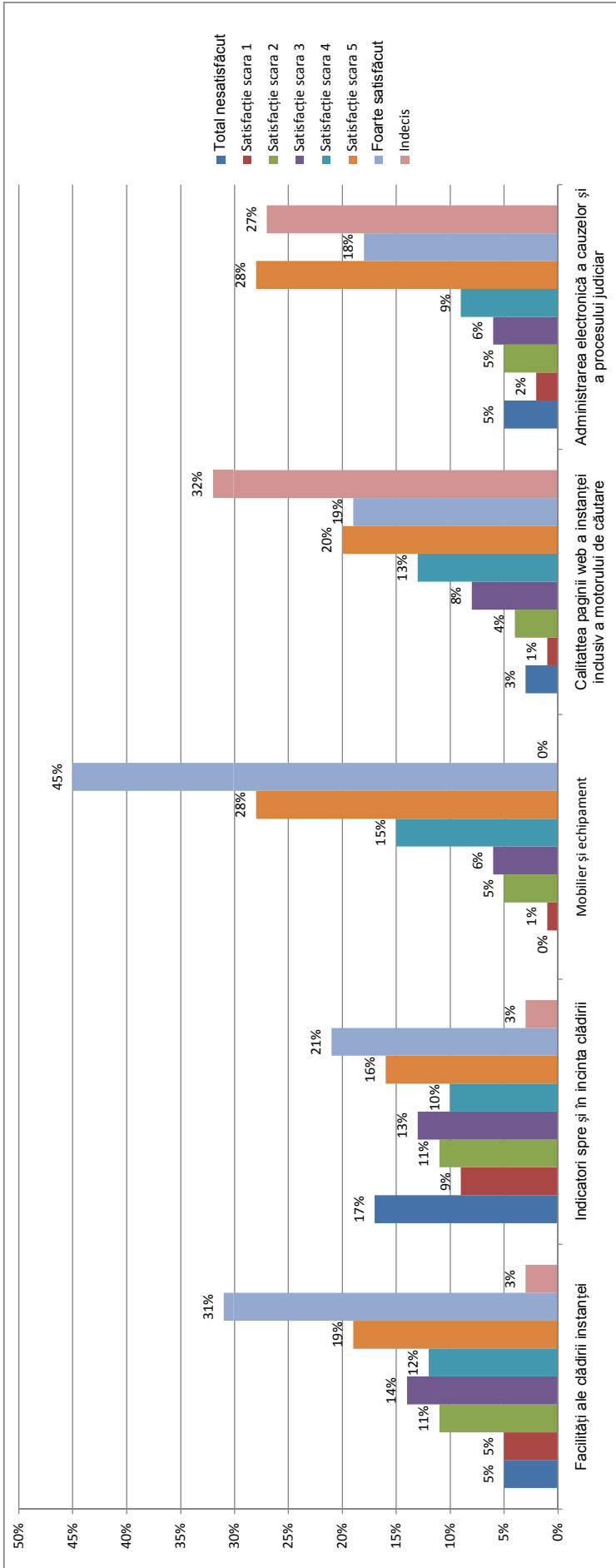

Notă: Cu privire la modalitatea de a accesa informația juridică și la practica judiciară (broșuri, pliante etc.), din numărul total al procurorilor chestionați, circa 42% au declarat că sunt satisfăcuți pe deplin, 7% au declarat că sunt nesatisfăcuți, 46% s-au declarat parțial satisfăcuți, indeciși sunt 5%.

Referitor la amabilitatea și atitudinea specialiștilor din cancelarie, 65% dintre cei chestionați sunt satisfăcuți pe deplin de comportamentul membrilor cancelariilor din instanțele de judecată, doar 2% sunt total nesatisfăcuți, alte 31% s-au declarat parțial satisfăcuți, iar 2% sunt indeciși.

La capitolul pregătirii juridice a grefierilor, 69% din cei chestionați sunt satisfăcuți pe deplin de profesionalismul acestora, total nesatisfăcuți sunt 3%, alte 25% s-au declarat parțial satisfăcuți, iar indeciși sunt 3%.

2. Facilitățile curții și e-justiția

Notă: Cu privire la aprecierea facilităților clădirii instanței (posibilitatea unei persoane cu dizabilități de a avea acces în clădire, scaune pe hol, sală pentru a lua cunoștință de dosare, sală pentru avocați/procurori, toaletă etc.), circa 50% au declarat că sunt satisfăcuți pe deplin, în timp ce 10% au declarat că sunt total nesatisfăcuți, alții 37 % din respondenți s-au declarat parțial satisfăcuți, în timp ce 3% sunt indeciși.

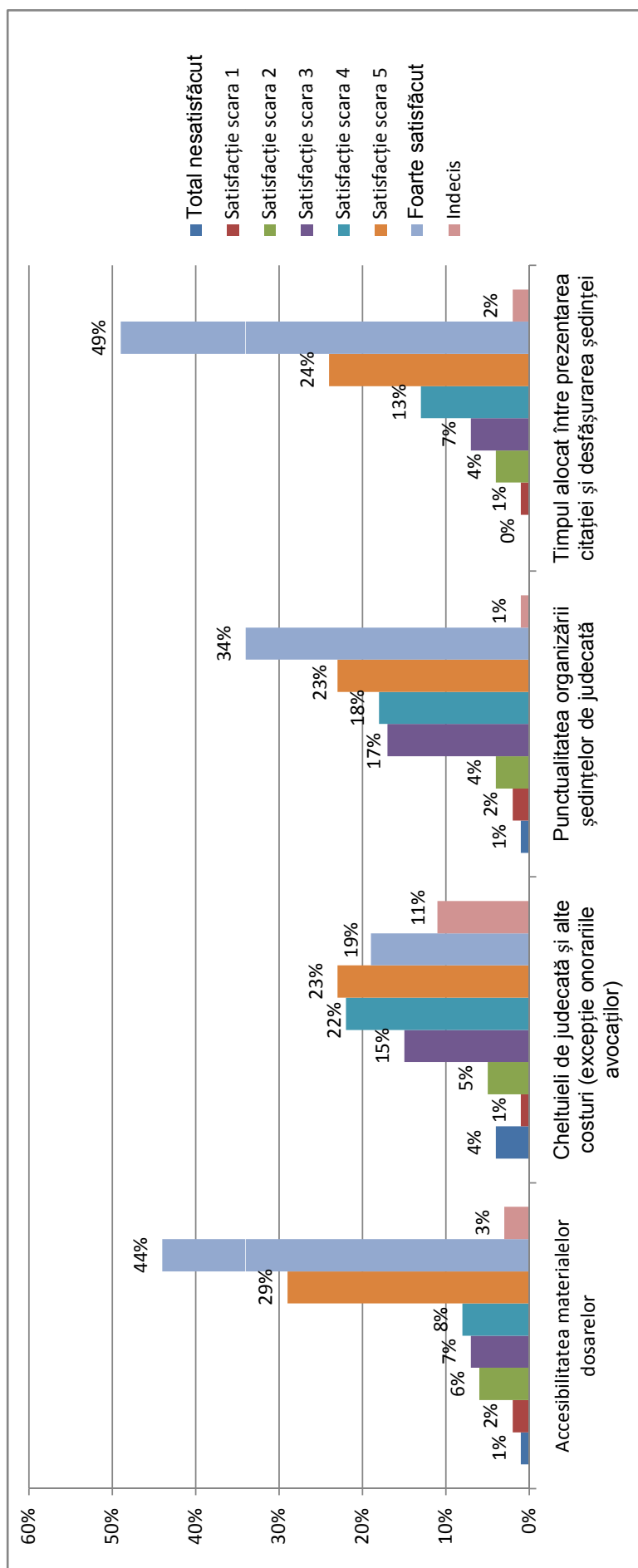
Cât privește aprecierea indicatorilor spre și în incinta clădirii instanței, circa 37% au declarat că sunt satisfăcuți pe deplin, în timp ce 26% au declarat că sunt total nesatisfăcuți, alții 34% dintre respondenți s-au declarat parțial satisfăcuți, iar 3% sunt indeciși.

Aprecierea mobilierului și a echipamentului din sala de judecată este evaluată după cum urmează: circa 73% au declarat că sunt satisfăcuți pe deplin, total nesatisfăcuți sunt 1%, alte 26% dintre respondenți s-au declarat parțial satisfăcuți.

Respondenții se declară în proporție de 39% satisfăcuți pe deplin de calitatea paginii web a instanței de judecată, inclusiv a motorului de căutare, în timp ce 4% sunt total nesatisfăcuți, 25% se declară parțial satisfăcuți, în timp ce 32% sunt indeciși.

În privința administrării electronice a cauzelor și a procesului judiciar, inclusiv funcționarea sistemului electronic de gestionare a cauzelor, 46% din respondenți sunt satisfăcuți pe deplin, în timp ce 7% sunt total nesatisfăcuți, 20% parțial satisfăcuți, iar alte 27% din numărul total de participanți sunt indeciși.

3. Accesul la justiție (în acest dosar concret)

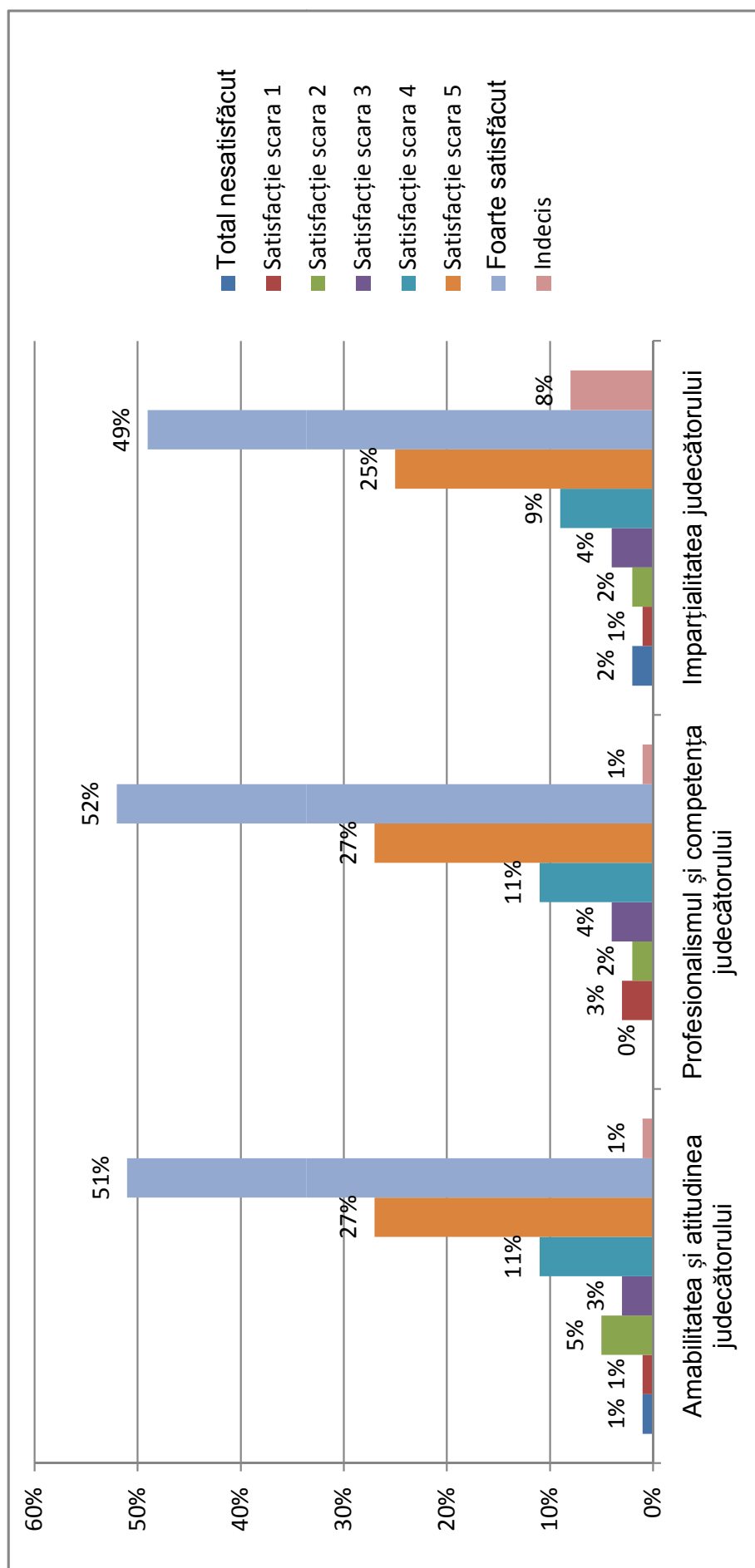
Notă: Cât privește accesul la justiție, și anume accesibilitatea de a lua cunoștință de materialele dosarului, 73% din respondenți s-au declarat satisfăcuți pe deplin de libertatea de a studia dosarul, total nesatisfăcuți sunt 3%; 21% sunt parțial satisfăcuți, iar indecisi sunt 3%.

Cu privire la gradul de satisfacție a respondenților în privința cheltuielilor de judecată și a altor costuri (cu excepția onorariilor avocaților), 42% sunt satisfăcuți pe deplin, în timp ce 5% sunt total nesatisfăcuți; 42% sunt parțial satisfăcuți, în timp ce 11% sunt indecisi.

Respondenții au apreciat punctualitatea organizării ședințelor de judecată conform programului, după cum urmează: 57% s-au declarat satisfăcuți pe deplin, în timp ce total nesatisfăcuți sunt 3%; alte 39% sunt parțial satisfăcuți, indecisi sunt 1%.

În ceea ce privește aprecierea timpului rezervat între prezentarea citației și desfășurarea ședinței de judecată (pentru a permite părților să se pregătească de proces) - 73% din cei chestionați s-au declarat pe deplin satisfăcuți, în timp ce doar 1% au declarat că sunt total nesatisfăcuți; 24% sunt parțial satisfăcuți, alte 2% sunt indecisi.

4. Calitatea, independența și imparțialitatea judecătorului(rilor) (în cauza concretă)

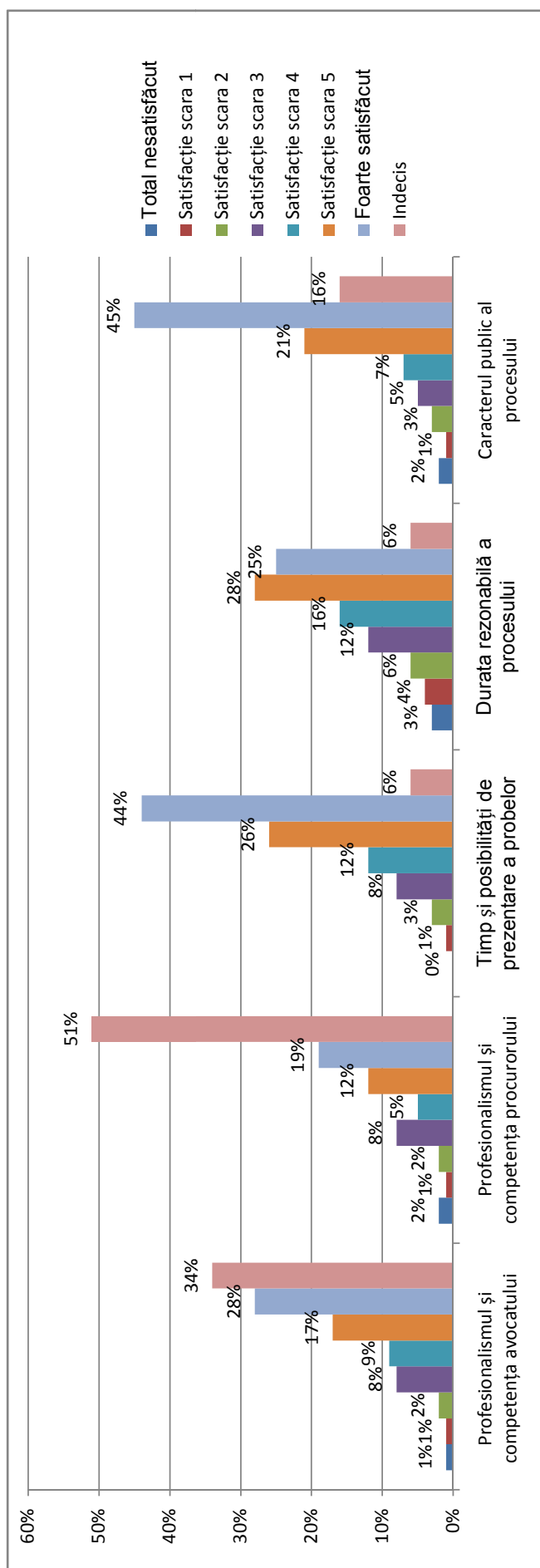

Notă: În ce privește amabilitatea și atitudinea judecătorilor, 78% din respondenți au declarat că sunt satisfăcuți pe deplin de amabilitatea și atitudinea judecătorilor, în timp total nesatisfăcuți sunt 2%; alte 19% au menționat că sunt parțial satisfăcuți, iar 1% sunt indecisi.

Cu referire la profesionalismul și competența judecătorilor, poate fi observată aceeași dinamică: 79% din cei chestionați sunt satisfăcuți pe deplin, total nesatisfăcuți sunt 3%, rata celor parțial satisfăcuți fiind de 17%, iar a celor indecisi - de 1%.

Cu privire la imparțialitatea judecătorului, 74% din persoanele participante la sondaj au declarat că sunt satisfăcute pe deplin, în timp ce total nesatisfăcute sunt 3%; alte 15% sunt parțial satisfăcuți, iar 8% dintre chestionați sunt indecisi.

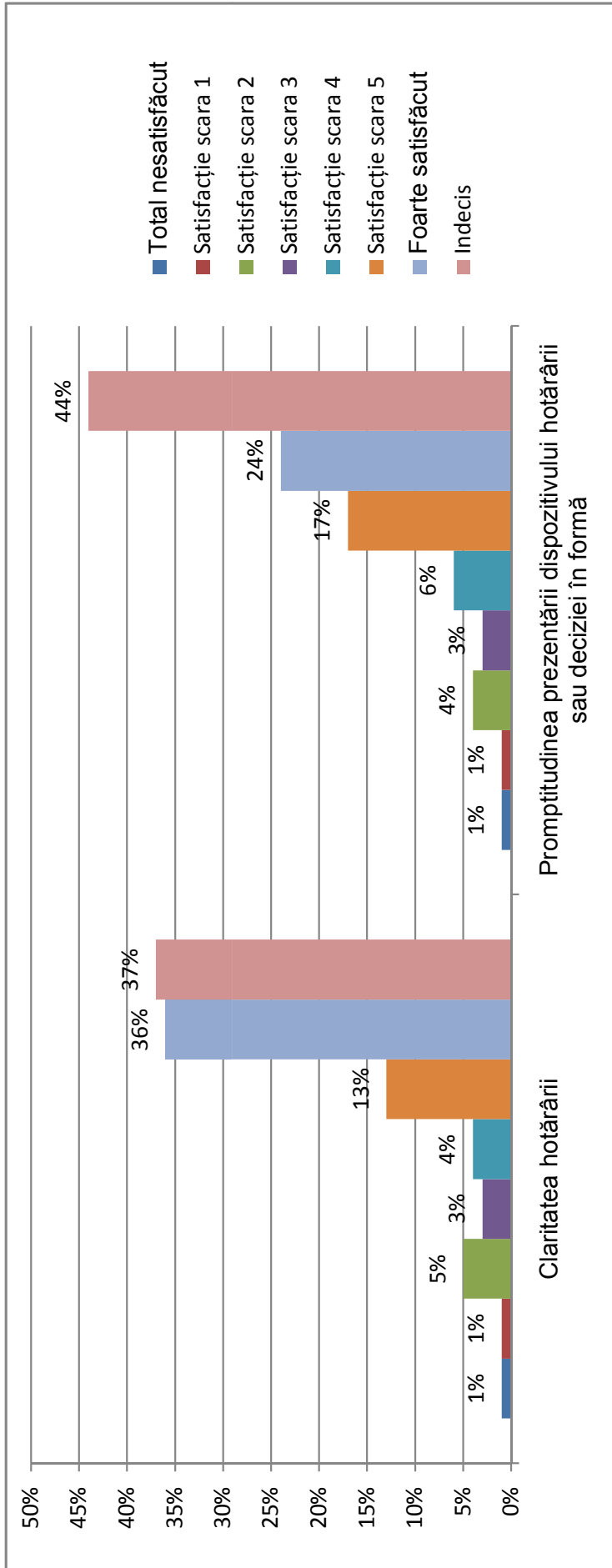
5. Corectitudinea/echitatea procesului judiciar

Notă: Cu privire la aprecierea echității procesului, respondenții s-au exprimat după cum urmează:

- în materie de profesionalism și competență a avocatului, 45% din respondenți s-au declarat satisfăcuți pe deplin, total nesatisfăcuți sunt 2%; parțial satisfăcuți sunt 19%, iar cei indeciși constituie 34%.
- cât privește profesionalismul și competența procurorului, 31% dintre cei chestionați sunt satisfăcuți pe deplin, total nesatisfăcuți sunt 3%; parțial satisfăcuți sunt 15%, iar alte 51% sunt indeciși.
- cu referire la întrebarea dacă timpul și posibilitățile oferite sunt suficiente pentru fiecare parte în proces pentru prezentarea argumentelor sale și combaterea probelor aduse de partea adversă, 70% sunt satisfăcuți pe deplin, total nesatisfăcuți sunt 1%; parțial satisfăcuți sunt 23%, iar alte 6% sunt indeciși.
- despre aprecierea duratei rezonabile a procesului: 53% dintre participanții la sondaj sunt satisfăcuți pe deplin, total nesatisfăcuți sunt 7%; parțial satisfăcuți sunt 34%, iar alte 6% sunt indeciși.
- cu privire la caracterul public al procesului pentru terțe părți și mass-media, 66% dintre cei chestionați s-au declarat satisfăcuți pe deplin, total nesatisfăcuți sunt 3%; parțial satisfăcuți sunt 15%, iar 16% sunt indeciși.

6. Rezultatul procesului (în acest dosar concret, numai în cazul în care hotărârea instanței a fost pronunțată)

Notă: La capitolul „rezultatul procesului”, 49% dintre respondenți au menționat că sunt satisfăcuți pe deplin de claritatea hotărârii instanței (nu în mod obligatoriu și de soluție), în timp ce 2% au declarat că sunt total nesatisfăcuți; parțial satisfăcuți sunt 12%, iar alte 37% din respondenți s-au arătat indeciși de a răspunde la această întrebare (nu a fost aplicabilă în cazul dat).

Cât privește promptitudinea sau întârzierea prezentării dispozitivului hotărârii sau deciziei în formă scrisă, 41% dintre respondenți s-au declarat satisfăcuți pe deplin, în timp ce 2% sunt total nesatisfăcuți; parțial satisfăcuți sunt 13%, iar pentru 44% situația nu era aplicabilă.

B. DIAGrame PRIVIND MĂSURAREA CALITĂȚII ACTULUI JUSTIȚIEI PRIN OBSERVAREA DIRECTĂ A ȘEDINTELOR DE JUDECATĂ

Pentru efectuarea acestor diagrame, autorii au analizat 300 de chestionare completate de monitorii din teritoriu în perioada 1 aprilie – 30 iunie 2013. Metodologia efectuării diagramelor constă în indicarea valorii numerice directe care corespunde fiecărei opțiuni de răspuns din chestionar (da, nu, indecis, nu se aplică). Valorile indecis se aplică situațiilor în care nu a fost posibilă aprecierea obiectivă a răspunsului, iar valoarea nu se aplică în cazurile în care la ședința respectivă nu a avut loc acțiunea pentru care se solicită răspunsul.

Drept bază a elaborării acestui chestionar a servit metodologia de monitorizare elaborată în cadrul proiectului și alte instrumente, cum ar fi: [Metodologia Model de măsurare a satisfacției utilizatorilor a Comisiei Europene pentru Eficiența Justiției \(CEPEJ\)](#), [Buletinul Juridic al OSCE al Drepturilor Internaționale la un Proces Echitabil și Manualul Consiliului Europei cu privire la Articolul 6 al Convenției Europene a Drepturilor Omului](#). În procesul de monitorizare au fost implicați 36 de observatori care au monitorizat ședințele din toate instanțele de judecată, inclusiv cele specializate, curțile de apel și Curtea Supremă de Justiție. Astfel, conform datelor analizate, au fost monitorizate ședințele în instanțele de diferit nivel, după cum urmează: 252 în instanțele de fond, 12 în instanțele specializate, 30 în Curțile de Apel și șase la Curtea Supremă de Justiție. Toți observatorii au fost implicați în procese de monitorizare civică a proceselor democratice și au beneficiat de instruire detaliată cu privire la principiile expuse mai sus, fiind consultați pe durata monitorizării.

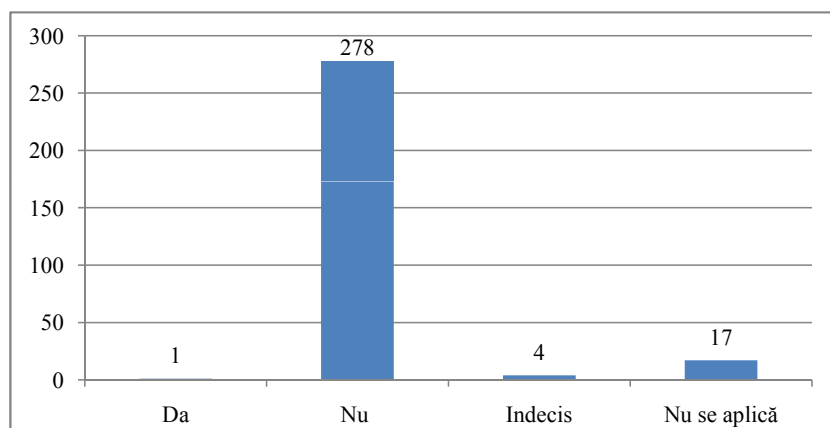
Aceste rezultate reies din evaluarea personală realizată de observator pe parcursul examinării procesului judiciar. În mod special, a fost atrasă atenția asupra următoarelor cerințe:

1. Accesul la justiție și egalitatea;
2. Instanță judecătorească competentă, independentă și imparțială;
3. Caracterul public al ședinței de judecată;
4. Aspecte specifice legate de corectitudinea proceselor penale, inclusiv prezumția nevinovăției;
5. Principiul contradictorialității, egalitatea armelor și drepturile apărării;
6. Hotărârea pronunțată public, în timp util și motivat, și calitatea rezultatului procesului.

Spre deosebire de prima parte a monitorizării prin intermediul sondajului, această parte implică o evaluare personală a realităților procesuale observate, realizată de observator. Ședințele au fost selectate aleatoriu: unele au durat câteva minute, iar altele au durat ore întregi. Prin urmare, observatorii nu au îndeplinit chestionarele la etapele la care nu au asistat. Jumătate din ședințele monitorizate în judecătoriile de sector au fost cele contencioase și civile, iar cealaltă jumătate au constituit-o ședințele în cazurile penale și contravenționale. La Curtea Supremă de Justiție au fost monitorizate doar procesele penale.

1. ACCESUL LA JUSTIȚIE ȘI EGALITATEA

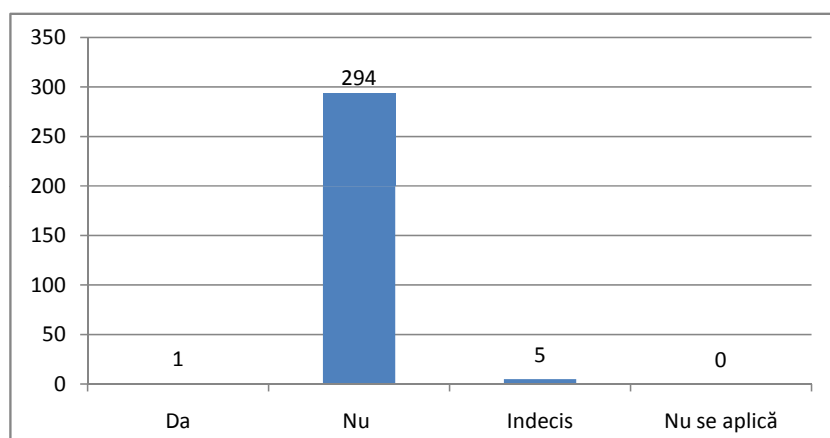
1. Credeți că au fost impuse restricții pentru depunerea cererilor de chemare în judecată, demersurilor, plângerilor în instanța de judecată?

Notă: Din totalul de 300 de respondenți, 278 sunt de părerea că nu au fost impuse restricții pentru depunerea cererilor de chemare în judecată/a plângerilor în instanța de judecată, în timp ce doar un respondent a declarat că au fost puse astfel de restricții (patru respondenți indeciși, în timp ce în 17 cazuri răspunsul nu se aplică). Aceeași dinamică a fost atestată și la sondajul pentru trimestrul I al anului 2013.

2. INSTANȚĂ JUDECĂTOREASCĂ COMPETENTĂ, INDEPENDENTĂ ȘI IMPARȚIALĂ

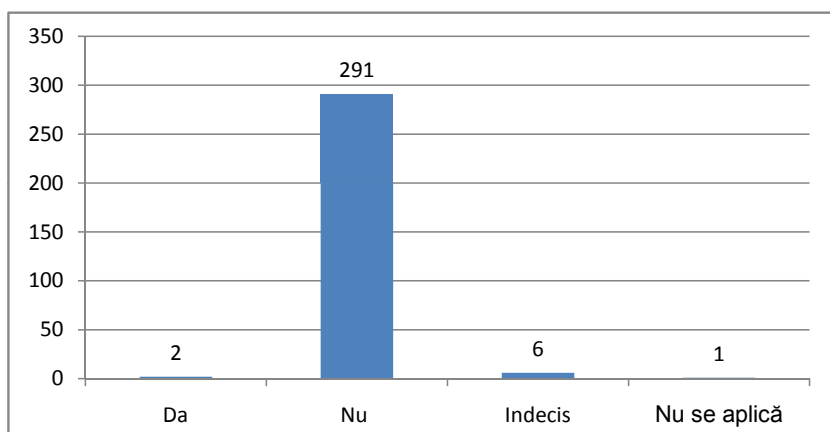
2. Există suspiciuni cu privire la independența instanței de judecată, în special cu privire la prezența oricărei influențe, a presiunilor sau amenințărilor?

Notă: În majoritatea proceselor (294), observatorii au declarat că nu au existat suspiciuni rezonabile că judecătorul (judecătorii) ar fi supuși anumitor amenințări sau că nu ar fi independenți, doar într-o situație s-a observat o asemenea atitudine, în cazul participării unui funcționar rațional de rang înalt la proces. În cinci cazuri, observatorul nu a putut să-și formeze o opinie privind de comportamentul judecătorului.

Conform raportului precedent, au fost zece procese în care s-a considerat că judecătorul a fost supus presiunilor.

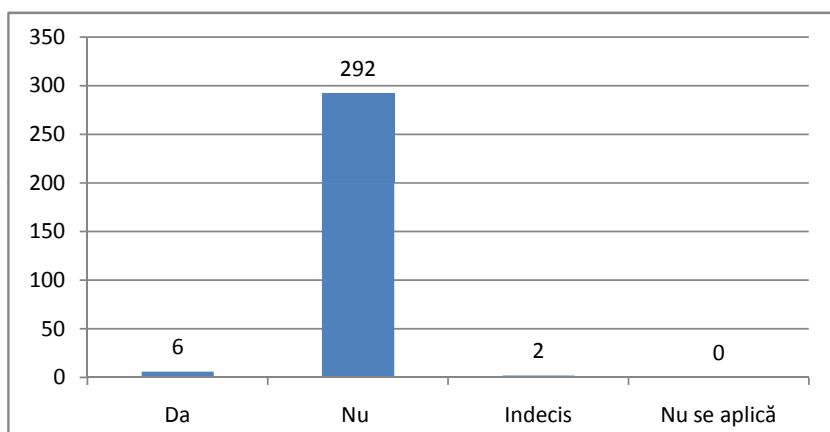
3. Credeți că instanța de judecată a fost părtinitoare? Credeți că au existat motive pentru care vreun judecător trebuia recuzat (a dat dovadă de parțialitate, prejudecată sau o atitudine predeterminată față de cauza pe rol; judecătorul și-a expus opinia privind vinovăția unei persoane în timpul procesului, în interiorul sau în afara sălii de judecată; judecătorul a comunicat cu procurorul sau cu avocatul apărării înainte de audiere sau între ședințele de judecată; există sau nu un potențial conflict de interese care a trezit suspiciune rezonabilă că judecătorul ar putea să nu fie imparțial)?potențial conflict de interese care a trezit suspiciune rezonabilă că judecătorul ar putea să nu fie imparțial)?

Notă: Observatorii participanți la procesul de monitorizare a ședințelor de judecată au constatat că, cele două cazuri când instanța a fost părtinitoare (conform diagramei) au fost cazuri cu implicarea anumitor funcționari locali, iar atitudinea judecătorilor era mai loială față de aceștia. În 291 de procese, nu a fost observată o asemenea atitudine. Conform raportului pentru I trimestru, au fost stabilite aceleași date.

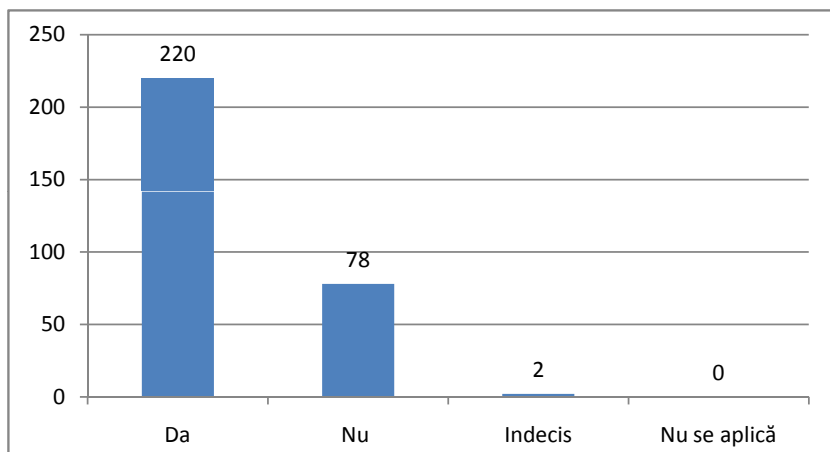
3. CARACTERUL PUBLIC AL ȘEDINȚEI DE JUDECATĂ

4. Instanța a solicitat părăsirea sălii de ședințe de către anumite categorii de persoane (presă, public, observatori etc.)?

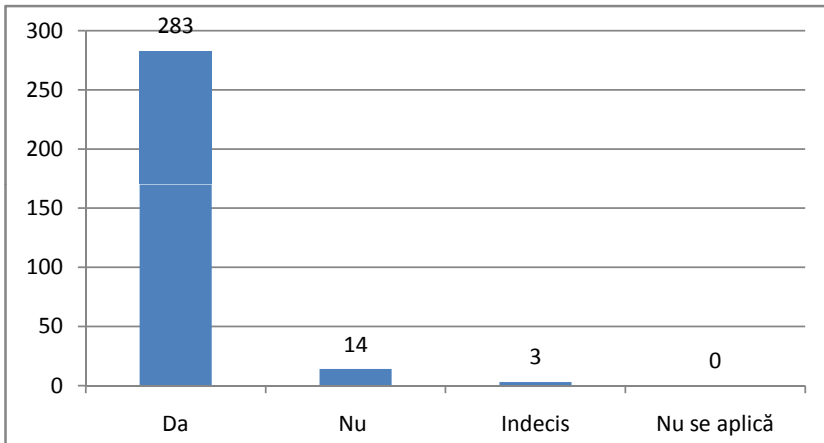
Notă: Observatorii au constatat că instanța a solicitat părăsirea sălii de judecată (în șase cazuri conform diagramei alăturate) în cazurile în care procedura aplicabilă prevedea desfășurarea unei ședințe închise, fără a fi constatate abuzuri procesuale. În ceea ce privește restul ședințelor, în acestea nu au fost stabilite limitări de participare din partea publicului.

5. Ședința a avut loc în sala de ședințe?

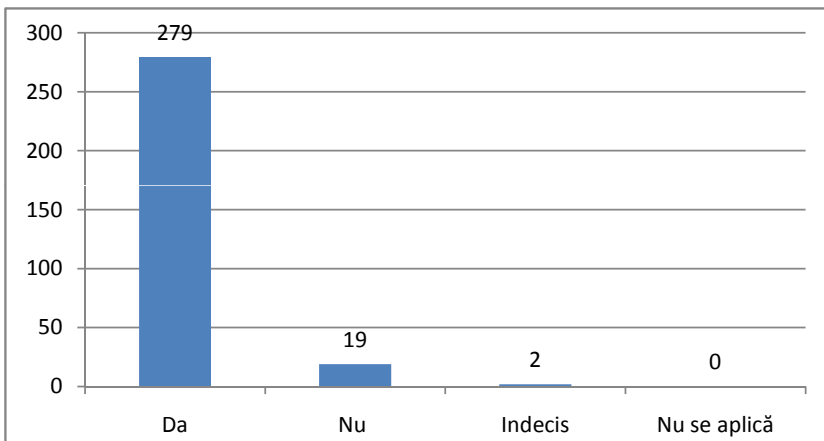
Notă: Spre deosebire de raportul pentru trimestrul precedent, când s-a stabilit că 223 de ședințe nu au avut loc în sala de ședințe, în trimestrul II rata ședințelor care s-au desfășurat în sălile de ședințe s-a inversat, astfel încât 220 din cele 300 de ședințe monitorizate au avut loc în sălile de ședințe, în raport cu 78 care au avut loc în birourile judecătorilor. Această schimbare a coraportului nu este exclusă să se datoreze și faptului că sălile de ședințe în perioada rece a anului nu asigură confortul necesar pentru desfășurarea normală a ședințelor.

6. Dimensiunea încăperii unde a avut loc ședința a fost suficientă pentru toți participanții la proces?

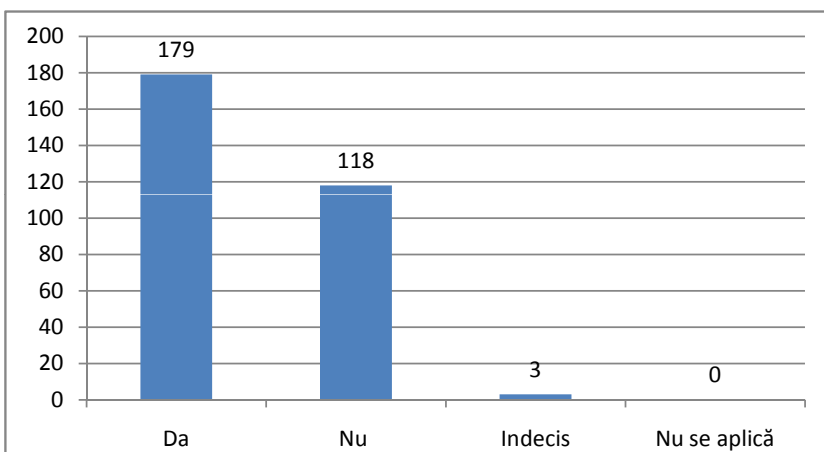
Notă: În 283 de ședințe din cele 300, sălile în care s-au desfășurat ședințele de judecată au fost suficient de încăpătoare pentru toți participanții la proces. În 14 cazuri, s-a stabilit că încăperile în care s-au desfășurat ședințele nu au oferit confortul și condițiile necesare pentru desfășurarea ședinței. S-a menținut aceeași dinamică, ca și în trimestrul I al anului 2013.

7. Încăperea unde a avut loc ședința era dotată cu mobilierul necesar?

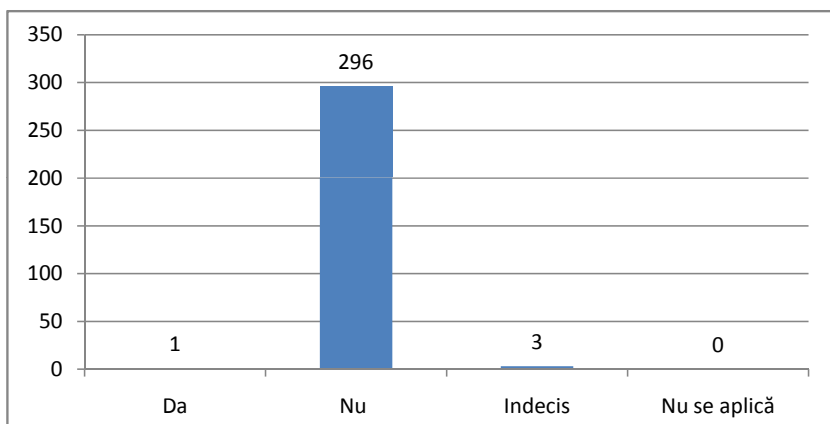
Notă: În 279 de ședințe din cele 300, sălile în care s-au desfășurat ședințele erau dotate cu mobilier suficient și în doar 19 săli s-a observat lipsa unor piese de mobilier.

8. A avut loc înregistrarea audio a ședinței de către instanța de judecată?

Notă: Analiza datelor demonstrează că rata ședințelor înregistrate este de 179 la 118, spre deosebire de trimestrul I, când numărul ședințelor de judecată înregistrate era de 145, iar al celor neînregistrate de 135.

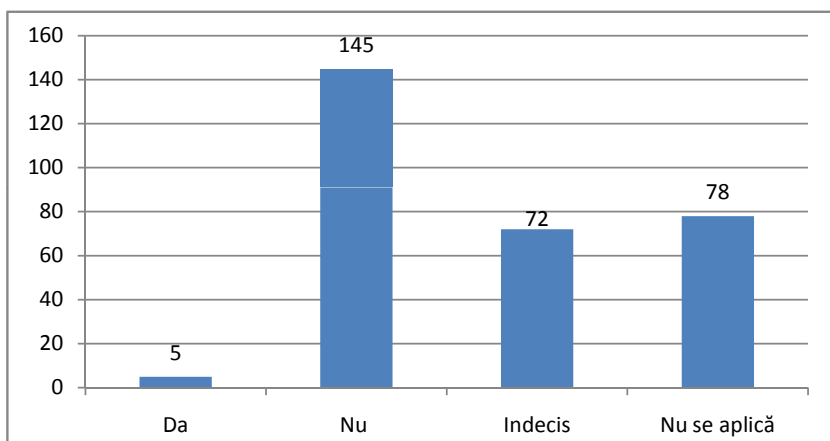
9. I-a fost refuzat vreunei persoane accesul în sala de judecată?

Notă: Din numărul total al ședințelor, în majoritatea covârșitoare s-a stabilit că nu s-a refuzat nici unei persoane accesul în sala de judecată (296 de cazuri) și doar un caz în care s-a refuzat accesul în sala de ședințe.

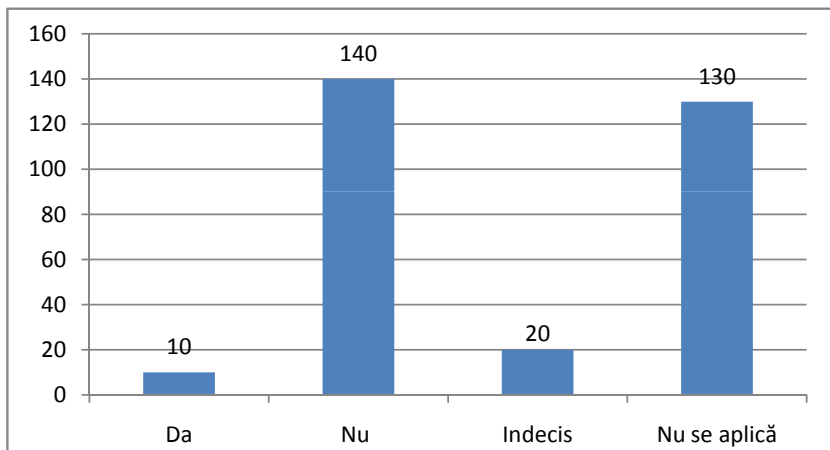
4. ASPECTE SPECIFICE LEGATE DE CORECTITUDINEA PROCESELOR PENALE, INCLUSIV PREZUMȚIA NEVINOVĂȚIEI

10. Credeți că instanța a prestabilit vinovăția sau nevinovăția inculpatului (contravenientului)?

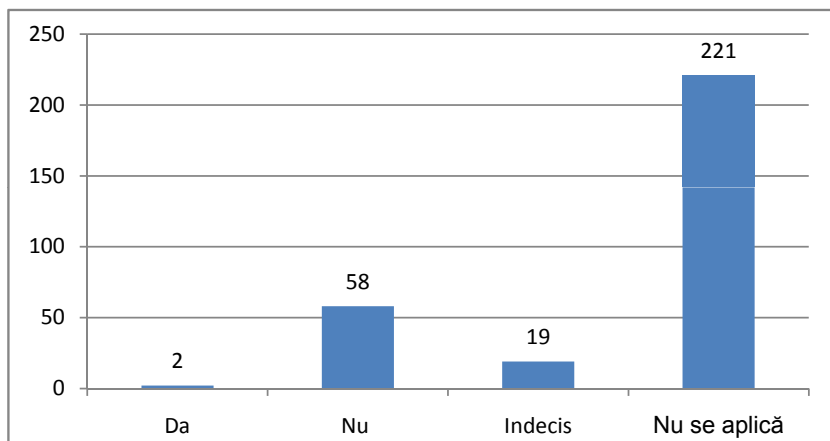
Notă: Din cele 150 de ședințe de judecată penale monitorizate, doar în cinci cazuri s-a observat că instanța a prestabilit vinovăția inculpatului/contravenientului.

11. Credeți că inculpatul (contravenientul) a fost tratat într-un mod care să indice faptul că el este vinovat (de exemplu, a fost ținut în cătușe pe parcursul ședinței, este plasat în boxă cu gratii etc.)?

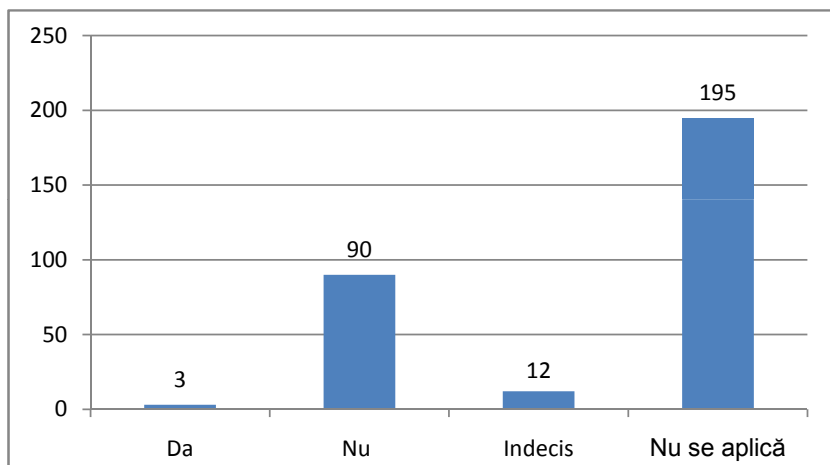
Notă: Din cele 150 de ședințe de judecată penale monitorizate, în zece ședințe s-a observat că inculpatul/contravenientul a fost tratat într-un mod care să indice faptul că el este vinovat, în restul, 140 de ședințe, nu au fost stabilite astfel de circumstanțe.

12. Credeți că reflectarea subiectului în presă a subminat prezumția nevinovăției și a încurajat tratamentul parțial din partea judecătorilor față de inculpat (contravenient)?

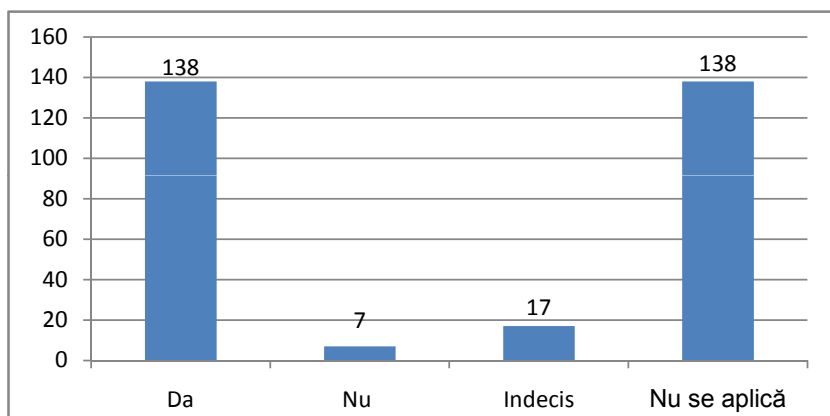
Notă: În 58 de ședințe, s-a stabilit că reflectarea subiectului în presă nu a subminat prezumția nevinovăției /încurajat tratamentul parțial din partea judecătorilor față de inculpat, în timp ce doar în două ședințe au fost stabilite astfel de circumstanțe.

13. Credeți că vreo autoritate publică a făcut declarații referitor la vinovăția inculpatului (contravenientului) înainte de condamnarea acestuia?

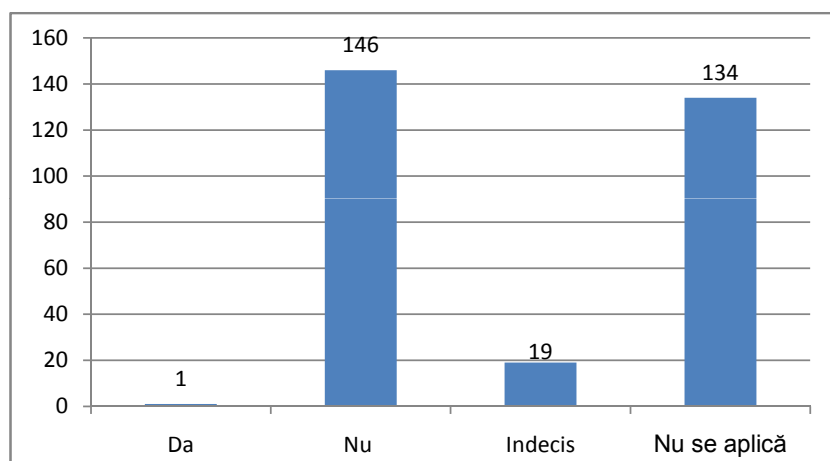
Notă: În 90 de ședințe, s-a stabilit că nu s-au făcut declarații anterioare referitoare la vinovăția inculpatului, în timp ce doar trei ședințe s-au stabilit astfel de circumstanțe.

14. Credeți că inculpatul (contravenientul) a beneficiat de dreptul de a nu se autoincrimina? Judecătorul i-a explicat dreptul său de a nu depune mărturie împotriva propriei persoane?

Notă: În 138 de ședințe penale/contravenționale, instanțele de judecată au explicat dreptul contravenienților/inculpaților de a nu se auto-incrimina și doar în șapte cazuri contravenienții/inculpații nu au înțeles acest drept. Comparativ cu trimestrul I al anului 2013, când au fost stabilite 14 cazuri, numărul cazurilor în care contravenienții/inculpații nu au înțeles acest drept este în scădere.

15. Inculpatul a fost determinat să depună mărturie în instanță?

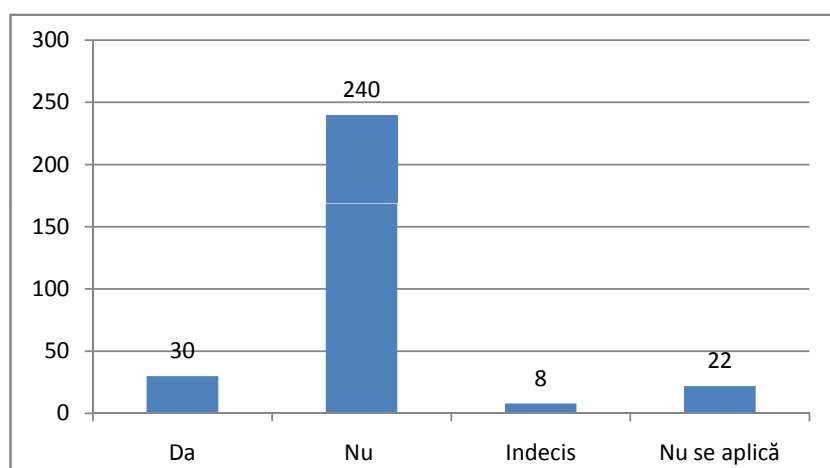

Notă: a fost stabilit doar un singur caz în care contravenientul/inculpatul a fost determinat să depună mărturie, în raport cu două cazuri din trimestrul I al anului 2013.

4. PRINCIPIUL CONTRADICTORIALITĂȚII, EGALITATEA ARMELOR ȘI DREPTURILE APĂRĂRII

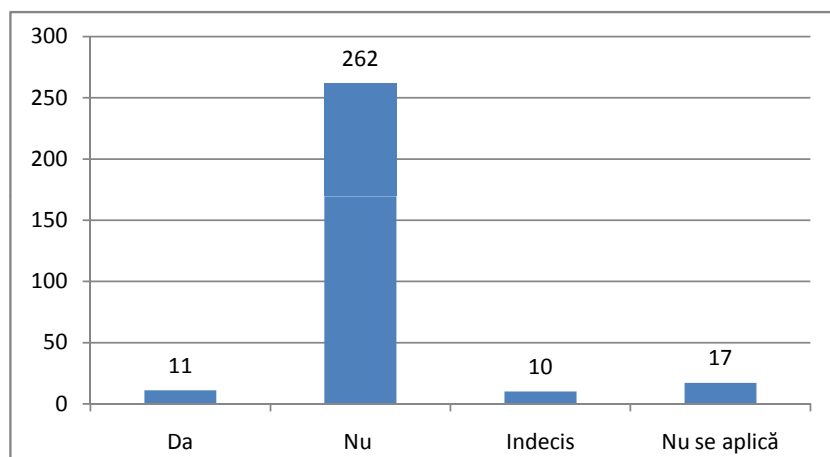
A. Pregătirea adecvată pentru proces

6. Părțile au invocat că au avut „timp insuficient” pentru a-și pregăti cazurile?

Notă: Din ședințele monitorizate, doar în 30 de ședințe s-a invocat că părțile au avut timp insuficient pentru a se pregăti de proces, în raport cu 240 de procese în care nu s-a invocat astfel de circumstanțe. În raport cu trimestrul I, numărul ședințelor în care se invocă faptul că a fost timp insuficient este în creștere, astfel că în I trimestru au fost stabilite doar 20 de cazuri de acest fel.

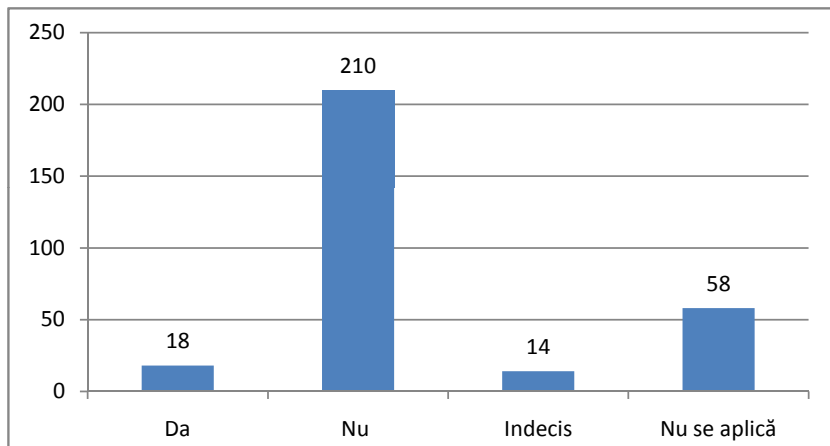
17. Au existat obiecții ale părților în proces că nu le-au fost comunicate toate informațiile relevante cu privire la caz sau că nu au reușit să ia cunoștință de probele părții adverse?

Notă: În ceea ce privește faptul dacă au existat obiecții ale părților în proces că nu le-au fost comunicate toate informațiile relevante cu privire la caz sau că nu au reușit să ia cunoștință de probele părții adverse, doar în 11 de cazuri s-a invocat aceasta, în timp ce în 262 de cazuri nu s-a stabilit astfel de circumstanțe. Aproximativ aceleași date au fost stabilite și în trimestrul I.

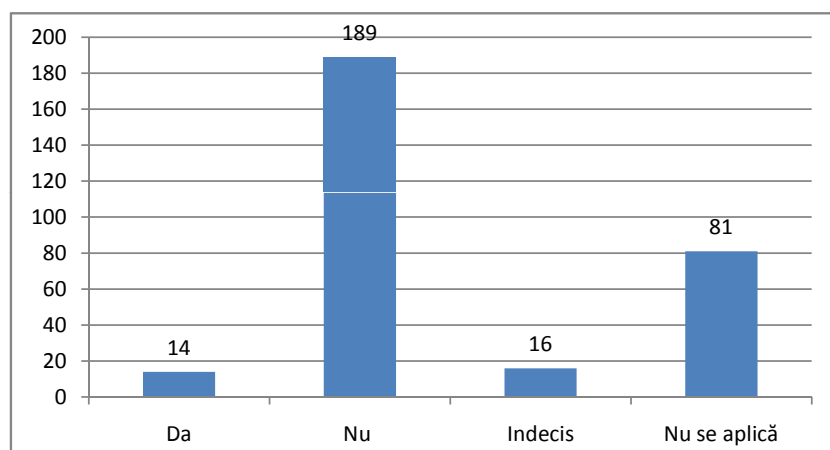
B. Audierea în timp util

18. Credeți că eventualele întârzieri procedurale sau amânările ședințelor au fost nerezonabile, ținând cont de circumstanțele cazului?

Notă: În ceea ce privește dacă eventualele întârzieri ar fi fost rezonabile, în 18 ședințe, monitorii au declarat că aceste întârzieri au fost nerezonabile, iar în 210 aceste amânări au fost rezonabile. Aceleași date comparative au fost stabilite și în trimestrul I.

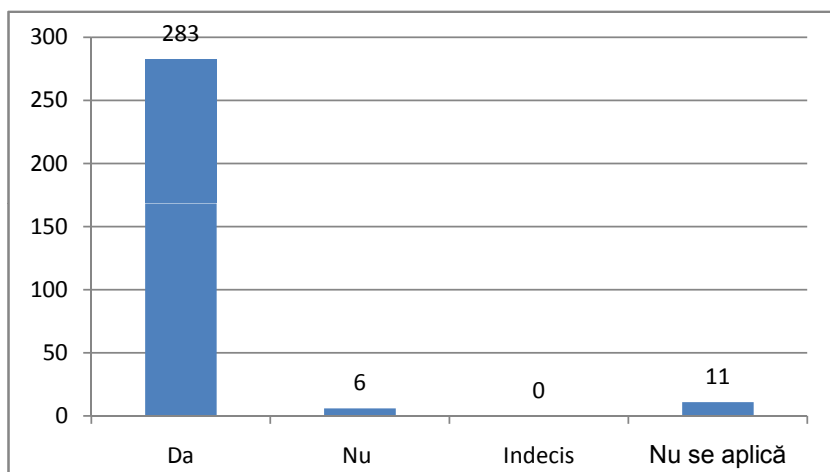
19. Credeți că amânările au avut efecte negative asupra situației de fapt a persoanei (de exemplu, în cazul în care aceasta a fost ținută în arest preventiv sau pe durata procesului) sau a situației de drept a acesteia (chestiuni legate de limitări statutare etc.)?

Notă: În ceea ce privește dacă eventualele întârzieri ar fi dăunat procesului, în 14 ședințe, monitorii au declarat că aceste întârzieri ar fi putut dăuna, iar în 189 de cazuri aceste amânări nu au avut cum dăuna procesului. Aceleași date au fost reflectate și în raportul pe trimestrul I.

C. Dreptul la prezență și participarea efectivă la ședința de judecată

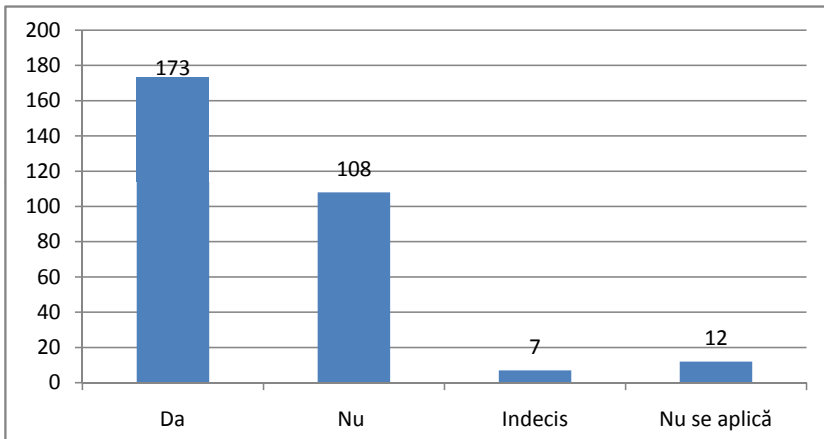
20. Pârâtului (inculpatului/contravenientului) i-a fost oferită posibilitatea reală de a participa la ședință pentru a-și prezenta cazul?

Notă: În majoritatea absolută a proceselor (283), pârâtului (inculpatului/contravenientului) i-a fost oferită posibilitatea reală de a participa la ședință pentru a-și prezenta cazul și doar în șase cazuri acest drept a fost limitat.

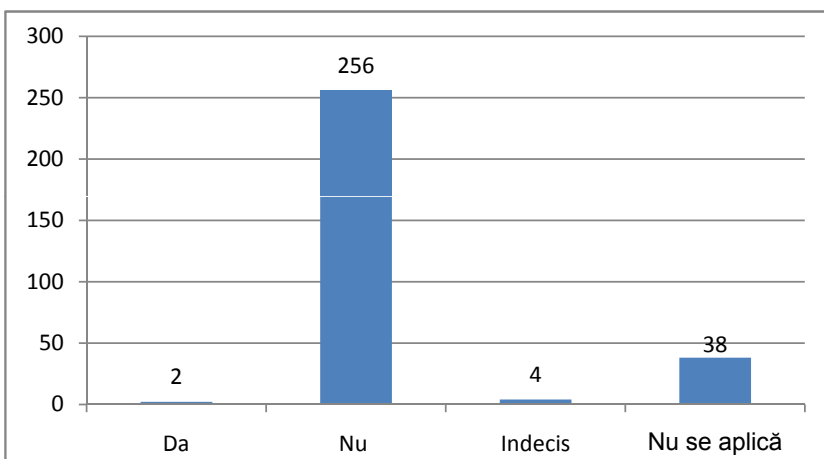
D. Dreptul la reprezentare juridică sau la autoreprezentare

21. Părțile în proces au fost reprezentate de cineva?

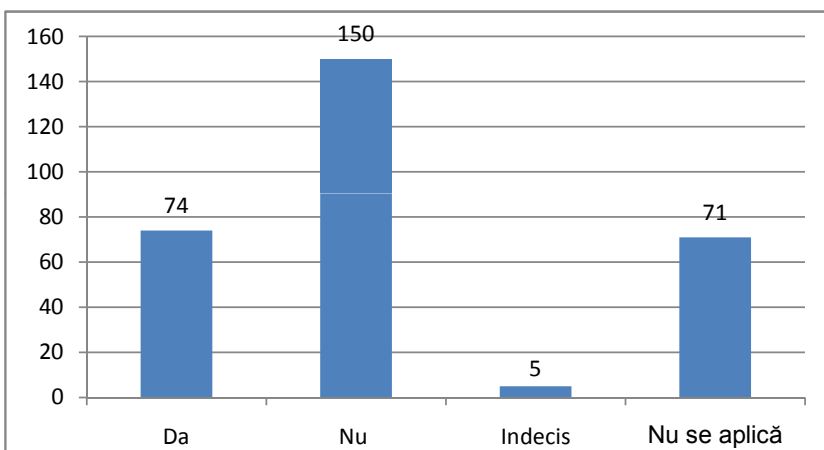
Notă: În majoritatea ședințelor de judecată, părțile au fost reprezentate de avocați sau reprezentanți (173), iar în 108 procese părțile nu au fost asistate de reprezentanți sau avocați. Aceleași date sunt reflectate și în raportul pentru trimestrul I.

22. Părților le-a fost interzisă autoreprezentarea la proces?

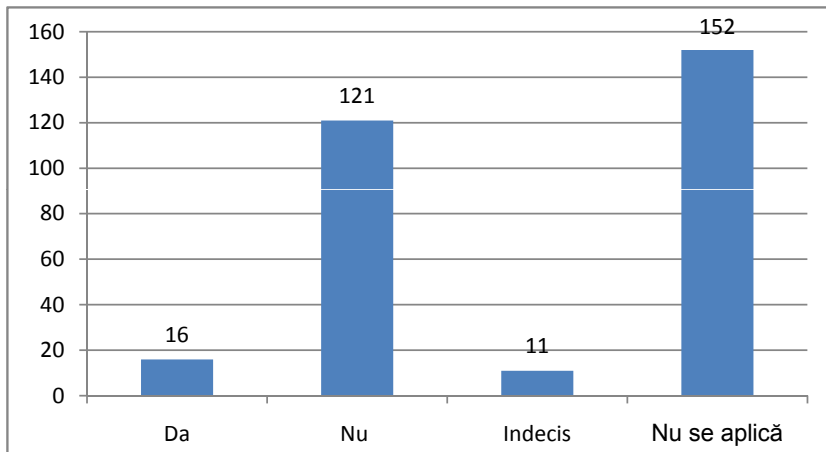
Notă: În majoritatea absolută a proceselor, părților nu le-a fost interzisă autoreprezentarea în proces (256), și doar în două procese penale instanța a dispus ca inculpatului să i se ofere un avocat.

23. O parte sau părțile au solicitat să fie reprezentate de un avocat?

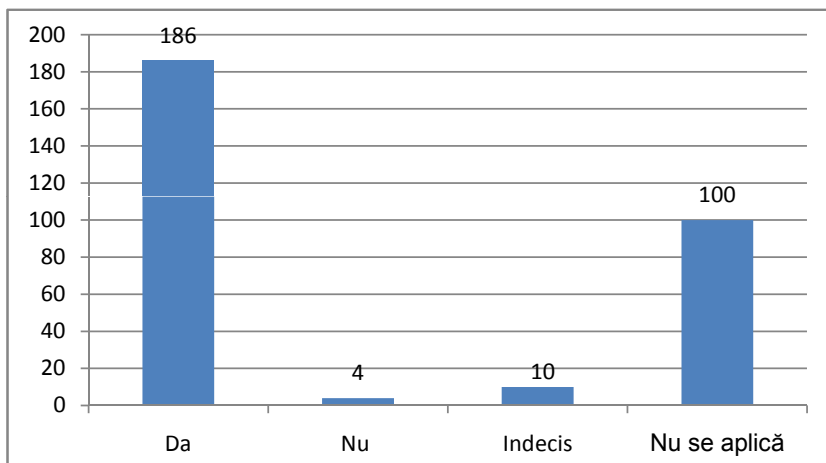
Notă: În 74 de procese din cele monitorizate, a fost solicitată acordarea unui avocat, iar în altele 150 nu au parvenit astfel de demersuri.

24. În cazul în care partea nu a dispus de mijloace suficiente pentru a plăti pentru reprezentare juridică, a solicitat asistența garantată de stat?

Notă: În doar 16 procese părțile au solicitat un avocat din cadrul oficiului CNAJGS; conform raportului pentru trimestrul I, numărul celor care au solicitat asistență juridică garantată a fost de 15.

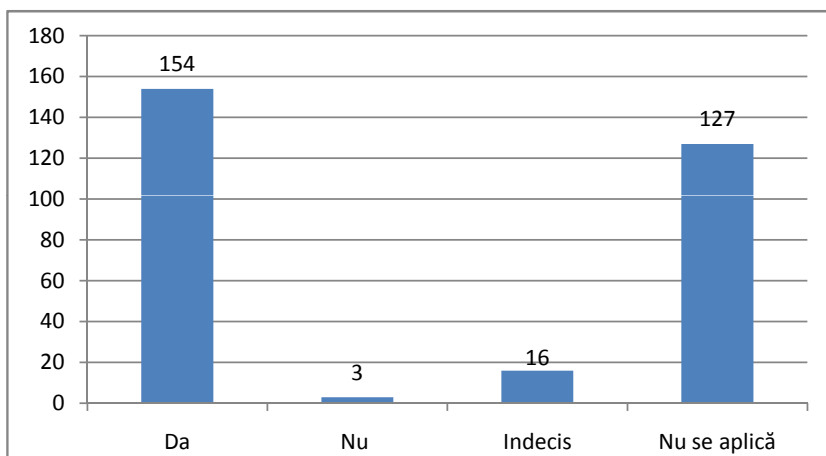
25. Credeți că avocatul a acționat independent, competent și eficient?

Notă: În 186 de procese în care au participat avocați, monitorii au declarat că avocații au acționat independent, competent și eficient, în timp ce în patru ședințe nu s-au stabilit astfel de circumstanțe. Comparativ cu primul trimestru, numărul cazurilor în care s-a considerat că avocații nu au acționat independent, competent și eficient este în scădere.

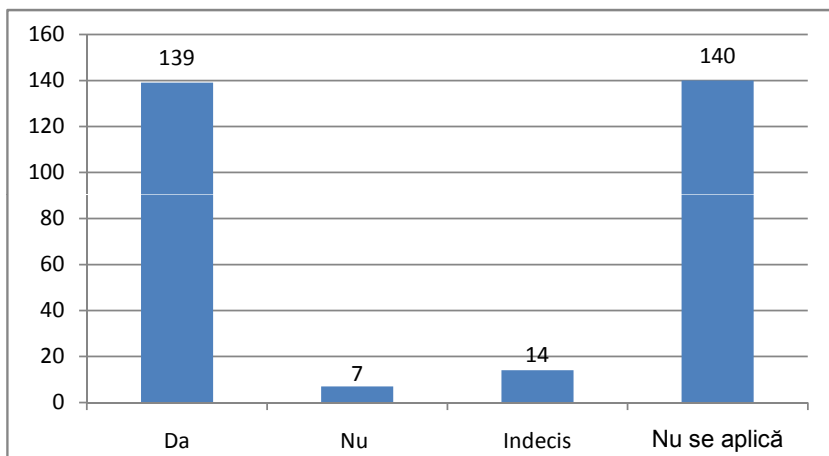
E. Audierea martorilor

26. Credeți că părțile au avut aceleași posibilități de a examina martorii și experții care au fost chemați să depună mărturie la proces?

Notă: În majoritatea proceselor (154), monitorii au considerat că părțile au avut aceleași posibilități de a pune întrebări martorilor sau experților.

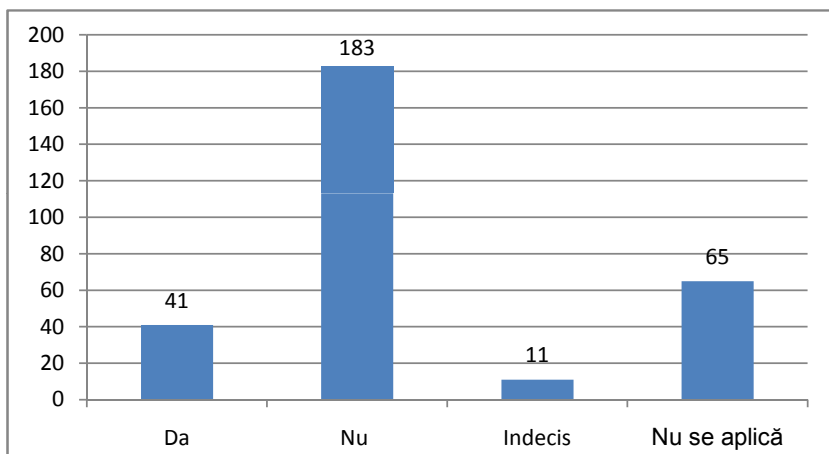
27. Au fost luate toate măsurile pentru a asigura participarea tuturor martorilor și experților citați de către instanță și/sau părți?

Notă: În aproape jumătate din procese, instanța a luat toate măsurile de a asigura prezența martorilor și experților (139), în timp ce doar în șapte cazuri se consideră că puteau fi întreprinse și alte acțiuni pentru a asigura prezența martorilor și altor părți. Aceleași date au fost stabilite și în trimestrul I.

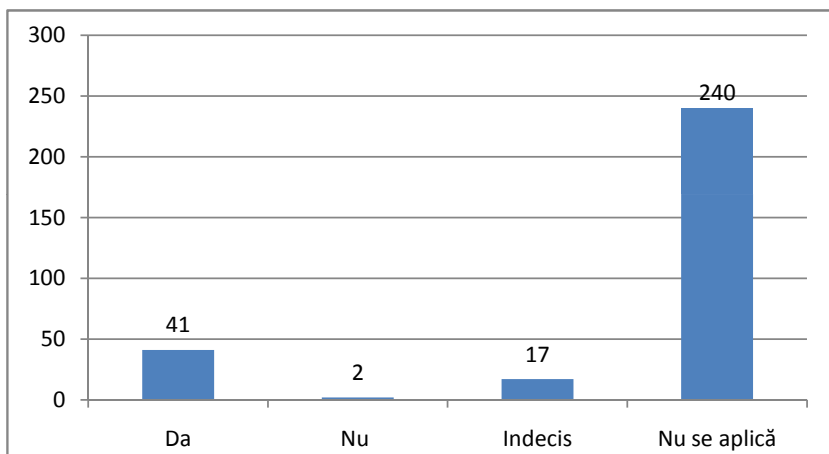
F. Interpretarea și traducerea

28. Părțile au solicitat prezența unui interpret/traducător?

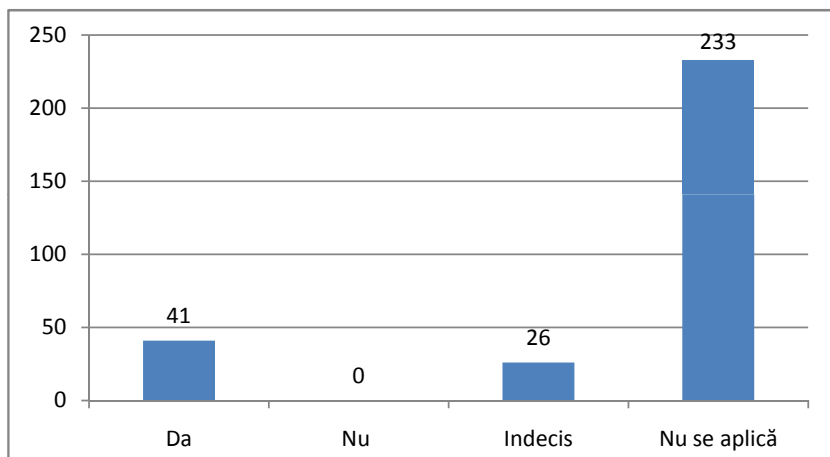

Notă: În doar 41 de ședințe, a fost solicitată asistența unui traducător. În trimestrul I, numărul acestora a fost de 36 de procese.

29. Traducătorul desemnat este unul autorizat, selectat din lista de traducători pentru instanțe judecătorești?

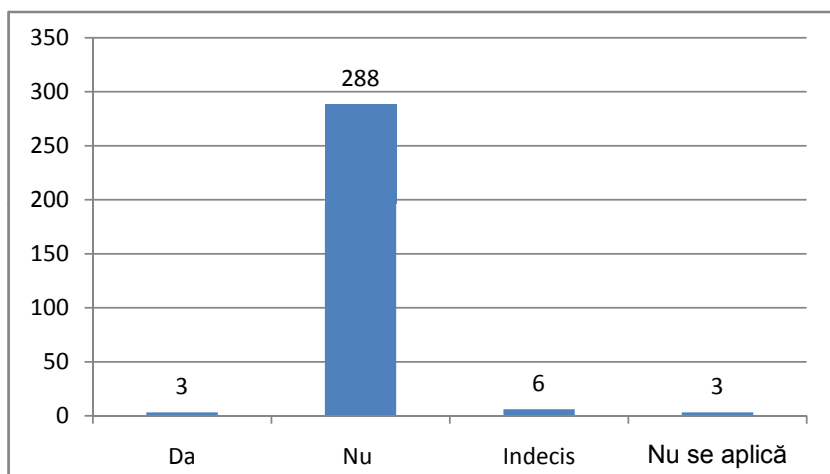

30. Credeți că inculpatul/părțile au înțeles pe deplin întrebările traduse?

G. Întrebare suplimentară generală privind egalitatea armelor

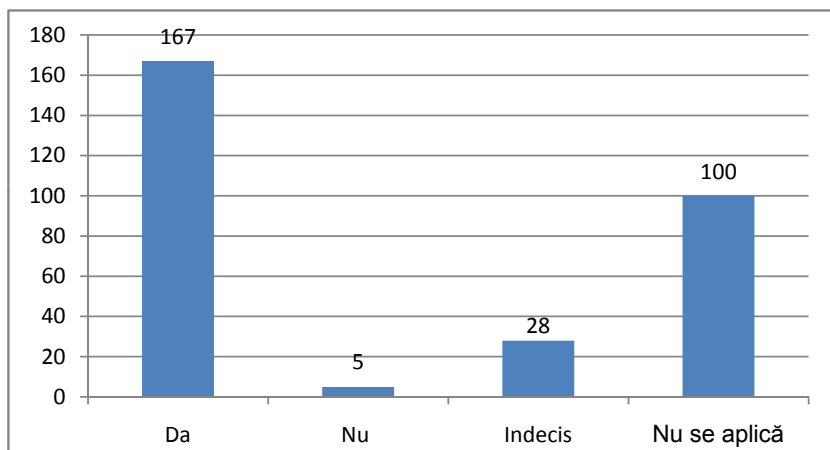
31. Credeți că au existat alte aspecte în desfășurarea ședinței care ar fi dus la inegalitatea de fond a părților în proces sau la incapacitatea uneia dintre părți de a-și prezenta cazul pe deplin și de a contesta probele pe care le consideră false?

6. HOTĂRÂREA PRONUNȚATĂ PUBLIC ȘI CALITATEA REZULTATULUI PROCESULUI

A. Cerințe generale

32. Credeți că soluția adoptată pe marginea cazului este clară?

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

CONCLUZII

Rezultatele celui de-al doilea Raport de monitorizare a implementării SRSJ ne permit să facem câteva constatări esențiale.

Pe componenta de monitorizare a ședințelor de judecată, observatorii au constatat în mare parte o dinamică pozitivă. Putem presupune că însăși prezența observatorilor la ședințele de judecată influențează spre bine comportamentul justițiabililor și al personalului instanțelor de judecată.

Pentru a obține o imagine mai exactă cu privire la aprecierile participanților la proces, răspunsurile acestora au fost prezentate separat conform celor trei categorii de respondenți: avocați, procurori și alte persoane care participă la procesele judiciare în calitate de reclamanti, pârâți, inculpați, martori etc. S-a observat că ultima categorie de intervievați a avut o rată de satisfacție mai mică decât celelalte două. În mod special, dacă ne referim la accesul la informațiile juridice, facilitățile instanței de judecată și indicatorii spre și în incinta instanțelor de judecată, constatăm că satisfacția justițiabililor a fost mai mică decât cea a avocaților și procurorilor.

În ceea ce privește calitatea actului judecătoresc, urmărim aceeași dinamică. Totodată, spre deosebire de raportul pentru trimestrul precedent, în trimestrul II a crescut considerabil numărul ședințelor desfășurate în sălile de ședințe, astfel că 220 din cele 300 de ședințe monitorizate au avut loc în sălile de judecată, comparativ cu 77 din 300 în trimestrul precedent. În același timp, a crescut cu circa 20%, în comparație cu trimestrul I, numărul ședințelor care au fost înregistrate audio de către instanța de judecată.

Cât privește calitatea asistenței juridice acordate de către avocați, numărul ședințelor în care monitorii au apreciat că avocații nu au acționat independent și eficient s-a micșorat comparativ cu primul trimestru.

Pe de altă parte, nu se poate vorbi despre un progres semnificativ în realizarea acțiunilor tratate conform Planului de Acțiuni pentru implementarea SRSJ. Astfel, din totalul de 101 acțiuni care rămâneau restante pentru perioada anului 2012 și trimestrul I, 2013, doar 44 au fost realizate, sau 43 %. Cu referire la acțiunile cu termen scadent din trimestrul II, 2013, situația este mai gravă. Din 31 de acțiuni, au fost realizate doar șase, sau 19%. Este adevărat că Guvernul s-a confruntat cu o criză politică majoră, care a întârziat anumite procese, inclusiv cel de semnare a acordului privind acordarea de către UE a Suportului Bugetar pentru sectorul justiției.

Totuși, trebuie să ținem cont de faptul că un mare număr din acțiunile restante nu necesită în mod deosebit mijloace financiare. Adesea, un impediment în realizarea acțiunii este capacitatea redusă a instituției responsabile de a elabora studii, rapoarte analitice etc. Totodată, o bună parte dintre partenerii de dezvoltare s-au arătat deschiși de a ajuta la realizarea anumitor acțiuni, și o bună parte din acestea au fost efectuate cu asistență externă. Însă nici piața locală de consultanță nu este suficient de diversificată și aptă ca să poată realiza un număr mare de asemenea activități, motiv pentru care concursurile au fost anunțate repetat, și în unele cazuri, fără un rezultat.

În vara anului curent, și-a început oficial activitatea proiectul UE „**Suport în coordonarea reformei în domeniul justiției în Republica Moldova**”. Una dintre primele activități ale proiectului va fi realizarea unei analize a capacităților instituțiilor responsabile în implementarea ac-

țiunilor SRSJ. Astfel, sperăm că problema enunțată mai sus, referitoare la necesitatea fortificării capacităților instituțiilor responsabile, va fi abordată corespunzător.

De asemenea, acest proiect va susține MJ prin consolidarea mecanismelor de coordonare a implementării reformei. Acest lucru este foarte binevenit, dat fiind faptul că formula actuală nu este suficient de eficientă. În afara faptului că, pe parcursul trimestrului II, mai multe din ședințele grupurilor de lucru au fost amânate din lipsa cvorumului, doar patru din cele șapte grupuri au reușit să adopte Planul lor de activitate pentru anul 2013.

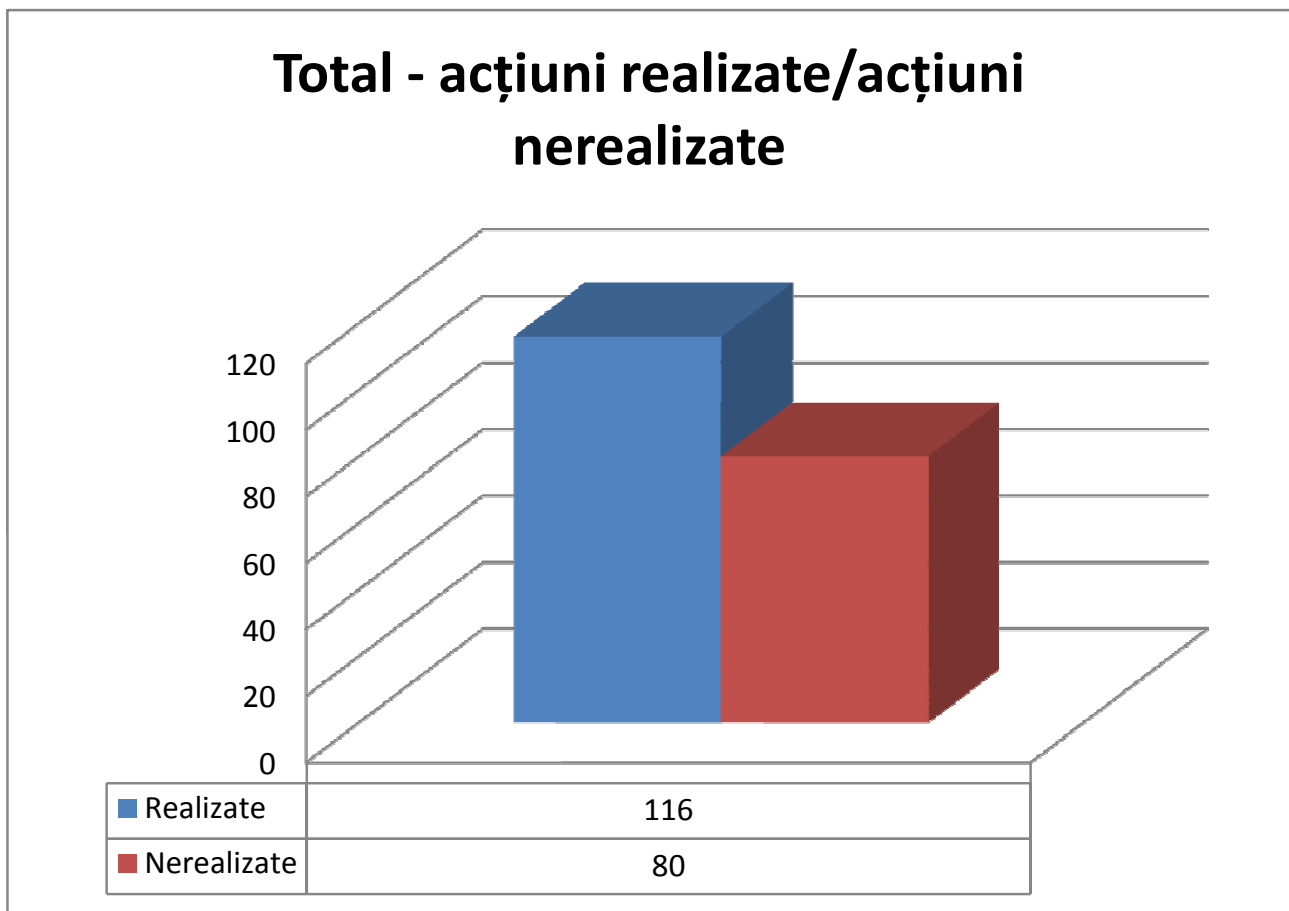
Cât privește transparența activității Secretariatului și a Grupurilor de Lucru, suntem nevoiți să constatăm aceleași neajunsuri ca în raportul precedent, și anume: nepublicarea sau publicarea întârziată a agendelor și proceselor-verbale ale ședințelor Grupurilor de Lucru, nepublicarea produselor realizate în cadrul implementării Strategiei (decât pe unele pagini web ale organizațiilor care au realizat nemijlocit activitatea). Totodată, doar câțiva actori responsabili de realizarea acțiunilor indicate în plan afișează produsele realizate, precum și alte informații utile legate de reforma în justiție.

În general, în termeni de planificare a realizării acțiunilor, se recomandă revizuirea acțiunilor realizate și a celor restante, nu doar din perioada imediat precedentă, ci începând de la startul implementării SRSJ, în vederea identificării acțiunilor care nu mai sunt relevante, dar și a celor în implementarea cărora sunt întâmpinate dificultăți semnificative. Iar ținând cont de faptul că numărul restanțelor este în continuă creștere, ar fi binevenită o prioritizare a acțiunilor care urmează a fi îndeplinite în primul rând, și respectiv, a celorlalte.

Responsabilul principal pentru realizarea celui mai mare număr de acțiuni din Planul de Acțiuni este MJ. Am încercat să analizăm reușita realizării acțiunilor la zi, prin prisma instituției responsabile. Respectiv, pentru anul 2012 și primele două trimestre ale anului 2013, am primit următorul rezultat. CNAJGS, CSM și Procuratura Generală au reușit să realizeze mai puțin de jumătate din acțiunile planificate pentru anul 2012 și primele două trimestre ale anului 2013, cu o reușită de 40%, 42% și respectiv 50% de acțiuni implementate. MJ, CNA și INJ au o rată de realizare ceva mai bună, de peste 60% din total.

În conformitate cu observările noastre, din 196 de acțiuni care urmau a fi realizate în cadrul SRSJ, 116 au fost finalizate, ceea ce reprezintă cca 59% din total. Deși această cifră nu este una foarte mică, ținând cont de complexitatea reformei și numărul instituțiilor implicate, ar fi totuși recomandabil ca această cifră să constituie cel puțin $\frac{3}{4}$, pentru a nu încetini mersul reformei și a nu crea impedimente la disbursarea fondurilor pentru suportul bugetar. Pentru detalii a se vedea Tabelul Nr. 1 cu privire la realizarea acțiunilor pe fiecare pilon și Diagrama Nr. 1 cu privire la numărul total de acțiuni realizate și acțiuni nerealizate.

Diagrama Nr. 1 – Total acțiuni realizate și acțiuni nerealizate

Privind realizarea acțiunilor restante din cadrul pilonului I

La finele trimestrului I, 2013, pentru Pilonul nr. I rămâneau restante 18 acțiuni. Dintre acestea, pentru zece acțiuni este responsabil MJ, pentru șase acțiuni – CSM, iar pentru altele două – INJ. Spre finele trimestrului II, doar două din cele 18 acțiuni au fost realizate (pentru ambele fiind responsabil MJ), altele 16 rămânând în continuare nerealizate.

Privind realizarea acțiunilor curente din cadrul pilonului I

Până la termenul limită – sfârșitul trimestrului II, 2013, cu referire la Pilonul nr.1 urmau a fi realizate șapte acțiuni, dintre care doar trei au fost realizate. Pentru realizarea acestora este responsabil MJ, în două cazuri, și INJ, într-un singur caz. Acțiunile care rămân nerealizate sunt atât în responsabilitatea MJ (două), cât și a INJ (două).

Privind realizarea acțiunilor restante din cadrul pilonului II

La începutul perioadei de raportare în cadrul pilonului II au rămas restante șapte acțiuni din 24 care urmau a fi implementate. Din acțiunile restante pe parcursul perioadei de raportare a fost implementată doar una (acțiunea 2.2.7 punct 1). Din restante, trei acțiuni sunt în responsabilitatea PG, una din acțiunile restante fiind realizată pe parcursul perioadei de raportare. Două acțiuni sunt în responsabilitatea MJ, nici o restanță realizată pe parcursul perioadei de raportare. O acțiune nerealizată din tot atâtea restante rămâne în responsabilitatea MAI.

Privind realizarea acțiunilor curente din cadrul pilonului II

La finele perioadei de raportare, urmau a fi realizate șase acțiuni. Din ele doar una, din responsabilitatea PG, a fost realizată. MJ nu a realizat în termen patru acțiuni și o acțiune nu a fost realizată de către MAI.

Privind realizarea acțiunilor restante din cadrul pilonului III

Din cele 12 acțiuni restante constatate în trimestrul I, a fost executată o singură acțiune, restul acțiunilor rămânând restante. Din cele 11 acțiuni restante, responsabil de bază în zece acțiuni este MJ, responsabil de o acțiune este UNEJ.

Privind realizarea acțiunilor curente din cadrul pilonului III

Din cele șapte acțiuni ce urmau să fie executate cu termen de scadență în trimestrul II al anului 2013, toate au rămas restante. Responsabil de bază în trei acțiuni este MJ, în alte trei acțiuni este CNAJGS, și într-o acțiune, INJ.

Privind realizarea acțiunilor restante din cadrul pilonului IV

Din cele patru acțiuni ce rămâneau a fi restante la finele trimestrului I, 2013, două au fost realizate (una de către CNA, și una de către MJ). Altele două continuă a fi nerealizate, responsabil de acestea fiind MJ.

Privind realizarea acțiunilor curente din cadrul pilonului IV

Din cele cinci acțiuni cu termen limită de realizare în trimestrul II, 2013, nici o acțiune nu a fost realizată în cadrul Pilonului IV. Restanțieri sunt INJ, pentru o acțiune, MJ și CSM, la fel, și CNA – pentru două dintre acțiuni.

Privind realizarea acțiunilor restante din cadrul pilonului V

La începutul perioadei de raportare din cadrul pilonului II, au rămas restante șase acțiuni din

14 care urmau a fi implementate. Din acțiunile restante, pe parcursul perioadei de raportare nu a fost implementată nici o acțiune. Din restanțe, cinci acțiuni sunt în responsabilitatea MJ, nici o restanță realizată pe parcursul perioadei de raportare. O acțiune nerealizată din tot atâtea restanțe rămâne în responsabilitatea Centrului de Governare Electronică.

Privind realizarea acțiunilor curente din cadrul pilonului V

La finele perioadei de raportare, urma să fie realizată o singură acțiune. MJ nu a realizat în termen acțiunea de care este responsabil.

Privind realizarea acțiunilor restante din cadrul pilonului VI

La începutul perioadei de raportare din cadrul pilonului II, au rămas restante 11 acțiuni din 25 care urmau a fi implementate. Din acțiunile restante, pe parcursul perioadei de raportare a fost implementată doar una (acțiunea 6.3.2. punct 3). Din restanțe, opt acțiuni sunt în responsabilitatea MJ, doar una din acțiunile restante fiind realizată pe parcursul perioadei de raportare. Câte o acțiune restantă rămâne pe seama MAI, CpDOM și PG.

Privind realizarea acțiunilor curente din cadrul pilonului VI

La finele perioadei de raportare, urmau a fi realizate patru acțiuni. Din ele, două au fost realizate pe parcursul perioadei de raportare. Totuși, MJ a realizat una din trei acțiuni de care era responsabil. Alte două acțiuni rămân restante pe seama acestei instituții.

Privind realizarea acțiunilor restante din cadrul pilonului VII

Pentru Pilonul VII, la începutul perioadei de raportare, rămâneau nerealizate patru acțiuni, în responsabilitatea MJ. Pe parcursul trimestrului II, nici una dintre aceste acțiuni nu a fost realizată.

Privind realizarea acțiunilor curente din cadrul pilonului VII

Până la finele trimestrului II, 2013, pentru Pilonul nr. VII urma să fie realizată o singură acțiune, responsabil de care este MJ. Aceasta însă nu a fost realizată.

RECOMANDĂRI

- E necesar să fie consolidată instituția Grupurilor de lucru, care, în conformitate cu prevederile pct. 30, au atribuții importante atât de monitorizare, cât și de planificare și realizare a activităților
- Urmează să fie completat Regulamentul cu privire la funcționarea Grupurilor de lucru printr-o prevedere care să oblige secretariatul Grupurilor de lucru să publice procesul-verbal al ședințelor în decursul unui termen rezonabil de la desfășurarea acestora;
- Toate agendele ședințelor Grupurilor de lucru urmează să fie afișate în timp util de către secretariat pe pagina web a MJ destinată implementării SRSJ;
- Se recomandă să fie completat Regulamentul cu privire la funcționarea Grupurilor de lucru printr-o prevedere care să oblige secretariatul să plaseze produsele, corespondența pe pagina web a MJ destinată implementării SRSJ sau altor platforme alternative;
- Toate propunerile de modificare a cadrului normativ ce vizează direct sau indirect acțiunile din SRSJ urmează să fie discutate și analizate în Grupurile de lucru, care ar avea dreptul de a decide dacă acestea sunt sau nu în concordanță cu acțiunile deja planificate și realizate;
- Actorii implicați în reforma justiției să fie obligați să plaseze pe paginile web ale instituțiilor toate informațiile cu privire la modul de realizare a acțiunilor la care participă, precum și corespondența ce confirmă ieșirea produselor din cadrul instituției;
- Urmează să fie operate modificări în Planul de acțiuni, sau, cel puțin efectuată o trecere în revistă comprehensivă, prin care să fie actualizate și precizate termenele de implementare a acțiunilor, relevanța și necesitatea realizării anumitor acțiuni precum și, după caz, responsabilitatea instituțiilor;
- Se recomandă obligarea instituțiilor responsabile de implementarea acțiunilor specificate în SRSJ să aducă în concordanță planurile interne de activitate ale instituției cu Planul de acțiuni pentru implementarea SRSJ, astfel încât termenele de realizare a acțiunilor să nu difere de cele stipulate în SRSJ;
- În cazul în care principala instituție responsabilă nu este capabilă să creeze grupuri de lucru interdepartamentale (a se vedea, de exemplu, acțiunea 2.4.2. punct. 1) și să realizeze acțiunea, responsabilitatea pentru crearea grupului interdepartamental ar putea să îi revină GL;
- Membrii GL să fie mai prudenți și mai insistenți în vederea executării de către instituțiile responsabile a acțiunilor din SRSJ, așa încât să nu fie admise situații în care (a se vedea, spre exemplu, acțiunile 5.1.1. punct. 1 și 5.1.2. punct. 1) raportorii operează cu date anterioare adoptării SRSJ, astfel, în baza acestor date și informații, se consideră drept realizate acțiunile din SRSJ;
- În cadrul ședințelor GL, cel puțin o dată la jumătate de an, să fie revizuită implementarea acțiunilor restante și a celor realizate parțial în vederea stabilirii exacte a calificativului privind realizarea sau nerealizarea acțiunii.

